

ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปริญญานิพนธ์

ของ

ร่ำเพย แดงประไพ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

มกราคม 2550

ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปริญญานิพนธ์

ของ

ร่ำเพย แดงประไพ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

มกราคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา กรรมการที่ให้คำแนะนำข้อคิดและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ ความเมตตาเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และรองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เยาวพรรณ ทิมทอง อาจารย์สิริมงคล สุวรรณผา และอาจารย์ณภากิส ตรีเพชรไพศาล ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำตรวจข้อบกพร่องต่างๆ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้มีคุณภาพ

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารและผู้ปกครองศูนย์เลี้ยงเด็ก มารีย์อุปถัมภ์ ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่และครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กองการศึกษา เทศบาลตำบล อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูลของผู้วิจัย และขอขอบคุณผู้ปกครองของเด็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกท่านที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อวิธ แดงประไพ คุณแม่จิตต์ฤดี แดงประไพ และน้องชายที่เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในทุกเรื่องตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้บริหารบริษัท กระสิน พรอพเพอร์ตี้ ไลน์ จำกัด คุณอัมพร กระสิน และคุณวินิตา กระสิน ซึ่งสนับสนุนและส่งเสริมทั้งเวลาและอื่นๆ ในการทำการวิจัย รวมถึงอนุญาตให้ใช้เวลาบางส่วนในการทำการวิจัยครั้งนี้

ขอบคุณคุณดวงสิทธิ์ ภูมิวิทยา และเด็กหญิงนัพพร ภูมิวิทยา ผู้ให้การสนับสนุนทุนทรัพย์และคอยดูแลให้กำลังใจตลอดเวลาในการทำการวิจัยครั้งนี้

ขอบคุณ คุณอารีย์ โลจนาภิวัฒน์ คุณญาดา ธงธรรมรัตน์ และเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัยที่ให้คำแนะนำ เอื้อเฟื้อให้ที่พัก รวมถึงเป็นที่ปรึกษาและคอยให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยความเต็มใจตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นสิ่งแทนคุณแด่คุณพ่อคุณแม่ และครอบครัว ที่เลี้ยงดูและให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย และพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย และทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์อันทรงคุณค่ายิ่ง และผู้วิจัยจะขอดำเนินรอยตามท่านทั้งหลายในการอบรมให้การศึกษาแก่เยาวชนในรุ่นต่อไป

ร่ำเพย แดงประไพ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย.....	9
ความหมายของการศึกษาปฐมวัย.....	9
จุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย.....	9
หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	13
ความหมายของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	13
ลักษณะของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	13
การบริการของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านการดูแล.....	14
สภาพแวดล้อมของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	14
ความปลอดภัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	18
โภชนาการในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	20
การดูแลสุขภาพเด็กปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	22
การบริการของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านการศึกษา.....	24
การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย.....	24
บุคลากรดูแลเด็กปฐมวัย.....	28
การประเมินผลเด็กปฐมวัย.....	30
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย.....	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ.....	36
ความหมายของความต้องการ.....	36
ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ.....	38
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล	
อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	40
นโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น.....	40
นโยบายและแผนการบริหารงานของเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย	
จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	47
การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย	
จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
อภิปรายผลการวิจัย.....	85
ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้.....	89
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	89
บรรณานุกรม.....	90

บทที่	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
ภาคผนวก.....		95
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....		104

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพรายได้ และระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย.....	62
2	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม.....	63
3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับความปลอดภัย.....	64
4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับโภชนาการ.....	65
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการบริการสุขภาพ.....	66
6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์.....	67
7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับบุคลากร.....	68
8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการประเมินผล.....	69
9	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง.....	70
10	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการดูแล...	71
11	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการศึกษา..	72
12	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระหว่างด้านการดูแลและด้านการศึกษา.....	73
13	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความต้องการของผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกันในกลุ่มรวม	74
14	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความต้องการของผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันในกลุ่มรวม.....	75
15	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความต้องการของผู้ปกครอง ที่มีระดับการศึกษาต่างกันในกลุ่มรวม	76
16	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความต้องการของผู้ปกครอง ที่มีรายได้ต่างกันในกลุ่มรวม.....	77
17	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการของผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน ในกลุ่มรวม.....	78

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความต้องการของผู้ปกครอง ที่มีอาชีพต่างกันในภาพรวม.....	79
19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความต้องการของผู้ปกครอง ที่มีภูมิลำเนาต่างกันในภาพรวม	80
20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความต้องการของผู้ปกครอง ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเกาะสมุยต่างกันในภาพรวม.....	81

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โครงสร้างการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาแก่ อปท.ในการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	43
2 การกำหนดยุทธศาสตร์ย่อยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาท้องถิ่น.....	44
3 โครงสร้างการบริหารงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย ของแต่ละศูนย์.....	51

ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

บทคัดย่อ

ของ

ร่ำเพย แดงประไพ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย
มกราคม 2550

รำเพย แดงประไพ . (2549) .ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล
ตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี . ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) .กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ , อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา.

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความต้องการของ
ผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุยจังหวัดสุราษฎร์ธานี
และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามอายุ
ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด
เทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 264 คน ด้วยการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง มีค่าความเชื่อมั่น .96 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้
สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One –way
ANOVA)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ปกครองมีความต้องการต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะ
3 อันดับแรก คือ การบริการด้านโภชนาการ ด้านบุคลากร และด้านสุขภาพ
2. ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามสถานภาพของ
ผู้ปกครองโดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น จำแนกตามอายุ และรายได้ พบว่า แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**NEEDS OF PARENT ON SERVICE OF PRE - SCHOOL CENTER
IN MANICIPALITY SAMUI , SURATANEE PROVINCE.**

AN ABSTRACT

BY

RUMPHOEI DANGPRAPAI

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University
January 2007**

RUMPHOEI DANGPRAPAI.(2006) . ***Needs of Parent on Service of Pre – School Center in Municipality Samui , Suratane Province*** . Master thesis . M.Ed. (Early Childhood Education) . Bangkok : Graduate School , Srinakharinwirot University .
Adviser Committee : Assoc . Prof .Dr. Kulaya Tantiplachiva ., Dr. Rachun Boontima.

The purpose of this research was to study the needs of parent on service of pre – school center in Municipality Samui , Suratane Province and compare their needs in accordance with education , domicile , occupation , income and duration.

The subjects consisted of 264 parents of preschooler in Municipality Samui , Suratane Province .

The research instrument used for data collection was a questionnaire developed by the researcher with reliability of .96 . The data were analyzed by percentage , mean, standard deviation and One way – ANOVA .

The results of the study were as follows :

1. All aspects of parent's needs for pre – school center was at high level. The highest needs of parents was the service of nutrition, personel and health care respectively.
2. Comparing the parent's needs classified by education , domicile , occupation and duration of parent have no differences except the income and age were differently significant at .05 .

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มนุษย์จะสามารถดำเนินชีวิตอยู่บนโลกนี้ได้อย่างมีความสุขนั้นหมายถึง มนุษย์บุคคลนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความคิดดี สุขภาพจิตและกายดี ซึ่งคนที่มีคุณภาพเช่นนี้ถือว่าเป็นกำลังสำคัญที่จะพัฒนาประเทศให้มีความทัดเทียมกับนานาประเทศได้ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพต้องอาศัยการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ จึงจะทำให้คนมีความรู้ ความสามารถ และมีจิตสำนึกที่ดี ซึ่งนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ และมีความคิดเห็นที่พ้องต้องกันว่า การพัฒนาคนให้เกิดคุณภาพคัมค่าที่สุด คือ การพัฒนาในระยะวัยตอนต้นของชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา ได้กล่าวถึงบทวิเคราะห์ การพัฒนาการศึกษาอบรมและเลี้ยงดูเด็กในปี พ.ศ. 2535 พบว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กในวัยก่อน 6 ปี จะมีผลไปตลอดชีวิต หากเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดี ได้รับความรักความอบอุ่นจะทำให้เด็กเป็นคนสดชื่นแจ่มใส มองโลกในแง่ดี และรู้จักรักคนอื่น การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นเรื่องสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 16)

เด็กเป็นวัยที่ต้องการการเอาใจใส่ ความรัก การอบรมเลี้ยงดู และการดูแลอย่างใกล้ชิด แต่เนื่องจากสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของไทยในปัจจุบัน ครอบครัวต้องเผชิญกับภาวะบีบคั้นทางเศรษฐกิจและสังคมหลายด้านในการเลี้ยงชีพ และประกอบกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและขนาดของครอบครัวจากเดิมเป็นครอบครัวขยาย มาเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น พ่อและแม่ต้องช่วยกันหารายได้มาเลี้ยงดูครอบครัว ทำให้เวลาเลี้ยงดูลูกก็ลดลงตามลำดับ ด้วยเหตุนี้สถานรับเลี้ยงเด็กในหลายรูปแบบ จึงเข้ามามีส่วนในการแบ่งเบาภาระในด้านการอบรมเลี้ยงดูลูกแทนพ่อแม่ สถานพัฒนาเด็กจึงมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการจัดบริการต่างๆ สำหรับเด็กตามความต้องการและความจำเป็นของผู้ปกครอง การเตรียมสถานรับเลี้ยงดูเด็กถือว่าเป็นบริการทางสังคมที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนอย่างถูกต้องเหมาะสมกับพัฒนาการ (กุศล สุนทรธาดา และ จิตตินันท์ เดชะคุปต์. 2544 : 1-2) ซึ่งกุลยา ตันติผลาชีวะ (2543 :16 - 17) จำแนกสถานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลและให้การศึกษาเด็กปฐมวัยเป็นกลุ่มไว้ดังนี้ กลุ่มที่ 1 สถานที่ได้รับดูแลและเลี้ยงดูเด็กเล็ก (Nursery) เป็นบริการการดูแลเด็กแบ่งออกเป็น ศูนย์ดูแลเด็ก (Child care centers) เป็นสถานที่ได้รับดูแลเด็กเพื่อการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ ที่ต้องทำงานกลางวัน และบ้านรับเลี้ยงเด็ก (Family day care) เป็นครอบครัวที่เปิดรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเล็กๆ อาจเป็นการรับดูแลทั้งวัน หรือดูแลเป็นชั่วโมง เฉพาะช่วงที่ผู้ปกครองไปธุระก็มี กลุ่มที่ 2 โรงเรียนเตรียมก่อนเข้าอนุบาล เป็นโรงเรียนที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการเตรียมเด็กในการเข้าโรงเรียนอนุบาล ได้แก่ โรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery School) , โรงเรียนเตรียมอนุบาล

(Prekindergarten) เป็นโรงเรียนที่พัฒนามาจากศูนย์ดูแลเด็ก จัดสำหรับเด็กอายุ 2-4 ปี เปิดรับเลี้ยงตั้งแต่ครึ่งวันถึงเต็มวัน เรามักเรียกโรงเรียนลักษณะนี้ว่า โรงเรียนเด็กเล็ก หรือศูนย์พัฒนาเด็กกลุ่มที่ 3 โรงเรียนอนุบาล เป็นบริการการเรียนการสอนเพื่อเตรียมเด็กเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา รับตั้งแต่ 3 – 6 ขวบ มี 3 ชั้นเรียน คือ อนุบาล1 อนุบาล2 อนุบาล 3 เป็นการจัดการศึกษาที่รัฐและเอกชนจัดทำขึ้น ไม่นับว่าเป็นการศึกษาภาคบังคับ กลุ่มที่ 4 โรงเรียนเตรียมชั้น ป.1 (Pre – first grade หรือ Junior first grade) เป็น โรงเรียนที่จัดขึ้นสำหรับเด็กที่ไม่มีโอกาสเข้าเรียนชั้นอนุบาล ได้เข้าเรียนเพื่อปรับตัวเองก่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เปิดรับเด็กอายุ 6-7 ปี กลุ่มที่ 5 โรงเรียนสำหรับเด็กป่วย (hospital school) โรงพยาบาลบางแห่งจะจัดโรงเรียนในโรงพยาบาลสำหรับเด็กเพื่อให้ได้ศึกษาเล่าเรียน หรือทบทวนบทเรียนขณะอยู่โรงพยาบาล สำหรับเด็กปฐมวัยจะจัดเป็นห้องเล่น (Playroom)

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแต่ละแห่งจะทำหน้าที่บริการช่วยเหลือแก่ครอบครัว ดังนั้น การที่จะจัดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้นั้นต้องขึ้นอยู่กับ ความพร้อมของโรงเรียน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ความสำเร็จของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย นอกจากมีอาคารและสิ่งแวดล้อมที่ออกแบบมาสร้างเสริมการเรียนรู้แล้ว สิ่งหนึ่งที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องกระทำคือ การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนรับรู้และมีส่วนร่วม กับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งการให้ผู้ปกครองได้เข้ามาส่วนร่วมกับโรงเรียนส่งผลให้เกิดประโยชน์หลายประการ ได้แก่ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาได้ตามทิศทางที่ชุมชนต้องการ ครูสามารถเข้าใจเด็กและสามารถแก้ไขปัญหาของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ จอห์น ล็อค (हररषा नललवलर . 2537 ; อ้างอิงจาก John Lock 1632 – 1740) ได้กล่าวว่า เด็กเปรียบเสมือนผ้าขาว เด็กทุกคนมีความสามารถด้านการเรียนรู้และด้านสมองเท่าเทียมกัน องค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมรอบๆตัวเด็ก เช่น พื้นฐานทางครอบครัว การศึกษา และประสบการณ์วัยเด็ก จะมีความสำคัญต่อเด็กในวัยนี้มาก กุลยา ตันติผลาชีวะ (2543 : 16-17) กล่าวว่า เด็ก 8 ขวบแรกที่มีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ละขวบปีมีความแตกต่างและมีความก้าวหน้าของพัฒนาการที่ต่างกันมาก ทำให้การดูแล การเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แต่ละวัยต่างกัน เป็นเหตุให้มีการจัดสถานบริการแตกต่างกันตามวัยของเด็ก

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งทำหน้าที่ให้การดูแลแก่เด็กมีอยู่ในหลายสังกัด ได้แก่ กลุ่มกระทรวงสาธารณสุข ศูนย์โภชนาการ กรมอนามัย ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์สุขวิทยา จิตวิทยาวิทยาลัยพยาบาลและโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวง กลุ่มกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนเด็กเล็กในวัด กลุ่มมหาวิทยาลัย มีโรงเรียนเด็กเล็กในโรงเรียนสาธิต กลุ่มองค์กรเอกชน กรมการพัฒนาชุมชน กรมอนามัย กรมอาชีวศึกษา สมาคมมูลนิธิต่างๆ กรมการศาสนา เทศบาล และกรมประชาสัมพันธ์ ฯลฯ (กุลยา ตันติผลาชีวะ . 2543 ก. :17) เพื่อให้ภาคส่วนต่างๆของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาร่วมกันดังปรากฏอยู่ในกฎหมายฉบับต่างๆ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มาตรา 43 มาตรา 81 และมาตรา 289 ที่ให้ความสำคัญต่อชุมชน และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน เอกชนและภูมิปัญญา

ท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่มุ่งหมายให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐาน การศึกษา รวมทั้งตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น โดยในปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล,องค์การบริหารส่วนตำบล,องค์การบริหารส่วนจังหวัด ,รูปพิเศษ ซึ่งในแต่ ละท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีระดับชั้นของตนเอง ซึ่ง แตกต่างกันไปทั้งรายได้ จำนวนประชากร ระบบบริหาร บุคลากรในองค์การทำให้ท้องถิ่นแต่ละแห่งมี ศักยภาพในการจัดการศึกษาต่างกัน (กรมการปกครอง.2542 : 8-9)

พื้นที่อำเภอเกาะสมุย ตั้งอยู่ในบริเวณอ่าวไทย เป็นอำเภอหนึ่งอยู่ในเขตจังหวัดสุราษฎร์ ธานี ห่างจากสุราษฎร์ธานีไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 84 กม. มีเนื้อที่ 247 ตารางกิโลเมตร กว้าง 21 กิโลเมตร ยาว 25 กิโลเมตร ถนนรอบเกาะ (ถนนสายทวิราษฎร์ภักดี) ยาว 50 กิโลเมตร พื้นที่ 1 ใน 3 ของเกาะเป็นที่ราบล้อมรอบภูเขา มีทั้งหมด 7 ตำบล ดังนี้ตำบลอ่างทอง, ตำบลลิปะน้อย,ตำบลตลิ่งงาม ,ตำบลหน้าเมือง, ตำบลมะเร็ด ,ตำบลบ่อผุด ,ตำบลแม่น้ำมีประชากร 48,784 คน (สถิติงานทะเบียนราษฎร เทศบาลตำบล . 2549) ในปี 2545 รายได้จากเกาะสมุย เพียงแห่งเดียวมีมูลค่ามากถึง 10,432.29 ล้านบาท ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากธุรกิจท่องเที่ยว ทั้งนี้ รัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายให้เกาะสมุยเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก เพื่อสร้างรายได้เข้าประเทศปีละไม่น้อย กว่า 15,000 ล้านบาท เกาะสมุยจึงนับว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทยแห่งหนึ่ง นั้น หมายถึง มีการจ้างงานในเกาะและมีนักธุรกิจต่างชาติเข้ามาทำธุรกิจในจำนวนมากขึ้น ผู้คนจาก หลายพื้นที่ หลายจังหวัด หลายเชื้อชาติ จึงได้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยบนเกาะสมุยเป็นจำนวนมาก มีการสร้างครอบครัว และมีบุตรหลานที่อยู่ในวัย 0-6 ปี จำนวนมาก (กองการศึกษา เทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย. 2548) ซึ่งมีความจำเป็นต้องได้รับการดูแล ในขณะที่ผู้ปกครองไปทำงาน โรงเรียน เด็กเล็กที่มีส่วนในการดูแลเด็กเล็กในเกาะสมุยอยู่ภายใต้การดูแลของเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย โดยมีชื่อเรียกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งได้รับการถ่ายโอนจากหลายหน่วยงาน ได้แก่ กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ กรมพัฒนาชุมชน จึงทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอเกาะสมุย สังกัด เทศบาลตำบลมีทั้งสิ้น 9 ศูนย์ ซึ่งในแต่ละศูนย์นั้นมีความแตกต่างกันในด้านของการบริหารงาน ด้านการบริการภายในศูนย์ฯ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การบริการภายในศูนย์พัฒนา เด็กเล็กตามความต้องการของผู้ปกครอง โดยจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย เพื่อที่จะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการ พัฒนาการจัดบริการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพมาก ขึ้น และที่สำคัญเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในสภาพปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการจัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดให้มีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของชุมชน และเพื่อเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการบริหารงานเกี่ยวกับการจัดบริการสถานพัฒนาเด็กเล็กต่าง ๆ ต่อไป ซึ่งนับว่าเป็นการวางรากฐานทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าต่อประเทศชาติต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ส่งเด็กเข้ารับบริการเลี้ยงดู ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 9 ศูนย์ ทั้งหมด 1,418 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ส่งเด็กเข้ารับบริการเลี้ยงดู ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรยามาเน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากทั้ง 9 ศูนย์ ด้วยการสุ่มอย่างง่าย ตามการแบ่งสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละศูนย์ จำนวน 312 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. สถานภาพของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย
 - 1.1 อายุ
 - 1.2 ระดับการศึกษา
 - 1.3 ภูมิลำเนา
 - 1.4 อาชีพ
 - 1.5 รายได้
 - 1.6 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย
2. ความต้องการต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุระหว่าง 1-6 ปี ที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล ในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ที่จัดให้บริการเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 1-6 ปี ซึ่งเรียกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดามารดา หรือผู้อุปการะ มีหน้าที่ในการรับผิดชอบเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยถือว่า เด็ก 1 คน ต่อ ผู้ปกครอง 1 คน
4. สถานภาพของผู้ปกครอง หมายถึง ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเลี้ยงดูเด็ก โดยเด็กที่รับผิดชอบกำลังศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย
 - 4.1 อายุ หมายถึง อายุปัจจุบันของผู้ปกครอง แบ่งออกเป็นช่วงอายุดังนี้ อายุต่ำกว่า 25 ปี , อายุ 25 – 35 ปี , 35 – 40 ปี และอายุ 40 ปีขึ้นไป
 - 4.2 ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิทางการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง จำแนกเป็น ระดับประถมศึกษา , ระดับมัธยมศึกษาปีที่3 , ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือมัธยมศึกษาปีที่6 , ประกาศนียบัตรชั้นสูง และ ปริญญาตรี
 - 4.3 ภูมิลำเนา หมายถึง ถิ่นกำเนิดของผู้ปกครองก่อนที่จะย้ายเข้ามาอาศัยในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย จำแนกเป็น คนอำเภอเกาะสมุย , ย้ายถิ่นจากภาคกลาง , ย้ายถิ่นจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ , ย้ายถิ่นจากภาคใต้ และ ย้ายถิ่นจากภาคเหนือ
 - 4.4 อาชีพ หมายถึง อาชีพปัจจุบันของผู้ปกครอง ที่ทำรายได้ให้กับครอบครัว แบ่งออกเป็น รับราชการ , ประกอบธุรกิจส่วนตัว , ค้าขาย , รับจ้าง และอื่นๆ

4.5 รายได้ หมายถึง เงินที่รับจากการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้ ต่ำกว่า 5,000 บาท , 5,000 – 10,000 บาท , 10,000 – 30,000 บาท และมากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป

4.6 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย หมายถึง จำนวนเวลาที่ผู้ปกครองและครอบครัวอาศัยอยู่ในพื้นที่ของ อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี แบ่งออกเป็นระยะเวลา 3 ช่วงดังนี้ น้อยกว่า 1 ปี , 1ปี - 3ปี และมากกว่า 3 ปีขึ้นไป

5. ความต้องการ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของผู้ปกครองที่มีต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านการจัดสภาพแวดล้อม ความปลอดภัย โภชนาการ สุขภาพ การจัดประสบการณ์ บุคลากร การประเมินผล และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งระดับของความต้องการอาจต่างกันไปขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นที่มีต่อการบริการที่ได้รับจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6. การจัดการบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การจัดการเลี้ยงดู รวมถึงการจัดการศึกษา เพื่อมุ่งที่จะส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

6.1 การบริการด้านการดูแล

6.1.1 การจัดสภาพแวดล้อม แบ่งออกเป็น

(1) สภาพแวดล้อมภายใน หมายถึง การจัดสภาพภายในห้องเรียน ห้องนอน รวมถึงการจัดวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ต่างๆในห้องเรียน

(2) สภาพแวดล้อมภายนอก หมายถึง การจัดสภาพนอกห้องเรียน ไม่ว่าจะเป็นสนามเด็กเล่น เครื่องเล่นสนาม สนามหญ้า รวมถึงห้องน้ำและห้องอาหาร

6.1.2 ความปลอดภัย หมายถึง สภาพโดยรวมไม่ว่าจะเป็นสภาพภายในหรือภายนอกที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายหรือบาดเจ็บต่อเด็ก

6.1.3 โภชนาการ หมายถึง การจัดบริการเกี่ยวกับอาหารสำหรับเด็ก รวมถึงคุณสมบัติของผู้ปรุงอาหาร ภาชนะที่ใช้สำหรับใส่อาหาร เครื่องดื่ม และการสอนให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกรับประทานอาหารอย่างถูกต้องตามหลักโภชนาการ

6.1.4 สุขภาพ หมายถึง การปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลและส่งเสริมสุขภาพเด็ก ได้แก่ การวัดส่วนสูง การชั่งน้ำหนัก การฝึกให้เด็กรู้จักสุขลักษณะที่ดี รวมถึงการป้องกันโรคที่สามารถติดต่อกันได้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6.2 การบริการด้านการศึกษา

6.2.1 การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่ถูกจัดขึ้นประจำวันสำหรับเด็ก เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การร้องเพลง การเล่นเกมการศึกษา การเล่านิทาน ฯลฯ

6.2.2 บุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

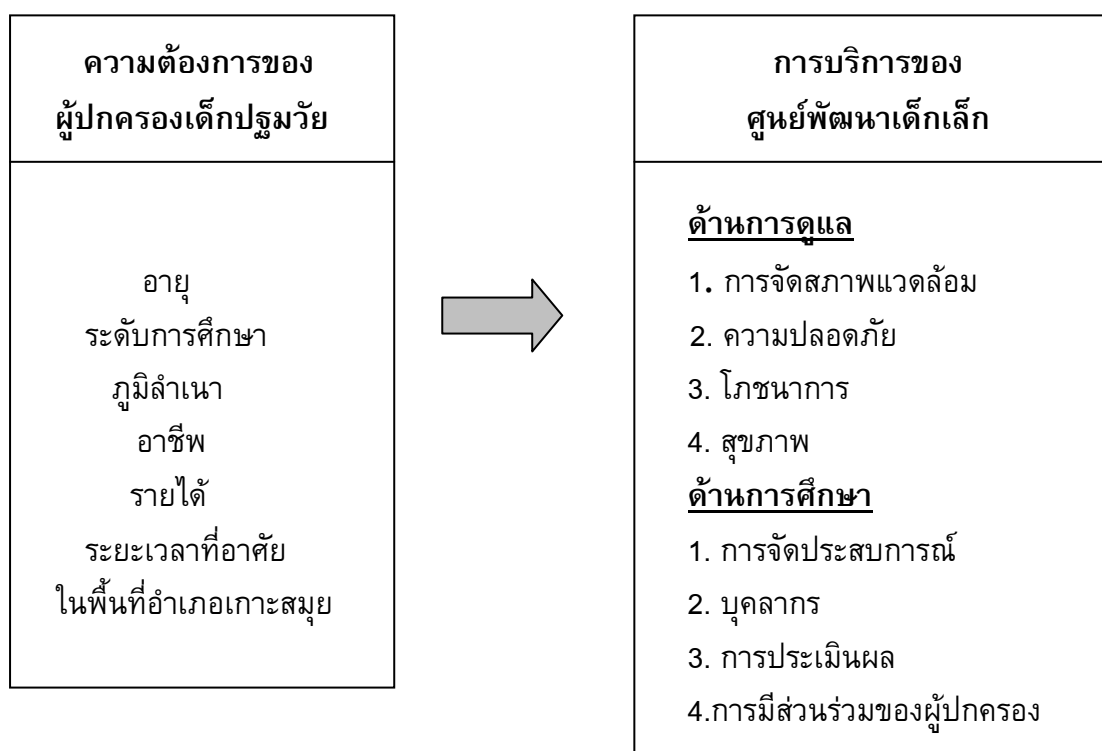
(1) ครูปฐมวัย หมายถึง ผู้ที่จบการศึกษาทางด้านการศึกษาด้านปฐมวัย มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนและส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย

(2) พี่เลี้ยงเด็ก หมายถึง ผู้ช่วยครูมีหน้าที่ช่วยดูแลเด็ก และช่วยครูในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับเด็ก

6.2.3 การประเมินผล หมายถึง การวัดพัฒนาการของเด็กด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมผลงาน การสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม

6.2.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาการเด็ก ได้แก่ การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัคร เป็นวิทยากร เป็นผู้เสนอความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน และร่วมมือกับทางโรงเรียนในเรื่องต่างๆ เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม และแก้ไขปัญหาทางการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ความต้องการของผู้ปกครองในภาพรวมและจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย ต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี การศึกษาเอกสาร ข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุมสาระสำคัญในด้านต่างๆดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย
 - 1.1 ความหมายของการศึกษาปฐมวัย
 - 1.2 จุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย
 - 1.3 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
 - 2.1 ความหมายของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
 - 2.2 ลักษณะของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
 - 2.3 การจัดการบริการของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านการดูแล
 - 2.3.1 สภาพแวดล้อมของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
 - 2.3.2 ความปลอดภัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
 - 2.3.3 โภชนาการในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
 - 2.3.4 การดูแลสุขภาพเด็กปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
 - 2.4 การจัดการบริการของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านการศึกษา
 - 2.4.1 การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.4.2 บุคลากรดูแลเด็กปฐมวัย
 - 2.4.3 การประเมินผลเด็กปฐมวัย
 - 2.4.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ
 - 3.1 ความหมายของความต้องการ
 - 3.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 - 4.1 นโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น
 - 4.2 นโยบายและแผนการบริหารงานของเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 - 4.3 การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย

1.1 ความหมายของการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัย เป็นการศึกษสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อเป็นการวางรากฐานในการเตรียมความพร้อมและเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในระดับต่อไป เพราะเด็กวัยนี้ถือว่าเป็นวัยทองแห่งชีวิตที่พร้อมจะเรียนรู้ นักการศึกษาและนักจิตวิทยาจึงให้ความสำคัญโดยมีการค้นคว้าวิจัยกันมาเป็นเวลานาน ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัยไว้ดังต่อไปนี้

เยาวพา เดชะคุปต์. (2543 : 14) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาจะมีลักษณะพิเศษที่ต่างจากระดับอื่นๆ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมมีวิธีการและลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่าง ๆ กัน

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2545 : 1) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก 6 ขวบแรก เป็นการจัดการศึกษาเพื่อการดูแล และสร้างเสริมเด็กให้พัฒนาการเต็มศักยภาพ ด้วยการเรียนรู้ที่ถูกต้องชัดเจน ลักษณะการจัดการเรียนการสอนจะมุ่งจำเพาะไปที่พัฒนาการเด็กโดยการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับระดับพัฒนาการตามวัยและส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมให้ตรงกับความต้องการและความสนใจ สร้างความพร้อมให้เด็กเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีพหุปัญญา

จากความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การศึกษาปฐมวัย นั้นเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุระหว่าง 0 - 6 ปี ให้มีพัฒนาการเต็มศักยภาพ ด้วยการเรียนรู้ที่ถูกต้อง โดยมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการศึกษาในระดับอื่นๆ ซึ่งมีการเรียกชื่อต่างกันไปตามหลักสูตรหรือโครงการ

1.2 จุดมุ่งหมายของการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัย นั้นเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กให้มีความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายไปจากการศึกษาในระดับอื่น โดยจะมีรูปแบบและจุดมุ่งหมายที่ตามนโยบายหรือหลักปรัชญาการศึกษาของแต่ละหน่วยงานที่จัด แต่ก็ต่างมีเป้าหมายเดียวกัน นั่นคือ มุ่งที่จะพัฒนาเด็ก ๆ ให้มีความพร้อมครบทุกด้าน เพราะถ้าเด็กวัยนี้ได้รับการดูแลส่งเสริมพัฒนาการอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ ก็จะส่งผลดีต่อการศึกษาในระดับต่อไปด้วย

เอสซ่า (Essa.1996 : 19-20) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยได้รับการพัฒนาขึ้นมาจากแรงผลักดันของสังคม และความต้องการของสังคม ทำให้เกิดการจัดโครงการบริการต่างๆ กัน ทั้งนี้เพื่อการดูแลและให้การศึกษา ซึ่งในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยนั้นมีจุดประสงค์เพื่อ

1.บริการให้การดูแลและเลี้ยงดูเด็กให้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ
2.ให้การศึกษาเพื่อส่งเสริมการปรับตัวเข้ากับสังคมทักษะทางปัญญา และพัฒนาการ
ในทุกด้าน

3.จัดเป็นบริการเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เด็กยากจน ให้ได้รับการศึกษา การ
ดูแลสุขภาพ การดูแลฟัน โภชนาการ

4.การให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (2546 : 6,26) ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย
ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กอายุแรกเกิด – 5 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ
ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย
ความสามารถ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพ สุขนิสัยที่ดี
2. ใช้วัยวะของร่างกายได้คล่องแคล่วประสานสัมพันธ์กันกล้ามเนื้อใหญ่และ
กล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง
3. มีสุขภาพจิตดี มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. ใช้ภาษาสื่อสาร สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
8. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
9. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
10. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมใน
ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
11. มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
12. มีจินตนาการความคิดสร้างสรรค์
13. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ
รอบตัว

จากความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย
คือ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุ แรกเกิด – 5 ปี เพื่อให้การดูแลเลี้ยงดูและให้การศึกษากับ
เด็กตามวัย โดยเน้นส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กมีพัฒนาการครบทุกด้าน

1.3 หลักการการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัย มีหลักการมุ่งที่จะส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยแต่ละคนมีความพร้อมครบทุกด้านอย่างเหมาะสมตามวัย ความสามารถ ความสนใจ โดยเน้นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กเป็นสำคัญ

สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 81) ได้กำหนดหลักการการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ว่าให้เด็ก ทุกคนได้รับโอกาสในการพัฒนาการเตรียมความพร้อม การตอบสนองความต้องการพื้นฐานตามเกณฑ์สภาวะความต้องการพื้นฐานของเด็กส่งเสริมพัฒนาการรอบด้าน รวมทั้ง คุณธรรม จริยธรรม จัดการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับธรรมชาติพัฒนาการของเด็ก ความแตกต่างของแต่ละบุคคล และกับวิถีชีวิตของคนไทยโดยมี “รูปแบบการจัดการศึกษา” เป็นรูปแบบในระบบโรงเรียน ลักษณะการจัด จัดเป็นหลักสูตรอนุบาล 3 ปี อนุบาล 2 ปี และเด็กเล็ก 1 ปี และรูปแบบนอกโรงเรียน จัดในรูปของศูนย์พัฒนาเด็กประเภทต่างๆ สำหรับ “จุดมุ่งหมายและแนวการจัดประสบการณ์” เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้รับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา บุคลิกภาพ และสังคม มีการประเมินผลโดยใช้เทคนิควิธีการหลายอย่างตรวจสอบความพร้อมของเด็ก และให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการประเมิน

กรมวิชาการ (2540 : 1 - 31) ได้มีการกำหนดหลักการการจัดการศึกษาปฐมวัยว่า เป็นการ จัดประสบการณ์ให้กับเด็กแรกเกิดจนถึง 6 ปี ทั้งเด็กปกติและเด็กด้อยโอกาส โดยจัดในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก รอบด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและตามความสามารถของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ ยังส่งเสริมในบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย รวมถึงครอบครัว และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545 : 31 – 32) กล่าวว่า หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยมีดังต่อไปนี้

1. หลักการจัดเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มี แนวโน้มเพื่อพัฒนาคน หรือ “ผู้เรียน” เป็นสำคัญ เน้นให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น และแก้ปัญหาได้ และท่านพระธรรมปิฎกได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นควรเน้นที่ กายเป็น คิดเป็น หมายความว่า ให้สอนเด็กรู้พื้นฐานของการปฏิบัติตนเบื้องต้นแรกก่อน คือ กินเป็น นอนเป็น แต่งกายเป็น แล้วค่อยสอนให้คิดเป็น ซึ่งหลักการนี้เหมาะสมกับการสอนเด็กปฐมวัย เพราะเด็กในวัยนี้ควรได้รับการเตรียมความพร้อมในด้านการรู้จักช่วยเหลือตนเองก่อนเป็นหลักการพื้นฐานการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย และเน้นตัวเป็นสำคัญ

2. หลักการจัดเน้นพัฒนาการและธรรมชาติของเด็กปฐมวัย

หลักในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ควรคำนึงถึงพัฒนาการและธรรมชาติของเด็กในการจัดกระบวนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ควรพิจารณาทฤษฎีพัฒนาการเด็กเป็นหลักพัฒนาการของเด็กมีส่วนสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กอย่างไร การนำหลักการทางทฤษฎีพัฒนาการมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย นั้นจะได้คำตอบที่ว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง การที่อยากรู้ว่าเด็กเรียนรู้อะไร สิ่งใดที่เด็กสามารถเรียนรู้ และควรเรียนรู้ถึงระดับใด คำถามเหล่านี้เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับเด็ก สามารถที่หาแนวทางและวิธีการทำการจัดการศึกษาให้กับเด็กได้อย่างเหมาะสม และปฏิบัติการการเรียนรู้ของเด็กสะท้อนออกมาที่เราเข้าใจในตัวเด็กไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ กิจกรรม การใช้คำถาม การใช้คำต่างๆ ดังนั้นหลักการจัดการศึกษาในระดับนี้ ควรมีลักษณะเป็นการจัดการศึกษาโดยคำนึงถึงทฤษฎีพัฒนาการเด็กและทฤษฎีการเรียนรู้ เป็นพื้นฐานสำคัญ เพื่อพัฒนาสนับสนุนศักยภาพและพัฒนาการของผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา

3. หลักการจัดเน้นการเรียนรู้ปนเล่น

การจัดการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะและต่างจากการจัดการศึกษาระดับอื่น เพราะเด็กปฐมวัยที่อยู่ในช่วงพลังแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรากฐานแห่งการพัฒนาศักยภาพทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น แนวการจัดการศึกษาให้กับเด็กระดับนี้จึงควรส่งเสริมให้เด็กมีชีวิตการเรียนรู้เต็มที่หนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ โดยไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียน สี่เหลี่ยมเล็กๆนั้นเด็กควรเกิดการเรียนรู้จิตใจร่วม การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ควรอยู่ที่ตัวเด็กเป็นผู้สรรค์สร้างความรู้ขึ้นด้วยตนเองมิได้อยู่ที่ตัวครูเป็นผู้บอกถ่ายทอดหรือส่งทอดไปยังตัวเด็ก เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เรียนโดยผ่านการเล่น หลักการจัดการศึกษาระดับนี้ควรดำเนินให้กลมกลืนการเล่นผ่านการเรียนการสอนและต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ให้เหมาะสม และสามารถตอบสนองการเรียนรู้มิติใหม่ได้ให้กับนักเรียน

กุลา ตันติผลาชีวะ (2542: 19-20) กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก ตั้งแต่แรกเกิดถึง 8 ขวบ ที่กำหนดขึ้นที่บ้าน ศูนย์บริการหรือโรงเรียนก็ได้ โดยรูปแบบของการจัดการนี้ จำแนกเป็น 2 ลักษณะ คือ จัดที่บ้าน(Home – based programs) หมายถึง การจัดบริการดูแลที่ทำขึ้นที่บ้าน กับอีกลักษณะหนึ่งคือ จัดที่สถานบริการ (Center-based programs) หมายถึง เป็นบริการเด็กกลุ่มใหญ่ ซึ่งในการจัดบริการจำแนกตามอายุได้ 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มเด็กทารก (อายุ2ขวบแรก)
2. กลุ่มเด็กเล็ก(อายุ2-4 ขวบ)
3. กลุ่มเด็กอนุบาลและประถมต้น (อายุ5-8ขวบ)

สรุปได้ว่า หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้มีความพร้อมครบทุกด้านตามวัย และตามความสามารถของแต่ละบุคคล โดยมีครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม

ในการจัดการศึกษาร่วมด้วย ซึ่งลักษณะการจัดการศึกษาจึงมีทั้งการจัดในรูปแบบของระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.1 ความหมายของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 18 (1) กล่าวว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออื่น

เยาวพา เดชะคุปต์ (2543 :232) กล่าวว่า ศูนย์เด็กปฐมวัย หมายถึง ศูนย์เด็กที่จัดโดยหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งมีวิธีการดำเนินงาน กฎ ระเบียบต่างๆ ในการจัดแตกต่างกันไป ได้แก่ เนอร์สเซอรี่ โรงเรียนอนุบาล ชั้นเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็ก ศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน ศูนย์โภชนาการเด็ก ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ ฯลฯ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2543ก: 16) กล่าวว่า โรงเรียนเด็กเล็กเป็นสถาบันพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เน้นภารกิจด้านการดูแลมากกว่า การศึกษา มุ่งพัฒนาเพื่อการช่วยเหลือ และให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองเพื่อการดูแลเด็กให้มีพัฒนาการเต็มศักยภาพ

จึงสรุปได้ว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง สถานที่ที่มีหน้าที่ในการดูแลและให้การศึกษาแก่เด็ก เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เต็มตามศักยภาพของเด็ก มีชื่อเรียกแตกต่างกันเช่น ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ เนอร์สเซอรี่ ฯลฯ

2.2 ลักษณะของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ธรรมนูญ นวลใจ (2541 : 10 – 11) กล่าวว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นสถานศึกษาก่อนวัยเรียนที่ดำเนินการโดยรัฐบาล และหน่วยงานเอกชนที่มีอยู่ในหลายรูปแบบมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น สถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์โภชนาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล เป็นต้น สถานรับเลี้ยงเด็ก รับเลี้ยงเด็กตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป เพื่อเข้าไปรับการอบรมเลี้ยงดู อาจจะอยู่ในศูนย์ฯ 1-2 ปี ก่อนที่จะเข้าไปเรียนในชั้นอนุบาลต่อไป หน่วยงานที่จัด คือ กรมการพัฒนาชุมชน กรมอนามัย กรมอาชีวศึกษา สมาคมมูลนิธิต่างๆ และกรมประชาสัมพันธ์

จากรายงานการวิจัยเรื่อง “รูปแบบและระบบการจัดบริการสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีคุณภาพในประเทศไทย : กรณีพินิจพิจารณา” (กุศล สุนทรธาดาและจิตตินันท์ เดชะคุปต์ : 2544) พบว่าสถานรับเลี้ยงเด็กมีรูปแบบการจัดบริการ 2 รูปแบบ ดังนี้

1.รูปแบบบริการเลี้ยงเด็กกลางวันในครอบครัว เป็นบริการรับเลี้ยงเด็กในบ้าน และรับเลี้ยงเด็กกลางวันเป็นกลุ่ม ดำเนินการในลักษณะที่ไม่เป็นทางการทั้งด้านบุคลากร สถานที่

ผู้รับเลี้ยงมักเป็นแม่บ้านที่มีเวลาว่างในช่วงเวลากลางวัน ผู้ปกครองที่นำเด็กมาฝากเลี้ยงมักเป็นผู้ที่รู้จักคุ้นเคยกัน พักอาศัยในระแวกเดียวกัน

2. ศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวัน เป็นสถานรับเลี้ยงเด็กตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ซึ่งรับดูแลเด็กตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยเรียน เพื่อให้บริการดูแลเด็กสำหรับผู้ปกครองที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ซึ่งมีทั้งที่ดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐบาล และเอกชน เช่น ศูนย์สงเคราะห์เด็ก ศูนย์รับเลี้ยงเด็กปฐมวัยที่อยู่ในหน่วยงานสถานพัฒนาเด็กเอกชน เป็นต้น

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2543ก.:17) กล่าวถึงการจัดการศึกษาโรงเรียนเด็กเล็กในประเทศไทย มีความหลากหลายของหน่วยงานที่รับผิดชอบมีเป้าหมายหลักคือ การช่วยเหลือผู้ปกครองในการดูแลเด็ก จำแนกกลุ่มได้ดังนี้

1. กลุ่มกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ ศูนย์โภชนาการ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์สุขภาพจิต วิทยาลัยพยาบาลและโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวง
2. กลุ่มกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ โรงเรียนเด็กเล็กของสถาบันราชภัฏต่างๆ โรงเรียนเด็กเล็กในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนเด็กเล็กในวัด
3. กลุ่มมหาวิทยาลัย จะมีโรงเรียนเด็กเล็กในโรงเรียนสาธิต
4. กลุ่มองค์กรเอกชน ได้แก่ ศูนย์พัฒนาขั้นพื้นฐาน สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันสมาคมสตรีไทย สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันสมาคมวาดศิลป์.ซี.เอ. สถานรับเลี้ยงเด็กที่จัดตามบ้านเอกชน
5. กลุ่มกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สถานเลี้ยงเด็กของสำนักอนามัยและโรงเรียนในสังกัด

สรุปได้ว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่จัดขึ้นในประเทศไทย มีทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชนเป็นผู้รับผิดชอบดูแล เพื่อรับเลี้ยงดูเด็กอายุ 0 - 6 ปี และมุ่งที่จะช่วยเหลือครอบครัวและชุมชนในการดูแลเด็กซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันดังนี้ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.3 การจัดการบริการของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการดูแล

2.3.1 สภาพแวดล้อมของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

การจัดสภาพแวดล้อมของสถานพัฒนาเด็ก มีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็ก เพราะเด็กเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ดังนั้นการจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม จะมีส่วนในการเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตันสนีย์ จัตรคุปต์ (2542 : 55) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมที่ทำให้เด็กที่เกิดมาในช่วง 3 ปีแรก เติบโตเป็นเด็กฉลาด ได้แก่

1. สิ่งแวดล้อมที่ทำให้เด็กรับรู้ความรู้สึกปลอดภัย
2. สิ่งแวดล้อมที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองมีความสำคัญ

3. สิ่งแวดล้อมที่ทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น มั่นคง มั่นใจ เช่น ถ้าเด็กหิว แล้วร้อง เด็กจะได้นมทำให้เด็กเกิดความมั่นใจว่าเมื่อใดที่หิวเขาจะได้รับการตอบสนองตามความต้องการคือ นมเป็นต้น

4. สิ่งแวดล้อมที่มีความสม่ำเสมอ เช่น กินนอนเป็นเวลาอันเป็นพื้นฐานของการฝึกระเบียบวินัย

5. สิ่งแวดล้อมที่มีความสมดุลระหว่างอิสรภาพและขีดจำกัดคือ จะต้องเดินสายกลางระหว่างระเบียบวินัยและไม่ปล่อยให้อิสระมากเกินไป ไม่ตามใจหรือเข้มงวดเกินไป

กรมวิชาการ (2540ก :101) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษามีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจจะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ดังนั้น การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็กจึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กมาก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อส่งผลให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก โดยในการจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความสะอาด ความปลอดภัย
2. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
3. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
4. ความพร้อมของอาคารสถานที่เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น
5. ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนักจำนวนสีของสื่อและเครื่องเล่น
6. บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดและมุมประสบการณ์ต่างๆ

การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน มีความสำคัญไม่น้อยกว่าสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเลย กล่าวคือ พื้นที่นอกห้องที่เด็กเล่นแต่ละคนควรมีอย่างน้อยประมาณ 100 – 150 ตารางฟุต เพื่อที่เด็กจะได้ใช้พื้นที่เหล่านั้นสำหรับ การกระโดด การปีน ตลอดจนการออกกำลังกายต่างๆเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ได้ การจัดพื้นผิวของสนาม ตลอดจนติดตั้งอุปกรณ์ต่างๆ จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยให้มากที่สุด และความปลอดภัยในการใช้ด้วย สนามไม่ควรเป็นคอนกรีตทั้งหมด แต่ควรมีบางส่วนเพื่อให้เด็กใช้จักรยานเล่นได้ และจะต้องมีพื้นที่ที่เด็กสามารถทำกิจกรรมการขุดดินทราย ตลอดจนการปลูกต้นไม้ได้ ส่วนอุปกรณ์ที่จะติดตั้งนั้นต้องพิจารณาว่าอุปกรณ์ใดสามารถโยกย้ายและนำไปใช้ในห้องได้ ก็ไม่ควรจะติดตั้งถาวร ควรจะเก็บไว้และติดตั้งเมื่อต้องการใช้เท่านั้น (ประภาพรรณ เอี่ยมสุภษิต. 2549 : 539 – 540)

บริเวอร์ (วรรณพร กาญจนภา . 2544 : 17) กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมภายนอก ดังนี้ คือเป็นบริเวณพื้นที่ภายนอกควรมีรั้วที่มั่นคง และมีพื้นที่ในร่มสำหรับทำกิจกรรมในเวลาฝนตกหรือแดดร้อน พื้นดินประกอบด้วยพื้นผิวหลายแบบ และมีเครื่องเล่นเพื่อให้เด็กได้พัฒนาร่างกาย นอกจากนั้นควรจัดเตรียมอุปกรณ์หรือวัสดุต่างๆให้เด็กได้ก่อสร้างเพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และควรมีบริเวณที่เป็นสวนโดยเว้นที่ว่างให้เด็กได้ขุดดินเพื่อเรียนรู้

รายละเอียดเกี่ยวกับดิน มีกระบะทรายเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่น และแสดงความคิด มีบริเวณที่เล่นน้ำจัดให้เด็กได้เทน้ำ ตวงน้ำและเปรียบเทียบปริมาณ ควรมีที่เก็บเครื่องมือของเล่นที่ใช้กลางแจ้งเพื่อป้องกันการสูญหาย

เบญจา แสงมลิ (2533 : 244) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดสภาพภายนอกห้องเรียนเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

- 1.สนามของสถานศึกษาเด็กปฐมวัยเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการด้านร่างกายและอารมณ์ของเด็ก สถานศึกษาเด็กปฐมวัยจึงควรจัดให้มีทั้งสนามหญ้าและสนามเด็กเล่น
- 2.ส่วนที่มีอยู่ในสถานศึกษาเด็กปฐมวัยช่วยให้เด็กรักษารัชมชาติและไม่ทำลายธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเด็ก การทำสวนจึงเป็นกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย รูปแบบที่นิยมจัดกัน ได้แก่ การจัดสวนแบบยกทรง และสวนแบบกระถาง

3.สถานศึกษาเด็กปฐมวัยมีหน้าที่ปลูกฝังให้เด็กมีใจเมตตา กรุณา และรักสัตว์ จึงควรจัดให้มีสำหรับเลี้ยงนั้นไม่ทำให้ห้องมีกลิ่นหรือสกปรก หรืออาจจัดแขวนกรงสัตว์ไว้ที่ระเบียงหน้าห้องเรียนก็ได้ สำหรับเด็กปฐมวัยควรจัดเป็นสองส่วน คือ

3.1 สนามหญ้า สนามส่วนหนึ่งซึ่งปลูกหญ้า เป็นที่สำหรับเด็กวิ่งเล่นและเล่นกับเพื่อน อาจใช้เสมือนเป็นห้องเรียนเด็กก็ได้ เช่น ครูเล่นนิทานที่สนาม เด็กวาดภาพที่สนาม สนามส่วนนี้ควรมีต้นไม้ใหญ่เพื่อให้ร่มเงาแก่เด็ก เด็กๆชอบนั่งเล่นและนอนเล่นในสนามหญ้า เด็กจะเป็นสุขที่ได้วิ่งกระโดด ดูนก แมลง และธรรมชาติรอบๆตัวเขา สถานศึกษาบางแห่งที่มีเนื้อที่สนามกว้าง ริมสนามส่วนนี้อาจปลูกดอกไม้ใบเป็นกอๆทำให้สนามสวยงาม และเด็กก็จะเบิกบานใจที่ได้เห็นธรรมชาติที่มีสีสันน่าชื่นชมในชนบทบางแห่งสนามไม่เป็นพื้นที่เรียบทั้งหมด บางส่วนอาจมีพื้นดินสูงเป็นเนินก็ควรจะปล่อยไว้บ้าง เด็กๆชอบปีนป่ายขึ้นลงเด็กจะสนุกกับการวิ่งขึ้นลงเนิน บางทีก็กลิ้งตัวลงมา ทำให้เด็กได้ออกกำลังกายเพียงแต่ระวังอย่าให้เนินนั้นมีสิ่งๆทำให้เด็กสะดุดหกล้ม

3.2 สนามเด็กเล่น สนามส่วนนี้จะเป็นที่ซึ่งจัดตั้งเครื่องเล่นสนามของเด็ก เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เคลื่อนไหว ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ อันได้แก่ แขนขาและลำตัว เด็กชอบปีปายกระโดด ห้อยโหน เครื่องเล่นสนามเด็กจึงมีลักษณะให้เด็กได้เล่นตามความต้องการโดยใช้แขนขา ออกกำลังกาย สถานศึกษาเด็กปฐมวัยส่วนมากมีเครื่องเล่นสนามดังนี้ ชิงช้า สะพานเลื่อน กระดานหก ราวไต่ ราวโหน ม้าหมุน เรือไล่ บ่อทรายและเครื่องมือในการเล่น เช่น เสียมเล็กๆถังที่ตักทราย พิมพ์ทำด้วยไม้ หรือพลาสติก อ่างใส่น้ำและของลอยน้ำพลาสติกเช่น เรือ เบ็ด ปลา เครื่องตวง เช่น ถ้วย ขวด กระป๋อง ฯลฯ สิ่งที่ต้องคำนึงในการจัดตั้งเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กก็คือ เครื่องเล่นชนิดหนึ่งๆจะต้องตั้งให้ห่างกันพอควร มีเนื้อที่ซึ่งขณะที่เด็กหมู่หนึ่งกำลังเล่นก็จะไม่วิ่งไปโดนหรือชนเด็กหมู่อื่นที่กำลังเล่นเครื่องเล่นอย่างอื่นอยู่

อาคารเรียนสถานรับเลี้ยงเด็กควรมีชั้นเดียวและตั้งอยู่ห่างจากอันตราย เช่น สายไฟและสิ่งสกปรกต่างๆ ห้องเรียนสำหรับเด็กควรมีลักษณะที่ปรับใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง ควรสร้างด้วยวัสดุที่เหมาะสมกับสภาพอากาศ และควรจัดห้องเรียนให้มีลักษณะคล้ายบ้านเพื่อให้เด็กได้รู้สึกคุ้นเคย ห้องนี้ควรมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนเด็ก และอยู่ใกล้กับห้องเรียน ขนาดของ

ห้อง และภายในบริเวณ อาคารใหญ่พอที่จะให้เด็กเคลื่อนไหว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ.2523)

ลีเปอร์และคนอื่นๆ (เยาพา เดชะคุปต์ .2542 : 18-19; อ้างอิงจาก Leeper and
others . 1987) ยังได้เสนอหลักเกณฑ์ในการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยเอาไว้
ดังนี้

- 1.เนื้อที่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ควรมีบริเวณกว้างขวางพอเพียงที่
เด็กจะแสวงหา ค้นคว้าทดลองสิ่งต่างๆได้อย่างเต็มที่
- 2.การจัดห้องเรียนควรมีเนื้อที่พอเพียงที่เด็กจะ เคลื่อนไหวได้อย่างมีอิสระ
และปลอดภัย
- 3.วัสดุอุปกรณ์ควรมีมากพอที่จะให้เด็กได้เล่นคนเดียว เล่นคู่ขนาน และเล่น
เป็นกลุ่ม
- 4.วัสดุอุปกรณ์ควรมีมากพอที่จะให้เด็กทำงานและเล่น ทั้งที่เป็นกิจกรรมที่ทำ
อย่างสนุกสนานและกิจกรรมที่ทำอย่างเงียบๆ
- 5.วัสดุอุปกรณ์ควรมีสามารถใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง
- 6.วัสดุอุปกรณ์ควรมีความทนทานต่อการเล่นของเด็กจำนวนมากๆ
- 7.วัสดุอุปกรณ์ควรมีสามารถเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้ และเมื่อเด็กเลิกเล่น
หรือไม่ต้องการใช้แล้วก็ควรมีที่เก็บของเหล่านี้
- 8.ถ้าวัสดุอุปกรณ์ ที่จัดไว้ไม่เพียงพอ ครูควรคิดว่าจะหาอะไรมาทดแทน
เพื่อให้การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนน่าสนใจ และควรมีการฝึกระเบียบในการเก็บของเล่นเมื่อ
เลิกเล่น ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกลักษณะนิสัยที่ดีและความเป็นระเบียบในการใช้และเก็บสิ่งของ
- 9.วัสดุอุปกรณ์แต่ละอย่างควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก
และให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละวัย
- 10.วัสดุอุปกรณ์ที่มีควรเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่จะส่งเสริมพัฒนาการทางด้าน
กล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็ก
- 11.วัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่มีควรจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ
และระดับวุฒิภาวะของเด็ก
- 12.ควรมีตู้ ช่างสำหรับให้เด็กเก็บเสื้อผ้าและของใช้ส่วนตัว
- 13.ควรมีห้องน้ำและอ่างล้างมือสะดวกในการใช้สำหรับเด็ก
- 14.ห้องเรียนควรมีอุณหภูมิ แสงสว่าง และการถ่ายเทอากาศพอเหมาะ

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีความสำคัญต่อ
การเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเป็นการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็กมากที่สุด ไม่ว่า
จะเป็นสภาพภายในห้องเรียน ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์การเรียนต่างๆ หรือสภาพภายนอกห้องเรียน
ได้แก่ สนามเด็กเล่น ห้องอาหาร โดยต้องคำนึงถึงความสะอาด และความปลอดภัย เป็นหลัก

2.3.2 ความปลอดภัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

กุหลาบ ตันติผลาชีวะ (2542 ข. : 221-227) กล่าวว่าไว้ว่า เด็กแรกเกิดจนถึงอายุ 6 ขวบ เป็นวัยแห่งการเรียนรู้เติบโต การเรียนรู้ และพัฒนาการ แต่มีความจำกัดในแง่ของความคิด เด็กปฐมวัยจะเข้าใจและรู้เฉพาะในสิ่งที่อยู่ตรงหน้า ไม่สามารถประเมิน ไม่สามารถจำแนก หรือไม่สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของสิ่งใดได้ จึงเป็นสาเหตุของการเกิดอันตรายต่างๆ ได้ ความปลอดภัยด้านกายภาพ เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ซึ่งรวมทั้งความปลอดภัยจากยานพาหนะ อันตรายจากสิ่งแวดล้อม เช่น รั้วบริเวณสนามเด็กเล่นต้องแข็งแรง เครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ต้องมีขนาดเหมาะสมกับเด็ก ไม่ว่าจะเป็นอ่างล้างมือ อ่างอาบน้ำ หรือส้วม หรือบริเวณที่เด็กจะไปเล่น หรือทำกิจกรรมใดๆ ก็ตามควรมีความปลอดภัย สะอาด โปร่ง สบาย และอากาศถ่ายเท ดีโดยจำแนกอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. อุบัติเหตุในบ้าน ผู้ปกครองต้องเข้าใจถึงความจำเป็นของการจัดบ้าน บ้านที่เหมาะสมและไม่เป็นอันตรายแก่เด็กคือ บ้าน ที่เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ แต่ไม่ใช่เป็นการสร้างห้องสี่เหลี่ยมสำหรับจำกัดที่เล่นของเด็กที่จะสะดวกต่อการดูแล ซึ่งการกระทำเช่นนี้ ไม่เป็นการสร้างเสริมสุขภาพจิตที่ดีให้แก่เด็กเพราะความจำกัดของสถานที่เล่นเป็นการจำกัด พัฒนาการตามวัยด้านร่างกาย จิตใจและสังคมของเด็ก สิ่งที่ยังกระทำเพื่อป้องกันอันตรายในบ้าน สำหรับเด็ก คือจัดวางสิ่งของในบ้านให้เป็นระเบียบ เครื่องเรือนต้องมั่นคง เมื่อเด็กปีนป่ายซุกซน ไม่ก่อให้เกิดอันตรายในบ้านสำหรับเด็ก คือ

1.1 จัดวางสิ่งของในบ้านให้เป็นระเบียบ เครื่องเรือนต้องมีความมั่นคง เมื่อเด็กปีนป่ายซุกซนไม่ล้มง่าย หรือเป็นอันตรายแก่เด็ก ส่วนสารเคมีหรือยาอันตรายต้องจัดวางให้พ้นมือเด็กที่จะเอื้อมถึง

1.2 พื้นบ้านต้องไม่ลื่น จะเป็นเหตุให้เด็กหกล้ม

1.3 ห้องนอน ห้องน้ำ ต้องมีที่กั้น ที่จับให้เด็กปลอดภัย เติงนอนมีที่กั้น เด็กตกเตียง โถส้วม เหมาะสมสำหรับเด็กที่จะใช้ในการขับถ่ายด้วยตนเอง หรือมีผู้ดูแล

1.4 สนามหรือสวนบริเวณบ้านที่เด็กสามารถเข้าไปวิ่งเล่นได้ ไม่ควรปลูกต้นไม้ที่เป็นอันตรายสำหรับเด็ก เช่น ต้นไม้มีหนาม ต้นไม้ใบแหลม เพราะเด็กอาจเข้าไปเล่น ไปเดิน หรือไปสัมผัส แล้วเป็นอันตรายแก่เด็ก

2. อุบัติเหตุในโรงเรียน เด็กอายุตั้งแต่ 2 ขวบขึ้นไป ถึงอายุ 6 ขวบ เป็นวัยที่ต้องการดูแลอย่างใกล้ชิด ครูและผู้ปกครองควรได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็กอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้ครูดูแลความปลอดภัยของเด็กได้ง่ายขึ้น เช่น เด็กบางคนชอบเล่นซ่อนหา เด็กบางคนโมโหง่าย ชอบตีชอบทำร้าย เมื่อถูกเพื่อนขัดใจ ครูต้องสามารถจำแนกลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของเด็กในความดูแลของครูได้ เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการและการเรียนรู้ไม่เท่ากัน แม้ว่าจะมีอายุเท่ากัน ทั้งนี้เพราะปัจจัยหลายอย่างทั้งทางด้านสติปัญญา วุฒิภาวะและการเลี้ยงดูจากที่บ้าน ความใกล้ชิดของครูจะช่วยเหลือเด็กได้เมื่อต้องการ

สุภาพร เทพยสุวรรณ (2540: 131-132) ได้กำหนด มาตรฐานในการดูแลความปลอดภัยในอาคารเรียน ในห้องเรียน ในบริเวณสนาม ดังนี้

ความปลอดภัยในอาคารเรียน

1. มีมาตรฐานดูแลความปลอดภัยในอาคารเรียน โดยมีสัญญาณเตือนภัย มีเครื่องหมายแสดงช่องทางเดิน หรือการปฏิบัติเมื่อมีอุบัติเหตุ มีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุในอาคารเรียนอย่างชัดเจน

2. มีผู้ดูแลรับผิดชอบเรื่องความปลอดภัยในห้องเรียน มีการสำรวจตรวจตราความเป็นระเบียบเรียบร้อยของอาคารเป็นประจำทุกวัน

3. มีอุปกรณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยในห้องเรียน มีการดูแลรักษาอุปกรณ์ความปลอดภัยให้คงสภาพดีอยู่เสมอ มีการรักษาความสะอาดของห้องเรียนเป็นประจำ ไม่มีสิ่งกีดขวาง มีการตรวจสอบการทำงานของสัญญาณภัย และฝึกการใช้งานให้กับเด็ก

4. มีการปฐมพยาบาลเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียนเพื่อเด็กๆและผู้ปกครองเห็นแล้วเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำได้

ความปลอดภัยในโรงเรียน

1. มีการจัดช่องทางเดินเท้าและถนนแยกจากกัน มีการจัดทำป้ายเครื่องหมายเตือนตามจุดที่อาจเกิดอุบัติเหตุ มีแผนรองรับอุบัติเหตุและฝึกนักเรียนให้เข้าใจถึงการป้องกันอุบัติเหตุ

2. มีผู้รับผิดชอบคอยดูแลความปลอดภัย มีการดูแล ตรวจสอบ จัดบริเวณโรงเรียนให้เกิดความปลอดภัยประจำวัน

3. มีมาตรการดูแลเด็กในขณะที่ทำกิจกรรมทั้งในอาคารเรียนและนอกอาคารเรียนอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ

4. มีการตรวจสอบความปลอดภัยในเรื่องของเล่นอุปกรณ์เครื่องเล่นสำหรับเด็ก และซ่อมแซมให้เปลี่ยนใหม่ให้คงสภาพดีเสมอทุกเดือนหรือทุกครั้งที่เกิดชำรุด

ความปลอดภัยในบริเวณสนาม

1. พื้นี่สนามมีการปรับปรุงให้ราบเรียบเสมอกันหญ้าไม่รก ไม่มีน้ำท่วมขัง ไม่มีหลุมบ่อ เศษวัสดุ แร่โลหะ กิ่งไม้บนพื้นสนาม อุปกรณ์ เครื่องใช้ เครื่องเล่นสนามอยู่ในสภาพดี มีเจ้าหน้าที่คอยตรวจสอบเรื่องความปลอดภัยของสนาม

2. ครูควบคุมและฝึกให้เด็กๆปฏิบัติตามกฎข้อบังคับความปลอดภัยเป็นประจำทุกครั้ง

3. มีการเก็บหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อผู้ปกครอง โรงพยาบาล สถานพยาบาล และคลินิกใกล้เคียง สถานีดับเพลิงในหน่วยความจำโทรศัพท์เพื่อสามารถติดต่อได้ในเวลาฉุกเฉิน

ประสพศรี อึ้งถาวร (2535 : 32) ได้กล่าวถึงสิ่งที่โรงเรียนต้องตรวจสอบเพื่อสวัสดิภาพเด็กคือ

1. สภาพโรงเรียน ได้แก่ ห้องเรียนที่สะอาดไม่ลื่น หรือมีดอับ ห้องน้ำที่แห้ง สะอาด ไม่มีตุ่มใส่น้ำ ถังน้ำที่กักเก็บน้ำที่เด็กอาจไปเล่นแล้วเป็นอันตราย หรือ มีประตูปิดล็อกที่เด็กอาจถูกขังอยู่ในห้องน้ำนั้นได้

2. สนามเด็กเล่น ต้องให้ความปลอดภัยแก่เด็ก ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อ มีตะปู หรือสิ่งที่จะทิ่มตำเด็ก สภาพของเล่นที่เป็นโครงไม้ ต้องแข็งแรง ไม่ทรุดโทรม โครงเหล็กต้องไม่เป็นสนิม ห้ามมีปัญหาต้องซ่อมแซมให้เรียบร้อยก่อนให้เด็กเล่น ไม่ลื่นสำหรับเด็กอนุบาลไม่ควรเกิน 6 ฟุต และอยู่ในที่ร่ม บ่อทรายต้องตรวจสอบสม่ำเสมอ ระวางสัตว์ร้ายไปแอบอาศัยอยู่

3. รถโรงเรียน ต้องอยู่ในสภาพที่เรียบร้อย โรงเรียนควรกำหนดเวลารับส่งที่แน่นอน ทั้งคนขับและครูที่คุมรถ ต้องรับผิดชอบต่ออันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับเด็ก เช่น การนอนหลับในรถ การลงจากรถแล้วถูกรถนักเรียนที่ตุนั่งมาเฉี่ยวชน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การดูแลความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ที่จะต้องคอยดูแล สนับสนุน อย่างใกล้ชิด โดยการจัดสภาพให้เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ

2.3.3 โภชนาการในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

โภชนาการ เป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องมีความใส่ใจ เพราะเด็กปฐมวัยเป็นช่วงอายุที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งเด็ก ๆ ควรได้รับการดูแลเรื่องโภชนาการให้ถูกสุขลักษณะอนามัยตามหลักโภชนาการ เพื่อเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาการในระดับต่อไป

พาณี สิตกะสิน (2531 : 188) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการส่งเสริมด้านโภชนาการเด็กปฐมวัย ว่า โภชนาการมีความสำคัญมากต่อกลุ่มประชากรที่เป็นเด็กปฐมวัย เพราะมีผลโดยตรงต่อการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ การบริโภคอาหารที่มีคุณภาพในปริมาณที่เพียงพอและสะอาดถูกสุขลักษณะเป็นการส่งเสริมสุขภาพประการหนึ่ง การที่เด็กวัยนี้มักชอบเล่นและไม่สนใจในการรับประทานอาหาร และถูกละเลยในเรื่องนี้เพราะเห็นว่าเด็กเริ่มช่วยเหลือตัวเองได้บ้างแล้วจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาทางโภชนาการ ความต้องการสารอาหารเพื่อเสริมกล้ามเนื้อ โครงสร้างร่างกาย ตลอดจนการเจริญเติบโตของสมองสำหรับเด็กวัยนี้มีสูงมาก กล่าวคือ เด็กวัยนี้ต้องการพลังงาน 90 – 100 แคลอรีต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ต้องการโปรตีน 1.5 – 1.7 กรัมต่อวัน และเป็นโปรตีนที่ได้จากเนื้อสัตว์ ไข่ นม เพื่อการเจริญเติบโตของเซลล์สมอง นอกจากนี้ยังต้องการวิตามิน เกลือแร่ เพื่อนำไปสร้างเป็นสารประกอบในร่างกายและโครงสร้างของร่างกาย การส่งเสริมด้านโภชนาการนอกจากจะให้เด็กได้รับประทานอาหารที่เหมาะสมและปริมาณที่เพียงพอ ยังต้องสร้างบริโภคนิสัยที่ดีแก่เด็ก คือ ไม่บังคับ ชู หรือให้รางวัลเพื่อให้เด็กรับประทานอาหาร จัดหาภาชนะที่เหมาะสมสำหรับรับประทานอาหารที่เด็กสามารถช่วย

ตนเองได้ จัดเสิร์ฟอาหารเป็นเวลา และให้หนึ่งร่วมโต๊ะกับผู้ใหญ่เพื่อจูงใจในการรับประทานอาหาร จัดอาหารให้มีสีสันน่ารับประทาน เป็นต้น

สุภาพร เทพยสุวรรณ (2540: 53-55) กล่าวถึง การจัดบริการด้าน โภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัยได้ดังนี้

1. จัดบริการอาหารที่มีคุณค่าตามหลักโภชนาการอย่างสม่ำเสมอ
 2. ตรวจสอบความสะอาดของอาหารก่อนนำมาปรุงทุกครั้งและจัดเก็บอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล
 3. จัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้แยกกันชัดเจน
 4. มีโภชนาการประจำโรงเรียนที่ควบคุมการประกอบอาหารสำหรับเด็ก
 5. ครูสอนและสร้างนิสัยให้นักเรียนล้างมือทุกครั้งหลังจากใช้ห้องน้ำ หลังจากสังน้ำมูก และก่อนรับประทานอาหาร
 6. มีภาชนะอุปกรณ์ เครื่องใช้ในการใส่อาหารและปรุงอาหารที่สะอาด และตรวจสอบดูแลอยู่เสมอ
 7. อุปกรณ์ปรุงอาหารมีสภาพที่ดี ไม่ชำรุด มีการแยกประเภทการใช้ชัดเจน
 8. ตู้เก็บภาชนะสามารถป้องกันแมลงหรือสัตว์นำโรคได้ดี
 9. สภาพโรงอาหารและโรงครัวตั้งอยู่ห่างไกลแห่งปฏิภูม น้ำโสโครก แหล่งเพาะพันธุ์แมลงสัตว์นำโรคมีระบบการควบคุมป้องกันสัตว์นำโรค
 10. ระบบระบายน้ำเสียไม่มีน้ำขังหรือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลง มีการระบายน้ำที่คล่องดี
 11. อ่างล้างมือมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ทำด้วยวัสดุพื้นเรียบทำความสะอาดง่าย
 12. โต๊ะรับประทานอาหาร เก้าอี้ มีความมั่นคง แข็งแรง ทำด้วยวัสดุพื้นเรียบ ทำความสะอาดง่าย
 13. มีการกำจัดเศษอาหารและขยะอื่นๆแยกประเภทขยะ และใช้ถังขยะที่มีสภาพที่ดี ไม่แตกร้าว มีฝาปิดมิดชิด และมีจำนวนเพียงพอกับขยะ
 14. ผู้ปรุงอาหารแต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีผ้ากันเปื้อนหรือหมวกและเน็ตคลุมผม
 15. ก่อนปรุงอาหาร ผู้ปรุงต้องล้างมือให้สะอาดทุกครั้ง
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2536 : 145) ได้ระบุถึงหลักการจัดอาหารสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน ดังนี้
1. จัดอาหารให้มีคุณค่า ได้สารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ ในแต่ละมื้อ
 2. จัดอาหารให้น่ารับประทาน สลับเปลี่ยนหมุนเวียนไม่จำเจ
 3. ลักษณะของอาหารต้องเหมาะสมกับวัยอายุต่างๆเด็กเล็กควรจัดอาหารที่ต้มเปื่อย มีรสอ่อน

4. ฝึกให้รับประทานอาหารหลักวันละ 3 มื้อ ส่วนอาหารเสริมจัดเป็นอาหารว่าง
5. ฝึกให้ดื่มนมเป็นประจำ อย่างน้อยวันละ 1-2 แก้ว
6. ฝึกให้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้หลายๆชนิด เช่น ผัก
7. ใช้วิธีชวนรับประทานด้วยการชมเชย แทนการบังคับหรือวางกฎเกณฑ์เข้มงวดในการรับประทาน
8. ฝึกมารยาทในการรับประทาน โดยพ่อแม่ ครู เป็นแบบอย่างที่ดีเด็กจะคอยสังเกตจากผู้ใหญ่
9. ให้อิสระในการรับประทานเพราะเด็กวัยนี้ต้องการอิสระอยากทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า โภชนาการเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เนื่องจากเด็กวัยนี้เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโต ดังนั้นการดูแลเด็กปฐมวัย จึงต้องให้มีการดูแลในเรื่องเหล่านี้อย่างใกล้ชิด และเหมาะสมกับวัยของเด็ก รวมถึง การสอนให้เด็กเรียนรู้การบริโภคอย่างถูกต้องตามหลักโภชนาการด้วย

2.3.4 การดูแลสุขภาพเด็กปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

กูด (Good.1973 : 277) ได้อธิบายว่า การบริการสุขภาพในโรงเรียน เป็นบริการทางการแพทย์เบื้องต้นที่จัดในสถานศึกษา โดยมีบุคลากรทางแพทย์ เช่น พยาบาล นักแนะแนว การดำเนินงานเพื่อตรวจสอบป้องกันเกี่ยวกับสุขภาพ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 : 1) ได้กล่าวถึง การดูแลสุขภาพของสถานศึกษาปฐมวัย ว่ามิได้หมายถึงการทำหน้าที่เหมือนโรงพยาบาลหรือสถานอนามัย ที่ให้การบำบัดดูแลรักษา แต่งานการดูแลสุขภาพของสถานศึกษาปฐมวัย เป็นงานว่าด้วยการป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ การดูแลสวัสดิภาพของเด็ก และการดูแลรักษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้กำหนดมาตรฐานว่า ด้วยสุขภาพไว้ในมาตรฐานที่ 10 มี 3 ตัวบ่งชี้ โดยกำหนดตัวบ่งชี้ดังนี้

- 1.มีสุขภาพกายที่ดี โดยเด็กมีน้ำหนัก ส่วนสูง และสมรรถนะด้านร่างกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
- 2.มีสุขภาพจิตดี เด็กมีอาการแสดงออกทางอารมณ์เหมาะสม ร่าเริง แจ่มใส เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
- 3.มีสุขนิสัยที่ดี หมายถึง มีพฤติกรรมที่ดี รู้จักการเลือกรับประทานอาหาร และมีความระมัดระวังตนเองไม่ให้เกิดอันตราย เช่นกันกับ สำนักงานมาตรฐานการศึกษาได้กำหนดมาตรฐานที่ 10 โดยเน้นพันธกิจของสถานศึกษาในการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการให้สุขศึกษาเพื่อการมีสุขภาพดีด้วย

สุภาพร เทพยสุวรรณ (2540 : 120-121) ได้ทำการวิจัยพบว่า การจัดการสุขภาพในโรงเรียนอนุบาลจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบการจัดการสุขภาพ 3 องค์ประกอบ คือ การตรวจสุขภาพ การส่งเสริมโภชนาการ ป้องกันโรค การปฐมพยาบาล และสวัสดิภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.การตรวจสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจ เช่น

- 1.1.มีการตรวจสุขภาพโดยแพทย์ หรือพยาบาล ทุกภาคเรียน
- 1.2.ครูเป็นผู้ตรวจสุขภาพนักเรียนเป็นประจำทุกวัน
- 1.3.ครูประเมินสุขภาพจิตตามอาการต่างๆของนักเรียนด้านอารมณ์เช่น

หงุดหงิดง่าย ปรับตัวยาก โดยมีการจดบันทึก

- 1.4.มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตทุกเดือนพร้อมทั้งศึกษาประเมินผลอยู่

เสมอ

- 1.5.มีพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น อยู่

ประจำในโรงเรียน

- 1.6.มีตารางการตรวจสุขภาพประจำปี และปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ

- 1.7.ครูทำการสอนและจัดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้การรักษา

สุขภาพของตนเอง

2.การประเมินสุขภาพด้านการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง การตรวจสอบสายตา

การได้ยิน

- 2.1.มีการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง พร้อมบันทึกทุกเดือน

- 2.2.มีการตรวจสอบสายตา การได้ยิน พร้อมบันทึกทุกภาคเรียน

- 2.3.มีการประเมินน้ำหนักและส่วนสูง การตรวจสอบสายตา การได้ยินทุก

ภาคเรียน

2.4.มีการแจ้งผลของการประเมินสุขภาพหรือปัญหาสุขภาพของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบในทุกเดือน

2.5.มีระบบการจัดเก็บข้อมูลการเจริญเติบโต ด้านการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง รวมทั้งการทดสอบสายตา และการได้ยินทุกเดือน

3.การทำรายงานสุขภาพ

3.1.นักเรียนทุกคนมีบัตรสุขภาพ และได้รับการลงรายการตรวจสุขภาพ และบันทึกข้อมูลต่างๆไว้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

3.2.ครูประจำชั้นจะทำหน้าที่บันทึกผลการประเมินสุขภาพประจำปีลงในบัตรสุขภาพ ทุกครั้งเมื่อพบอาการผิดปกติ

3.3.ครูประจำชั้น รับผิดชอบเก็บบัตรสุขภาพ และจำแนกบัตรเด็กที่มีปัญหาสุขภาพเพื่อเตรียมพร้อมในการตรวจสุขภาพประจำปี

3.4ครูประจำชั้น หรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านการพยาบาลจะมอบบัตรสุขภาพให้นักเรียนในกรณีลาออกจากโรงเรียน

กิตติ วัฒนกุล (2544: 120-127) กล่าวถึง กิจกรรมหลักของครูในการดูแลสุขภาพของเด็ก คือ

- 1.การบันทึกสุขภาพประจำตัวเด็ก
- 2.การอำนวยความสะดวกให้แก่แพทย์ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
- 3.การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และความสามารถในการทำงานของอวัยวะอื่นๆ
- 4.การตรวจด้านสุขวิทยาส่วนบุคคล
- 5.การตรวจด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรม
- 6.การตรวจร่างกาย

สรุปได้ว่า การจัดการบริการสุขภาพในโรงเรียน เป็นการบริการอย่างหนึ่งที่สำคัญที่มีเพื่อส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนภายในโรงเรียน โดยมีการบริการได้แก่ การตรวจสุขภาพ การป้องกันโรค การปฐมพยาบาล การส่งเสริมโภชนาการ และ ด้านสวัสดิภาพทั่วไป

2.4 การจัดการบริการของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการศึกษา

2.4.1 การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กระดับอนุบาลนี้ มีความแตกต่างจากระดับประถมศึกษาตรงที่จัดการศึกษาอนุบาลมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา นอกจากนี้ยังเป็นการปูพื้นฐานความสามารถที่จะเรียนในระดับประถมศึกษา ไม่ใช่ให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้คำนวณได้ ดังเช่นระดับประถมศึกษา (กุลยา ตันติผลาชีวะ .2542 : 34-35) คำว่า “ประสบการณ์” ในการศึกษาปฐมวัยนั้นแท้จริง คือคำว่าหลักสูตรนั่นเอง เหตุที่ไม่ใช่คำว่า หลักสูตรโดยตรงเป็นเพราะ คำว่า หลักสูตร จำทำให้ครูไปให้ความสำคัญกับเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอนอย่างมีแบบแผนที่เน้นสอนการอ่าน เขียนท่องจำ เหมือนการเรียนระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาซึ่งไม่สอดคล้องกับวัยของเด็ก 6 ขวบแรก ที่ต้องการสร้างเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ตามวัย จึงเชื่อว่า การใช้คำว่า “ประสบการณ์” จะช่วยให้ครูพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการศึกษาปฐมวัยมากขึ้น โดยเน้นการเรียนรู้โดยผ่านประสบการณ์เล่น และการกระทำกิจกรรมตามวัยของเด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ .2543 : 22)

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 125) ได้สรุปการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กนั้น ไม่ควรคำนึงถึงเนื้อหาของแต่ละวิชาเป็นหลักเพียงอย่างเดียว และไม่ควรแยกสอนเป็นวิชาๆ ควรจัดให้คละเคล้ากันไป เมื่อต้องการเน้นสิ่งใดก็มักจะแทรกเสริมสิ่งอื่นไปด้วย ในที่นี้การแยกเป็นรายวิชาช่วยให้เห็นลักษณะเนื้อหาแต่ละวิชา วัตถุประสงค์และกิจกรรมเป็นแนวทางกว้างๆ ไว้ก่อน

ส่วนการปรับใช้นั้นย่อมต้องพิจารณาความเหมาะสม ความต้องการ และความสนใจของเด็กเป็นหลักสำคัญด้วย

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2543 : 22-35) กล่าวว่า การวางแผนประสบการณ์เป็นการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กกระยะยาวตลอดปีการศึกษาเพื่อกำหนดว่าเด็กควรได้รับประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการอะไร อย่างไร และแต่ละภาคการศึกษาจะเรียนอย่างไร ปัจจัยสำคัญในการวางแผนประสบการณ์ที่ครูต้องนำมาพิจารณา ประกอบด้วย

1.หลักสูตรของประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยออกตามระดับกา
ยุแต่ละอายุมีมีมโนทัศน์หลักสูตรที่ชัดเจน ตัวอย่างเช่นหลักสูตรก่อนประถมศึกษาอายุ 3 – 6 ปี พ.ศ.
2540 มีมโนทัศน์ หลักการและเป้าหมายที่สำคัญ คือ การอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมพัฒนาการทุก
ด้าน การยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง การบูรณาการผ่านการเล่น และการวางพื้นฐานการเป็นพลเมืองที่
ดี โดยกำหนดโครงสร้างเนื้อหา แนวคิด และประสบการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกัน เนื้อหาหลักสูตร
จะต้องบ่งชี้ ทิศทางที่ควรจะเป็นสำหรับประสบการณ์ที่ครูจะต้องจัดขึ้น เช่น เด็ก 3-6 ขวบ ต้อง
เรียนเรื่องเกี่ยวกับตัวเรา ครอบครัว โรงเรียน เป็นต้น

2.ลักษณะของโรงเรียน

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นชื่อเรียกสถานที่ที่ให้การดูแล ให้การศึกษา
แก่เด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 การเข้าถึงลักษณะโรงเรียนจะทำให้ครูทราบว่
ควรวางแผนประสบการณ์แก่เด็กอย่างไร อายุต่างกันอย่างไร เป้าหมายต่างกันอย่างไร มีความ
ซับซ้อนกันของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับใด เช่น ถ้าเด็กในสถานเลี้ยงเด็กจะจัดประสบการณ์
อย่างไร โรงเรียนเด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาลจะแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งสถานพัฒนาเด็กแต่ละ
ลักษณะมีแนวคิดการศึกษาที่ต่างกันตามลักษณะงาน คือ สถานเลี้ยงเด็ก ให้การดูแลและเลี้ยงดูเด็ก
และให้การรักษาแก่ผู้ปกครอง แต่โรงเรียนเด็กเล็กให้การดูแลเด็กเป็นหลักและการให้การศึกษารอง
ในขณะที่โรงเรียนอนุบาลให้การศึกษาเป็นหลักการเลี้ยงดูเป็นรอง

นอกจากภารกิจที่เหมือนกันแล้วยังพบอีกว่า โรงเรียนเด็กเล็กกับโรงเรียนอนุบาลยังมีอายุของเด็ก
เหมือนกัน กล่าวคือ โรงเรียนเด็กเล็ก อายุ 1 ½ ปี โดยประมาณถึง 4-5 ปี เด็กอนุบาลโรงเรียน
อนุบาลอายุ 4 ปี ถึง 6 ปี แต่เนื่องจากประเทศเรามีได้จัดการศึกษาปฐมวัยเป็นภาคบังคับ จึงให้
อิสระแก่หน่วยงานต่างๆ จัดตามความเหมาะสม ซึ่งพบว่า ในระยะหลังศูนย์พัฒนาเด็กหรือศูนย์
ดูแลเด็กก่อนวัยเรียนส่วนใหญ่ใช้ระบบการบริหารงานโรงเรียน

3.พันธกิจของโรงเรียนที่มีต่อสังคม

พันธกิจของโรงเรียน ที่มีต่อสังคม แม้ว่าสถานศึกษาปฐมวัยจะมีได้เป็น
สถานพัฒนาเด็ก ที่เป็นข้อบังคับตามกฎหมายแต่มีสิ่งที่น่าสนใจ หรือนักสุขภาพที่จัดตั้งสถาน
พัฒนาเด็กปฐมวัยต้องตระหนัก คือ พันธกิจของสถานที่ยังชัดเจน ว่าจัดตั้งเป็นโรงเรียนเด็กเล็ก
หรือโรงเรียนอนุบาลซึ่งไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนใดก็ตามผู้บริหารต้องตระหนักคือ การมีแผน
ประสบการณ์ที่เน้นตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง และจัดการศึกษาแบบบูรณาการตามลักษณะของโรงเรียน

นั้นๆ เพราะพันธกิจของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยคือ การพัฒนาเด็กสู่การเป็นผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพ ข้อมูล ที่ต้องนำมาใช้พิจารณาในการวางแผนประสบการณ์ตามพันธกิจ ได้แก่

3.1.พัฒนาการของเด็กตามวัยทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญาเพื่อกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสม

3.2.วิธีการสร้างการเรียนรู้ที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก เช่น ความสนใจ การเปิดโอกาสให้คิด ค้นคว้า แก้ปัญหา การได้ทำกิจกรรมอย่างอิสระ ความหลากหลายของประสบการณ์และการเล่น

3.3.คุณค่าของการมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองในการสร้างเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็ก

3.4.บทบาทหน้าที่ของสถาบันที่มีต่อสังคมตามลักษณะสถาบันว่าเป็นสถานเลี้ยงเด็ก โรงเรียนเด็กเล็ก หรือ โรงเรียนอนุบาล

วติณี อิศรเสนา ณ อยุธยา (2547: 64-65) ได้ให้จุดมุ่งหมายการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาด้านร่างกาย

-เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็กและการประสานกันระหว่างตา-มือ

-เด็กได้มีพัฒนาการทางร่างกายที่เหมาะสม

-เด็กได้มีสุขนิสัยที่ดี และมีโภชนาการที่ดี

-เด็กเรียนรู้ในการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือตนเองในการใช้

ชีวิตประจำวันได้

2. เพื่อพัฒนาด้านอารมณ์และจิตใจ

-เด็กรู้จักปรับตัว ควบคุมตนเองและมีเหตุผล

-เด็กมีจริยธรรมพื้นฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิตเช่น การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การรอคอย การอดทน และการให้อภัยผู้อื่น

-เด็กเรียนรู้ในการสื่อความหมายตามความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม ผ่านการคิดการพูด การแสดงสีหน้าท่าทาง การขีดเขียนและการวาด

-เด็กมีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบ

-เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง รู้สึกภูมิใจในตนเอง

-เด็กมีสุขภาพจิตที่ดี ร่าเริง แจ่มใส

3. เพื่อพัฒนาด้านสังคมและอารมณ์

-เด็กรู้จักเข้าสังคมกับผู้อื่น เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น รวมทั้งเพื่อนครูและสิ่งแวดล้อม

-เด็กรู้จักติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นตามความต้องการของตนเอง

-เด็กได้รู้ถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว โรงเรียน สังคม และชุมชน

-เด็กมีทักษะพื้นฐานทางสังคมที่เหมาะสม รู้จักระเบียบวินัย มารยาทในสังคมและสามารถปฏิบัติตนเองได้อย่างเหมาะสมในสังคม เช่น การเข้าแถว การเคารพธงชาติเมื่อได้ยินเพลงชาติ ฯลฯ

-เด็กมีพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่ช่วยให้เด็กมีความสุข
 -เด็กรู้จักคำนึงถึงหน้าที่ตนเองในการดูแลสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ
 -เด็กรู้จักคำนึงถึงความเป็นคนไทย ความเป็นสมาชิกของชุมชนในสังคม
 เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไป

4. เพื่อพัฒนาด้านสติปัญญา

-เด็กได้สื่อความหมายทางศิลปะโดยการวาดภาพและประดิษฐ์ ฯลฯ
 -เด็กมีพัฒนาการทางภาษาและได้รับการส่งเสริมทางภาษาในการสื่อ

ความหมาย

-เด็กมีพื้นฐานความรู้และทักษะทางคณิตศาสตร์
 -เด็กรู้จักสังเกตได้ใช้ประสาทสัมผัส
 -เด็กได้คิดแก้ปัญหาและคิดอย่างมีเหตุมีผลเหมาะสมตามวัย
 -เด็กมีพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
 -เด็กได้รับการปลูกฝังนิสัยให้มีคุณลักษณะรักการเรียนรู้

5. เด็กได้สนุกสนานในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆและทำกิจกรรมในแต่ละวัน

6. เด็กได้เล่นเพื่อพัฒนาการร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา

7. เด็กมีแบบแผนกิจวัตรประจำวันที่ดี รู้จักการจัดเวลาได้ถูกต้อง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540) ได้เสนอกิจกรรม 6 กิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กก่อนประถมศึกษาที่ครูควรจัดให้เด็กเป็นประจำทุกวันคือ (คณะบรรณาธิการ.2540 : 80-81)

1. กิจกรรมเสรี หมายถึง กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมเล่นมุมประสบการณ์ หรือศูนย์การเรียนรู้ได้แก่ มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติ มุมหมอ มุมร้านค้า มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติ มุมเล่นน้ำ หรือมุมเล่นทราย

2. กิจกรรมสร้างสรรค์ หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดสร้างสรรค์โดยใช้ศิลปะและการประดิษฐ์ เป็นเครื่องมือ ได้แก่ การวาดภาพระบายสี การเล่นสี การพับ ฉีก ตัด ปะ การปั้น การประดิษฐ์เศษวัสดุ

3. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมในวงกลม หรือกิจกรรมกลุ่มที่มีโอกาสฟังพูด คิด และปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องที่เรียน ได้แก่ การสนทนา อภิปรายซักถาม การเล่านิทาน การเล่นบทบาทสมมติ การร้องเพลง การเล่นเกม การท่องคำคล้องจอง การศึกษานอกสถานที่

4. กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การทำงานประสานสัมพันธ์ของอวัยวะต่างๆ ช่วยให้เด็กร่างกายแข็งแรง อารมณ์แจ่มใส ได้แก่ การเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นน้ำ เล่นทราย ถีบจักรยาน เป็นต้น

5. กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ หมายถึง กิจกรรมที่ให้มีการเคลื่อนไหว ส่วนต่างๆของร่างกายตามจังหวะอย่างอิสระ โดยใช้เสียงเพลง การเคาะจังหวะ เพื่อให้เด็กมีจินตนาการ ความสร้างสรรค์ ได้แก่ การร้องเพลง คำคล้องจอง การเคลื่อนไหวตามความคิดสร้างสรรค์

6. เกมการศึกษาเป็นเกมการเล่นที่มีกฎกติกาต่างๆ เพื่อฝึกการสังเกต พัฒนากระบวนการคิด การเกิดความคิดรวบยอดโดยเด็กเล่นคนเดียว หรือเป็นกลุ่ม ได้แก่ เกมจับคู่ เกมแยกประเภท จัดหมวดหมู่ เกมเรียงลำดับ เกมการสังเกต รายละเอียดของภาพเกมหาความสัมพันธ์

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การวางแผนในการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย โดยผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ในสิ่งที่เหมาะสมตามวัย เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ

2.4.2 บุคลากรดูแลเด็กปฐมวัย

มอริสัน (Morrison.1991:14) ได้กล่าวถึงบุคลากรในด้านการศึกษานปฐมวัยว่า ประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้ คือ

1) นักการศึกษาปฐมวัย เป็นผู้ทำงานกับเด็ก (อายุ แรกเกิด – 8 ปี) และมีเจตจำนงที่พัฒนาตนเอง โดยเข้าร่วมในโครงการฝึกอบรม ในการพัฒนาความรู้และสมรรถนะทางการศึกษา

2) ครูปฐมวัยรับผิดชอบการวางแผนและการจัดโปรแกรมสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนนิเทศผู้ช่วยครูและผู้ดูแลเด็กปกติ ต้องสำเร็จการศึกษาด้านการศึกษานปฐมวัยประถมศึกษา หรือพัฒนาการเด็ก

3) ผู้ช่วยครูปฐมวัย ทำหน้าที่วางแผนและจัดกิจกรรมให้กับเด็ก ดูแลเด็กและให้ความรู้แก่เด็ก

4) ผู้ดูแลเด็ก ทำหน้าที่ดูแลเด็กและช่วยครูให้การศึกษากับเด็ก

5) ผู้ปกครอง ให้การดูแลเบื้องต้นแก่เด็ก สนับสนุน ป้อนกัน และแนะนำเด็ก ในฐานะผู้ปกครองและพร้อมร่วมมือกับครูและโรงเรียน

บุคลากรทางการศึกษานปฐมวัยนับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษานปฐมวัยเป็นอย่างมากเพราะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการจัดประสบการณ์และการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย โดยบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็ก ซึ่งเด็กจะเลียนแบบบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมต่างๆ (วาโรเพ็งสวัสดิ์ . 2542) และยังได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษานปฐมวัยไว้ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ในการสอนการสอนหรือการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย ถือเป็นหน้าที่หลักของครูปฐมวัย ก่อนที่จะจัดประสบการณ์ครูปฐมวัยจำเป็นต้องมีการเตรียมการในด้านต่างๆ เช่น เตรียมเนื้อหาหรือประสบการณ์ที่จะสอน เตรียมสภาพหรือบรรยากาศของห้องเรียน เป็นต้น ในระหว่างดำเนินการสอนครูปฐมวัยจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กได้แสดงออก ได้ใช้ความคิดในการตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความพึงพอใจในบทเรียน เรียนด้วยความสนุกสนาน และสามารถนำเอาความรู้ความเข้าใจในชีวิตประจำวันได้

2. บทบาทและหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู เด็กปฐมวัยที่มีอายุ ระหว่าง 3 – 6 ปี เด็กวัยนี้ยังเล็กจำเป็นที่ครูปฐมวัยจะต้องอบรมเลี้ยงดู ปลูกฝังจริยธรรมและระเบียบวินัยต่างๆ เพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

3. บทบาทและหน้าที่ในการควบคุมดูแลเด็กเล่น การเล่นถือเป็นการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การให้เด็กเล่นถือเป็นโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตนเอง เด็กเล่นกิจกรรมต่างๆได้ตามความพอใจ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็กครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสติปัญญา

4. บทบาทและหน้าที่ในงานธุรการประจำวัน งานธุรการในชั้นเรียนปฐมวัย ได้แก่ บัญชีเรียกชื่อ การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ หลักฐานเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เป็นต้น ซึ่งเป็นงานที่ครูปฐมวัยทุกคนต้องทำเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก ทำให้ทราบพัฒนาการด้านต่างๆตลอดจนพฤติกรรมของเด็กโดยครูปฐมวัยจะนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการแก้ไข และพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

กรมวิชาการ (2546 : 10-35) ได้กำหนดเกี่ยวกับลักษณะบุคลากรที่อยู่ในสถานปฐมวัยไว้ดังนี้

1. บุคลากรทุกคนในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องตระหนักถึงการสร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น มีความเป็นมิตร มีความเมตตาต่อเด็กและช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความไว้วางใจผู้อื่น อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่

2. บุคลากรทุกคนในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก เช่น มีความเมตตา มีการใช้ภาษาที่สร้างสรรค์ มีกิริยาที่สุภาพ ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

ประสพศรี อึ้งถาวร (2535 : 32) กล่าวว่า ครูต้องสามารถดูแลเด็กในความรับผิดชอบได้อย่างทั่วถึงอัตราส่วนของครูกับนักเรียนต้องมีในปริมาณที่สามารถดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึงควรเป็นดังนี้

เด็กอายุ 1 – 17 เดือน ต้องมีพี่เลี้ยง 1 คน ต่อเด็ก 3 คน

เด็กอายุ 1 ½ - 3 ปี ต้องมีพี่เลี้ยงและครูรวมกันอัตรา 1 ต่อคนเด็ก 5-8 คน

เด็กอายุ 3 – 6 ปี ต้องมีพี่เลี้ยงและครูในอัตรา 1 คน ต่อเด็ก 15 คน

ทิศนา แคมมณี (2535 : 219) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ ผู้ดูแลเด็กควรมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ดังนี้

1. มีความเอาใจใส่รักและเมตตาเด็กปฐมวัยที่เข้ามาเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเสมอมา

2. มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษাপฐมวัยในศูนย์

3. มีความรู้ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้

4. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลต่างๆ สามารถประสานความร่วมมือจากผู้ปกครองเด็ก คณะกรรมการพัฒนาเด็กและบุคคลอื่นในชุมชน(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช . 2539 : 219 ; อ้างอิงจาก ทิศนา ขัมมณี .2535)

สโปเด็กซ์และซาโชส์ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 40-41 ; อ้างอิงจาก Spodek and Saracho , 1994 : 3-4) ได้กล่าวถึง สมรรถนะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับครูปฐมวัยที่จะต้อง มีดังนี้

1. มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสุขภาพและมาตรการรักษาความปลอดภัย ครูปฐมวัยต้องรับผิดชอบดูแลสุขภาพเด็ก ขณะเด็กอยู่โรงเรียนทั้งด้านความเจ็บป่วย ดูแลความปลอดภัยเกี่ยวเครื่องมือ เครื่องใช้ และสถานที่ในโรงเรียน

2. เทคนิคการนำเสนอกิจกรรมให้กับเด็ก ครูต้องรู้เทคนิคในการวางแผน จัดการเรียนการสอน และสร้างมุมเรียนรู้ สามารถใช้มุมการเรียนรู้ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างแท้จริง

3. เทคนิคการจัดชั้นเรียน ครูต้องสามารถทำให้ชั้นเรียนสงบ มีวินัยน่าเรียน โดยไม่มีการลงโทษเด็ก สามารถจัดห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตรการศึกษাপฐมวัย ครูต้องรู้ว่าการสอนเด็กปฐมวัยไม่เพียงแต่ดูแลเด็กและให้ความปลอดภัยแก่เด็ก หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กสนใจเท่านั้น แต่ครูยังต้องรู้ถึงภาวะแวดล้อมของชีวิตและบริบทที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมการเรียนรู้ให้แก่เด็กต่อไปองค์ประกอบที่จะทำให้ครูสามารถใช้สมรรถนะดังกล่าวนี้ได้ ครูปฐมวัยต้องมีความรู้ด้านพัฒนาการเด็ก จิตวิทยา และการศึกษาที่สามารถนำมาประยุกต์ได้เหมาะกับวัยและความต้องการเรียนรู้ของเด็กแต่ละช่วงอายุ ครูปฐมวัยต้องตระหนักเสมอว่าเด็กแต่ละคนมีพัฒนาการช้าเร็วต่างกัน

สรุปได้ว่า บุคลากรด้านปฐมวัย หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลและให้การศึกษากับเด็กปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมครบทุกด้าน ได้แก่ ครูปฐมวัย พี่เลี้ยงเด็ก นักการศึกษา

2.4.3 การประเมินผลเด็กปฐมวัย

ภรณ์ คุรุรัตน์ (เยาวพา เดชะคุปต์ .2542 : 149 ; อ้างอิงจาก ภรณ์ คุรุรัตน์ .2542 : 132) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่กระทำต่อจากการวัดผล โดยนำข้อมูลที่ได้อาวินิจฉัยตัดสินหาข้อสรุปค่าที่ได้จัดอย่างมีกฎเกณฑ์

กรมวิชาการ (2540 : 43) ได้ให้ทัศนะในการวัดและประเมินพัฒนาการว่า ในการวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กนั้น จะเป็นการวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กทุกด้านด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม สันทนาซักถาม ดูผลงาน เป็นต้น การประเมินพัฒนาการควรกระทำหลายๆครั้ง จนได้ผลสรุปที่ชัดเจน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กให้เต็มศักยภาพ ทั้งนี้มิใช่เป็นการตัดสินได้หรือตก ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาเด็กให้บรรลุจุดหมาย ตามที่กำหนดไว้ในแนวการจัดประสบการณ์ครูจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กแต่ละวัยความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลให้มากที่สุด

มอริสัน (Morrison . 2000 : 233) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายพื้นฐาน 7 ข้อ ของการประเมินผลได้แก่

1. จำแนกได้เด็กเรียนรู้อะไรไปบ้าง
2. จำแนกถึงความต้องการพิเศษ
3. ช่วยในการอ้างอิงตัดสินใจ
4. ตัดสินใจในการจัดการที่เหมาะสม
5. ช่วยพัฒนาบทเรียนและโปรแกรมต่างๆ
6. ช่วยในการจำแนกพฤติกรรมและลำดับขั้นพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง
7. รายงานผลเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กให้กับผู้ปกครองได้ทราบ

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545 : 96-97) ได้กล่าวถึง วิธีการที่ใช้ประเมินพัฒนาการเด็ก

1. วิธีการวัดและประเมินแบบเป็นทางการ(Formal techniques) ได้แก่ การทดสอบชนิดต่างๆ การสอบปลายภาค และการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาต่างๆหรือการทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐาน

2. วิธีการวัดและประเมินแบบไม่เป็นทางการ (Informal techniques) ได้แก่ วิธีการประเมินแบบสื่อสารส่วนบุคคล (Personal Communication) ซึ่งมีรูปแบบเน้นการสังเกตพฤติกรรมกิจกรรมของเด็กในด้านกิจกรรมการแสดงออกอาจเป็นการซักถามพูดคุยกับเด็ก ครู เพื่อน ครูผู้เชี่ยวชาญ พี่เลี้ยงที่ใกล้ชิดเด็ก การสร้างความรู้จักนักเรียนการประเมินจากการปฏิบัติจริง วิธีการประเมินสภาพจริง และการประเมินด้วยพอดโฟลิโอ โดยใช้เทคนิคต่างๆดังนี้

2.1 การสังเกต เป็นการสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดว่าจะเป็น และครูจดบันทึกไว้ เช่น การจดบันทึกการ การใช้แบบสำรวจรายการ และการจดบันทึกสิ่งที่เด็กเลือกปฏิบัติกิจกรรมหรือเลือกมุมเล่น

2.2 การใช้การสนทนา ใช้การสนทนาได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมินความสามารถในการแสดงความคิดเห็น และพัฒนาการทางด้านการใช้ภาษาของเด็กและบันทึกผลการสนทนาลงในแบบบันทึกพฤติกรรมหรือบันทึกประจำวัน

2.3 การสัมภาษณ์ด้วยวิธีพูดคุย กับเด็กเป็นรายบุคคลและควรจัดในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดความเครียดและความวิตกกังวล ครูควรใช้คำถามที่เหมาะสม เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระ จะทำให้ครูสามารถประเมินความสามารถทางสติปัญญาเด็ก และค้นพบศักยภาพในตัวเด็กได้โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

2.4 การรวบรวมผลงาน ที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านรายบุคคล โดยจัดเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มผลงาน (Portfolio) ซึ่งเป็นวิธีการรวบรวมและจัดระบบข้อมูลแบบต่างๆที่เกี่ยวกับตัวเด็กโดยใช้เครื่องมือต่างๆ รวบรวมเอาไว้อย่างมีจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน แสดงการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแต่ละด้าน นอกจากนี้ยังรวบรวมแบบฟอร์มต่างๆเช่น แบบสอบถาม ผู้ปกครอง แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกสุขภาพอนามัย ฯลฯ เอาไว้ในแฟ้มผลงาน เพื่อจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กอย่างชัดเจนและถูกต้อง

2.5 การประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก ตัวชี้ของการเจริญเติบโตในเด็กที่ใช้ทั่วไป ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง เส้นรอบศีรษะ ฟัน และการเจริญเติบโตของกระดูก แนวทางการประเมินการเจริญเติบโต

ราศี ทองสวัสดิ์ (2538 : 50 - 51) กล่าวว่า หน้าที่ผู้ประเมินพัฒนาการก็คือครูผู้สอน ซึ่งต้องทำตลอดเวลา เริ่มตั้งแต่ครูรับเด็กจากผู้ปกครอง ในตอนเช้าของแต่ละวัน ระหว่างทำกิจกรรมต่างๆ ระหว่างทำกิจกรรมต่างๆ จนหมดแต่ละวันจนกระทั่งสิ้นปีการศึกษา ครูจะต้องเก็บข้อมูลด้วยวิธีต่างๆอย่างละเอียดเป็นระบบเพื่อใช้ประกอบการวินิจฉัย การที่ครูประเมินพัฒนาการได้ถูกต้องนั้นจะต้องวางอยู่บนรากฐาน 2 ประการคือ

1. เข้าใจพัฒนาการเด็กอย่างละเอียดแม่นยำ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เข้าใจพัฒนาการความเจริญเติบโตด้านต่างๆทั้งที่เป็นไปตามปกติ และผิดปกติ เข้าใจพฤติกรรมต่างๆวิธีการเรียนรู้ และขีดความสามารถตามวัย

2. เข้าใจหลักการประเมินพัฒนาการว่ามีกระบวนการที่ครบวงจรอย่างไรบ้าง เช่น

- จะประเมินอะไร และเมื่อไร
- เพื่ออะไร
- มีวิธีการและเครื่องมืออะไรบ้าง

อย่างไรก็ตามการประเมินพัฒนาการจะบรรลุจุดประสงค์หรือไม่ ผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนรับผิดชอบในเรื่องการวัดและประเมินพัฒนาการในเรื่องของการติดตามดูแลผลการสอนของครูว่าเป็นอย่างไร ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญที่จะดูแล ส่งเสริมให้การวัด และประเมินพัฒนาการเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญที่จะดูแล ส่งเสริมให้การวัดและประเมินพัฒนาการเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้

1. ประชุมชี้แจงให้บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาโดยเฉพาะครูรวมทั้งผู้ปกครอง ให้เข้าใจนโยบายหลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา รวมทั้งการประเมินพัฒนาการเด็กโดยเน้นการวัดและประเมินพัฒนาการที่เหมาะสมกับเด็ก

2. จัดเครื่องมือประเมินพัฒนาการเด็กให้ครูมีความสะดวกในการประเมินเด็กพร้อมทั้งแนะนำการใช้และการนำผลไปใช้ให้ถูกต้อง เหมาะสมกับเด็กก่อนประถมศึกษา โดยเน้นการประเมินพัฒนาการเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมเป็นสำคัญมิใช่สอนเพื่อทดสอบเด็ก

3. การที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการเด็กนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องสังเกต รับฟังปัญหาในการประเมิน เพื่อจะได้แนะนำช่วยเหลือนิเทศครูได้ถูกต้อง

4. ผู้ปกครองมีความสำคัญในการสนับสนุน ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก ผู้บริหารจำเป็นต้องประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เพื่อให้ทางบ้านมีส่วนรับรู้เกิดความเข้าใจพัฒนาการเด็กของตนและสามารถสนับสนุนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่บุตรหลานของตน

สรุปได้ว่า การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีวิธีการประเมินหลายอย่าง เช่น การสังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การสะสมผลงาน การใช้แบบทดสอบที่เป็นรูปภาพ ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่ในการประเมินได้แก่ ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก ไม่ว่าจะเป็นครูปฐมวัย ผู้ดูแลเด็ก รวมถึงผู้ปกครองด้วย

2.4.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

โสจิลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล (2539 : 21) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยแบ่งออกเป็น 2 ความหมาย คือ

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบระหว่างผู้ปกครองและครูในการจัดการศึกษานับตั้งแต่ระบุปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง งานหรือกิจกรรมทางการศึกษาที่มีผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วม

ศศิลักษณ์ ขยันกิจ (2544 : 22 ; อ้างอิงจาก Fuller and Olsen .1998) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ การที่ผู้ปกครองร่วมงานต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้น ร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือทำกิจกรรมใดๆที่เพิ่มเติมความรู้ของตน รวมไปถึงการอาสาสมัครช่วยครูในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนและครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 2-3) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ว่า พ่อแม่ คือ คนที่เป็นครูที่ดีที่สุด มีพลัง มีทุกสิ่งทุกอย่าง รวมทั้งความตั้งใจและปรารถนาดีต่ออนาคตลูกหลานของตนเอง เพราะฉะนั้นในการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จึงได้นำสาระที่สำคัญ 2 ส่วนมาบรรจุไว้ คือ

1. การศึกษาเป็นสิทธิของผู้เรียน ไม่ใช่สิทธิของครู หรือสิทธิของผู้จัดการ อย่่างที่เคยเป็นมาในอดีต ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงเป็นสิทธิของผู้ปกครองที่จะเข้าไปใช้สิทธิแทน

ลูกหลาน ซึ่งถือได้ว่าเป็นประเด็นสำคัญที่สุดที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. ปัจจุบันนี้มีความมุ่งหมายและเจตนารมณ์ชัดเจนว่า ทุกฝ่ายในสังคมจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อสามารถให้การศึกษาแก่ทุกคนทั้งประเทศได้ เพราะฉะนั้น พ่อแม่จึงมีโอกาส มีบทบาทในการจัดการศึกษาให้ลูกหลานตนเองได้อีกครั้งหนึ่ง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นทางแก้ข้อขัดแย้งที่ดีที่สุดระหว่างบ้านกับโรงเรียน เพราะฉะนั้นโรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วม ดังที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ(2544: 32-34 ; อ้างอิงจาก Morrison .2000 : 363 - 364) ได้กล่าวถึงวิธีการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม อย่างน้อย 4 วิธี คือ

1)วิธีการให้มีส่วนในการทำงาน เป็นวิธีที่มุ่งให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานตามความสามารถของผู้ปกครอง เช่น การเป็นผู้ช่วยครู การเป็นพี่เลี้ยงเด็ก การหาทุน การร่วมทำงานธุรการ เป็นต้น การมีส่วนร่วมแบบนี้ผู้ปกครองจะได้ผลประโยชน์ร่วมด้วยและค่อนข้างเป็นเอกเทศ

2)วิธีให้มีส่วนร่วมโดยเน้นกระบวนการ เป็นการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการศึกษาเป็นผู้ให้แนวคิด เสนอแนะในการจัดการศึกษา เช่น การวางแผนหลักสูตร การคัดเลือกตำรา การวางแผนมาตรฐานการทำงาน เป็นต้น วิธีการนี้กำลังแพร่หลาย เพราะทั้งผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจทางการศึกษา

3)วิธีการมีส่วนร่วมโดยเน้นการพัฒนาเป็นการมีส่วนร่วมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพครอบครัวเป็นหลักซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองโดยตรง เพราะผู้ปกครองที่เข้าร่วมจะได้เรียนรู้และวิธีปฏิบัติที่เป็นการสร้างเสริมครอบครัว การมีส่วนร่วมลักษณะนี้พบในโครงการร่วมลักษณะนี้พบในโครงการร่วมมือของโรงเรียนชุมชน โรงเรียนสหกรณ์และโครงการเฮดสตาร์ทของสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

4)วิธีการมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ คือการประมวลวิธีการดังกล่าวข้างต้นมาประสานกัน โดยเน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองร้อยละ 50 สนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนมากที่สุด ส่วนกิจกรรมรับฟังแลกเปลี่ยนความรู้หรือให้การปรึกษาต้องการน้อยมากการศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่ให้แก่เด็กที่ครูและผู้ปกครองต้องสื่อสารกันตลอดเวลา เพื่อความเข้าใจตรงกัน และพร้อมร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีหลายนัยนับจากการเป็นผู้รับสารสนเทศ อาสาสมัคร จนถึงเป็นผู้วิจัยสั่งงาน การเข้ามามีส่วนร่วมเกิดผลดีทั้งกับเด็ก ครู และผู้ปกครอง ทำให้การจัดการศึกษามีคุณค่าและมีประสิทธิภาพมากขึ้นการจัดกิจกรรมเพื่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและโรงเรียนนั้น มีทั้งกิจกรรมที่ผู้ปกครองลงมือปฏิบัติเองจนถึงเป็นผู้รับเพียงข้อมูลข่าวสาร วิธีการที่โรงเรียนจะจัดกิจกรรมที่ผู้ปกครองลงมือปฏิบัติเองจนถึงเป็นผู้รับเพียงข้อมูลข่าวสาร วิธีการที่โรงเรียนจะจัดกิจกรรมให้ง่ายและสะดวกในการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม มีดังนี้

1. กิจกรรมโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมที่เน้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม โดยทางโรงเรียนเป็นฐานของการจัดกิจกรรมนี้ได้แก่

1.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแนะนำโรงเรียน วิธีปฏิบัติและการดำเนินงานของโรงเรียน

1.2 กิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่

1.3 กิจกรรมการฝึกอบรม

1.4 กิจกรรมหารายได้ เช่น เปิดตลาดนิยมไทยเพื่อจัดตั้งกองทุนให้กับโรงเรียน เป็นต้น

1.5 กิจกรรมการแสดงของนักเรียน

2. กิจกรรมสานสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่เน้นการสร้างสัมพันธ์และความคุ้นเคยกันในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสนทนา และเยี่ยมเยียน กิจกรรมสานสัมพันธ์ได้แก่

2.1 การประชุมปรึกษา เป็นวิธีการที่ใช้กันมานาน ในการที่จะให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน เพราะเป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนพร้อม ๆ กับการแลกเปลี่ยนความรู้กัน การแก้ปัญหาร่วมกัน นอกจากนี้การจัดประชุมปรึกษาอย่างเป็นทางการ จะช่วยให้ผู้ปกครองได้ทราบข้อมูลความก้าวหน้าของเด็กและช่วยให้ ผู้ปกครองมองเห็นความมุ่งหวังของโรงเรียนที่มีต่อเด็ก

2.2 การเยี่ยมบ้านเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่สานความสัมพันธ์บ้านและโรงเรียน การเยี่ยมบ้านจะไม่ทำบ่อยนัก อาจเป็นภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง ตามความเหมาะสมปัญหาของการเยี่ยมบ้านอยู่ที่อากรเยี่ยมบ้านเป็นกิจกรรมที่คุกคามทั้งครูและผู้ปกครอง ซึ่งต่างคนต่างกลัว และเป็นการรบกวนกันและกัน ดังนั้นการเยี่ยมบ้านแต่ละครั้งต้องเป็นความจำเป็นและเห็นชอบร่วมกันว่ามุ่งเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กเหมือนกันด้วยการตกลงให้มีการเยี่ยมบ้าน

3. กิจกรรมการสื่อสารสนเทศ กิจกรรมที่จะเน้นการให้ผู้ปกครองเป็นผู้รับข้อมูลเป็นหลัก ส่วนใหญ่เป็น ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน เช่น นโยบายการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมของโรงเรียนและกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองเห็นภาพรวมของโรงเรียน เห็นภาพการเรียนของเด็ก นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมสารสนเทศในรูปแบบของโทรศัพท์สายด่วน จดหมายข่าว โฮมเพจ แผ่นพับ ข้อมูลโรงเรียน

4. กิจกรรมการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองเข้าถึงชั้นเรียนทั้งเป็นผู้สอน เป็นผู้ช่วยครู ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาสำหรับผู้ปกครองด้วยกัน

5. กิจกรรมบริการเป็นกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่สังคมและครอบครัว ได้แก่

5.1 ห้องสมุดของเล่น และอุปกรณ์ที่ผู้ปกครองสามารถยืมใช้ประโยชน์ได้

5.2 ศูนย์ดูแลเด็กทั้งที่เป็นศูนย์บริการเพื่อการดูแลเด็กที่บริการทั่วไปและบริการรอเด็กกลับบ้าน

5.3 ศูนย์แลกเปลี่ยนสิ่งของที่ผู้ปกครองเหลือใช้

5.4 กิจกรรมสนับสนุนผู้ปกครองอื่น ๆ ตามความต้องการของชุมชน

6. กิจกรรมการตัดสินใจการตัดสินใจเป็นกิจกรรมของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระดับสูงที่ปกครองจะมีส่วนร่วมกับการเรียนในการตัดสินใจ และวินิจฉัยสั่งการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดังนี้

6.1 การวางแผนนโยบายโรงเรียน

6.2 การสรรหาบุคลากรทางการศึกษา

6.3 การพัฒนาการเรียนการสอน และการจัดหลักสูตร

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย โดยผ่านการทำกิจกรรม เช่น การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล เป็นต้น

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ

3.1 ความหมายของความต้องการ

คำว่า “ความต้องการ” (Needs) มีผู้ให้ความหมายที่สามารถเข้าใจได้ง่ายคือสภาพที่ปรากฏระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่ (Why is) กับสิ่งที่อยากให้เป็นไป (What should be) หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับสิ่งที่คาดหวังในอนาคต เรียกว่า เป็นความต้องการ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ : 2525 : 14)

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 : 144) กล่าวว่า ความต้องการเป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลเพราะชีวิตคนเราต้องมีการดิ้นรน เพื่อหาทางตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และทิศทางของพฤติกรรมก็จะถูกกำหนดโดยแรงผลักดันของความต้องการที่เกิดขึ้นในขณะนั้น

โนลส์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ : 2538 : 91 ; อ้างอิงจาก Knowles . n.d.) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ แยกออกเป็น 6 ด้านดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physical Needs) เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ง่ายส่วนมากมนุษย์เรามีความต้องการทางด้านนี้ เพื่อความคงอยู่ของร่างกาย ในทางการศึกษา ผู้ใหญ่ คือ ความต้องการแลเห็น ได้ยินเสียง ความสุขสบาย การพักผ่อน หมายความว่า ถ้าหากตัวหนังสือเล็กเกินไป เสียงสูงเบาเกินไป เก้าอี้แข็งไป สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จความพึงพอใจได้

2. ความต้องการในการเจริญงอกงาม (Growth needs) นักจิตวิทยาส่วนมากเห็นตรงกันว่า ความต้องการด้านนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะพาไปสู่ส่วนอื่นๆของความต้องการ ซึ่งก็ตรงกับความต้องการกระทำตนตามความสามารถ (Self – actualization) ตามทฤษฎีของมาสโลว์นั่นเอง

ผู้ใหญ่ที่มองไม่เห็นอนาคตของตัวเองนั้นเป็นบุคคลที่น่าสงสาร เพราะว่าการมองไม่เห็นความก้าวหน้าในอนาคตของตัวเองทำให้คุณค่าอื่นๆลดลงอย่างมาก จากการศึกษาพบว่า คนที่เกษียณอายุแล้วสามารถทำงานให้เป็นประโยชน์ได้ จะมีการปรับตัวได้ดีกว่าคนที่ไม่สามารถหางานทำหรือทำตนให้เป็นประโยชน์

3. ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย (The Needs for Security) เป็นที่ยอมรับกันมานานแล้ว สัตว์โลกมีสัญชาตญาณสำหรับการป้องกันตัวเอง ความต้องการด้านความปลอดภัยทางร่างกาย ถ้าหากความต้องการความมั่นคงไม่ได้รับการสนองตอบ จะเกิดอาการทางพฤติกรรมตามมาด้วย คือเกิดความรู้สึกไม่มั่นคง โดยการถอนตัวออกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งหลาย

4. ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ (The Needs for New Experience) เมื่อคนแสวงหาความมั่นคง เขาต้องผจญภัยและการเสี่ยง คนเราจึงอาจจะเบื่อหน่ายต่องานประจำที่ซ้ำซาก (Routine) ดังนั้น เมื่อความต้องการด้านนี้เกิดสับสนขึ้น บุคคลจะเกิดความวุ่นวายจนเกิดอาการทางพฤติกรรม เหนื่อยอ่อน ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆรวมทั้งแนวความคิดใหม่ๆ

5. ความต้องการทางด้านความรัก (The Needs for Affection) คนทุกคนต้องการได้รับความรัก รวมทั้งการได้รับผลสำเร็จ ซึ่งในบางครั้งก็เป็นสาเหตุมาจากความต้องการด้านนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นความต้องการทางด้านสังคม คือ ต้องการมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็น ประสบการณ์ ความร่าเริง ความเศร้าโศก ถ้าหากความต้องการด้านนี้ไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดอาการ 2 ด้านคือการถอนตัวออกจากกลุ่ม หรือมีลักษณะก้าวร้าว แสดงอาการเป็นศัตรู

6. ความต้องการได้รับการยอมรับ (The Needs for Recognition) มนุษย์ส่วนมากต้องการได้รับความรู้สึกว่ามีคุณค่า ได้รับการยกย่องนับถือจากคนอื่นในบางด้านของเขา ความต้องการทางด้านนี้ ทำให้เขามีการรวมกลุ่มทางสังคม เป็นชุมชน สถาบันต่างๆ ทำให้เขาสามารถแสดงหาสถานภาพและความสนใจจากสมาชิกในกลุ่มได้ด้วย

สรุป ความต้องการ หมายถึง แรงผลักดันภายในที่ทำการกระตุ้นให้บุคคลหรือสัตว์แสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งภายในและภายนอกของร่างกาย เช่น หิว จึงต้องการอาหาร ต้องการความสำเร็จ จึงแสวงหาวิธีการปฏิบัติตนให้เกิดความสำเร็จ ซึ่งความต้องการมีหลายอย่าง หลายด้าน ขึ้นอยู่กับสภาพและสภาวะนั้นๆ ความต้องการสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และมีลักษณะเป็นลำดับตามความสำคัญหรือสิ่งจูงใจในขณะนั้น การตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลทำได้มากน้อยต่างกัน ขึ้นอยู่กับ โอกาสศักยภาพของบุคคลด้วย

3.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow)

อับราฮัม มาสโลว์ (1908 – 1970) นักจิตวิทยา ได้กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ไว้ว่า มนุษย์เรามีความต้องการจำเป็นอยู่ 5 ชนิด ซึ่งแสดงออกเป็นรูปปิรามิด ความต้องการของมนุษย์จะเป็นลักษณะจากต่ำไปหาสูง ที่เรียกว่า ลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) คือเมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในขั้นสูงก็จะตามมา มาสโลว์ อธิบายว่า “เมื่อเกิดมีความต้องการเกิดขึ้นก็จะมีความต้องการในขั้นที่สูงขึ้นๆ เมื่อคนเรามีความต้องการที่พิกผ่อนเพียงพอแล้ว มีอาหาร และมีความเพียงพอแล้ว คนเราก็จะพยายามค้นหาตัวตน ต้องการตระหนักแท้ในตัวตนของตนเอง

มาสโลว์ พบว่า คนซึ่งจะมีความตระหนักแท้ในตนเองนั้น จะต้องมียุเกิน 60 ปี ซึ่งถูกกระตุ้นเร้าด้วยค่านิยม ซึ่งเกิดขึ้นตามความต้องการส่วนบุคคล เป็นความต้องการเฉพาะตัว เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นความพึงพอใจส่วนบุคคล และเกิดขึ้นเอง ความต้องการเหล่านี้ มาสโลว์ย้ำว่า “เป็นตัวการที่ทำให้เกิดพฤติกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของมนุษย์”

จากแนวคิด และหลักทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) เมื่อพิจารณาตามความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับโรงเรียน ตามลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ แล้วมีลักษณะเกี่ยวข้องกันดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการบริการด้านคุณภาพ และความสะอาดของอาหารน้ำดื่ม อากาศบริสุทธิ์ และสถานที่ตั้งของโรงเรียน ต้องใกล้บ้านหรือใกล้ที่ทำงาน สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนต้องสะอาด สวยงาม มีบรรยากาศที่ดี เป็นที่พอใจของนักเรียน และผู้ปกครอง

2. ความต้องการด้านความปลอดภัยและความมั่นคง (Safe and Security Needs) เป็นความต้องการเพื่อให้ตนเองมีความปลอดภัย เช่น ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดการบริการด้านสวัสดิภาพของนักเรียน ภายในโรงเรียน หรือสถานรับเลี้ยงเด็ก ต้องปลอดภัยทั้งสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ได้แก่ การจัดวัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ ที่มีเหลี่ยมมีมุม ให้ปลอดภัยของเล่นภายในห้องเรียน ต้องผ่านการคัดเลือกให้เหมาะสม และปลอดภัยสำหรับเด็ก สภาพภายนอกห้องเรียน ได้แก่ สนามเด็กเล่น ควรมีขอบเขตที่ชัดเจนระหว่างเด็กเล็ก และเด็กโต เครื่องเล่นสนามต้องไม่ชำรุด และปลอดภัยสำหรับเด็ก ความต้องการความปลอดภัยด้านอัคคีภัย และอุบัติเหตุภายในโรงเรียน มีการคัดแยกเด็กป่วยออกจากเด็กปกติ ห้องต่างๆและภายในบริเวณโรงเรียนต้องสะอาด รวมทั้งอุปกรณ์ในการรับประทานอาหารของนักเรียน

3. ความต้องการความรัก และการเป็นเจ้าของ (Love – Belonging Needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของ

กลุ่มทางสังคม มีความต้องการเพื่อน เช่น การเข้าไปเป็นสมาชิกขององค์กร หรือสมาคมต่างๆ เช่น ความต้องการของผู้ปกครองเด็กที่มีสิทธิที่จะเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการของโรงเรียน ว่าควรจัดบริการในลักษณะใดจึงจะดี และอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองจะขอสมัครคัดเลือกเพื่อเป็นผู้แทนผู้ปกครองในชมรมครู และผู้ปกครองของโรงเรียน เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางในการจัดบริการของโรงเรียน

4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem of Status Needs) เป็นความต้องการมีเกียรติยศ มีฐานะดีในสังคม ได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลทั่วไป เช่น ความต้องการของผู้ปกครองต่อการจัดบริการ ด้านครู และพี่เลี้ยงเด็ก โดยต้องการได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่น และเป็นมิตรจากครูพี่เลี้ยงในการดูแลเด็กให้ความรัก และเอาใจใส่ดูแลนักเรียน ได้จนผู้ปกครองพอใจ ยอมรับยกย่อง และให้ความสำคัญในฐานะผู้ปกครองของเด็กนักเรียน

5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จดังที่คาดหวังไว้ (Self Actualization or Self Realization Needs) ความต้องการนี้นับเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เป็นความต้องการให้บรรลุผลสำเร็จ ในสิ่งที่ใฝ่ฝันไว้ เช่น การได้รับการตอบสนองความต้องการด้านการจัดบริการดูแลเด็ก จากโรงเรียนหรือสถานรับเลี้ยงเด็ก (พรรณี ช.เจนจิต. 2538 : 461; อ้างอิงจาก Maslow.1954)

ทฤษฎีความต้องการของ แมคคลีแลนด์ (Mc Clelland)

ทฤษฎีความต้องการของแมคคลีแลนด์ (Mondy . 1993 : 306 – 307; citing Mc Clelland n.d.) เป็นเรื่องส่วนประกอบของสิ่งแวดล้อม รวมกันกับความต้องการของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตามทำให้กลายเป็นแรงขับพื้นฐานของมนุษย์ 3 ประการคือ

1. ความต้องการเพื่อความประสบความสำเร็จ ผู้ที่มีความต้องการในด้านนี้สูงจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีพลังงานสูง พอใจที่จะทำงานหนัก และเห็นคุณค่าของความสำเร็จจากการที่ได้ทำงานที่ท้าทายความสามารถ

2. ความต้องการมีพลังความสามารถ เป็นความต้องการที่จะมีอำนาจหรือการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ผู้ที่มีความต้องการด้านนี้สูงจะเป็นคนที่ชอบการแข่งขัน การเผชิญหน้า ถ้าเป็นการใช้ความสามารถในทางบวก จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความพยายามที่จะปฏิบัติงานจนเป็นผลสำเร็จ แต่ถ้าใช้ความสามารถในด้านลบก็จะหาวิธีปฏิบัติที่เกิดประโยชน์ต่อตนเอง แต่จะเป็นผลเสียหายต่อองค์กร

3. ความต้องการที่จะผูกพันกับผู้อื่น ผู้ที่มีความต้องการด้านนี้สูง จะเป็นผู้ที่พยายามสร้างและรักษาความสัมพันธ์ไว้อยากให้ผู้อื่นชอบ ชอบงานสร้างสรรค์ และกิจกรรมทางสังคม

ทฤษฎีความต้องการของ แมคคลีแลนด์ (Mc Clelland) ชี้ให้เห็นว่าการปฏิบัติงานให้ได้ผล และมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับการรวมกันของน้ำหนักความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ พลังความสามารถสัมพันธ์กับผู้อื่นเข้าด้วยกัน

ทฤษฎีความต้องการของ เอ็ดเดอร์เฟอร์ (Alderfer)

เอ็ดเดอร์เฟอร์ (Mondy. 1993 :305 – 306 ; citing Alderfer. n.d.) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการโดยปรับมาจากทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) เป็นความต้องการ 3 ระดับ คือ

1. ความต้องการเพื่อความอยู่รอดของชีวิต (Existence Needs)
2. ความต้องการด้านความสัมพันธ์ (Relatedness Needs)
3. ความต้องการความก้าวหน้า (Growth Needs)

ความต้องการเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เป็นความรู้สึกที่ดีทางร่างกาย ใกล้เคียงกับความต้องการด้านร่างกาย และความต้องการเกี่ยวกับความปลอดภัยของ มาสโลว์ (Maslow) และความต้องการความเจริญก้าวหน้าเป็นความต้องการร่วมกันที่จะได้รับความนิยมนกย่อง และความต้องการที่จะรู้ถึงความสามารถที่แท้จริงซึ่งเป็นความต้องการขั้นสูงของมาสโลว์ (Maslow)

ดังนั้นจะเห็นว่า ทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการทั้งสิ้น โดยเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ความต้องการเหล่านี้เป็นแรงผลักดันทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมต่อเรื่องต่างๆแตกต่างกันออกไป

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล พื้นที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4.1 นโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น

ปัจจุบันแนวคิดของการกระจายอำนาจในการบริหารงานของรัฐบาลกลาง จะมุ่งเน้นการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการมากขึ้น ส่วนกลางเป็นเพียงผู้กำหนดนโยบายในภาพรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งแนวความคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ ได้มีกฎหมายกำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจแก่ท้องถิ่นด้วยกันหลายฉบับ ดังจะสรุปได้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ได้ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (กรมการปกครอง .2542 : 1-5) กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นและการจัดการศึกษาดังนี้

มาตรา43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง

มาตรา81 รัฐต้องให้การศึกษอาบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษอาบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับวามเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

มาตรา89 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษอาบรมและฝึกอาชีพ ตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษอาบรมของรัฐแต่ต้องไม่ขัดต่อ มาตรา 43 และมาตรา 81 ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาท้องถิ่น ดังนี้

มาตรา41 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในของท้องถิ่น

มาตรา42 ในกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในด้านการจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่เกี่ยวกับการประสานและส่งเสริมองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษารวมทั้งเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มาใช้การจัดการศึกษาดังนี้

(1)ให้รัฐและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(6)ส่งเสริมการฝึกและการประกอบอาชีพ

(9)การจัดการศึกษา

(10)การสังคมสงเคราะห์ และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

(11)การบำรุงศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

มาตรา22 เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล อาจมีรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ดังต่อไปนี้ฯ

(9)ภาษีเพื่อการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา 30 แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการดังนี้

(1)ให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณสุขรัฐดำเนินการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในระยะเวลาที่กำหนดดังนี้

(ก)ภารกิจที่เป็นการดำเนินการซ้ำซ้อน ระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภารกิจที่รัฐจัดบริการในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการให้เสร็จภายในสี่ปีการจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การบริการสาธารณสุขในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้ไปเป็นตามความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่น

พระราชบัญญัติเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา66 องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

มาตรา67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(5)ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

(6)ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ

(7)ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

มาตรา68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(4)ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ

(8)บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

มาตรา82 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ ดังนี้

(6) รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

(7) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

มติคณะรัฐมนตรี 16 มีนาคม 2542 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ สำคัญของนโยบาย และแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเสนอ ในมาตรการที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ดังนี้

มาตรการที่3 รัฐสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามที่กำหนดไว้ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 43 และมาตรา 289

มาตรการที่4 กำหนดบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาทั้งนี้ สำนักงานประมาณ มีความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีโดยให้ร่วมกับ กระทรวงศึกษาธิการกระทรวงมหาดไทย และ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องจัดทำยุทธศาสตร์ย่อยการกระจายอำนาจจัดการศึกษาของท้องถิ่น

จุดประสงค์และเป้าประสงค์การจัดการศึกษาท้องถิ่น

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กระจายอำนาจในการปกครอง และการกำหนดการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ดังนั้นจึงได้กำหนดเป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาของท้องถิ่น ไว้ดังนี้

(1) วิสัยทัศน์การจัดการศึกษาท้องถิ่น

พัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้มีคุณลักษณะ วิถีชีวิต และการจัดการที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ท้องถิ่น และประเทศชาติ

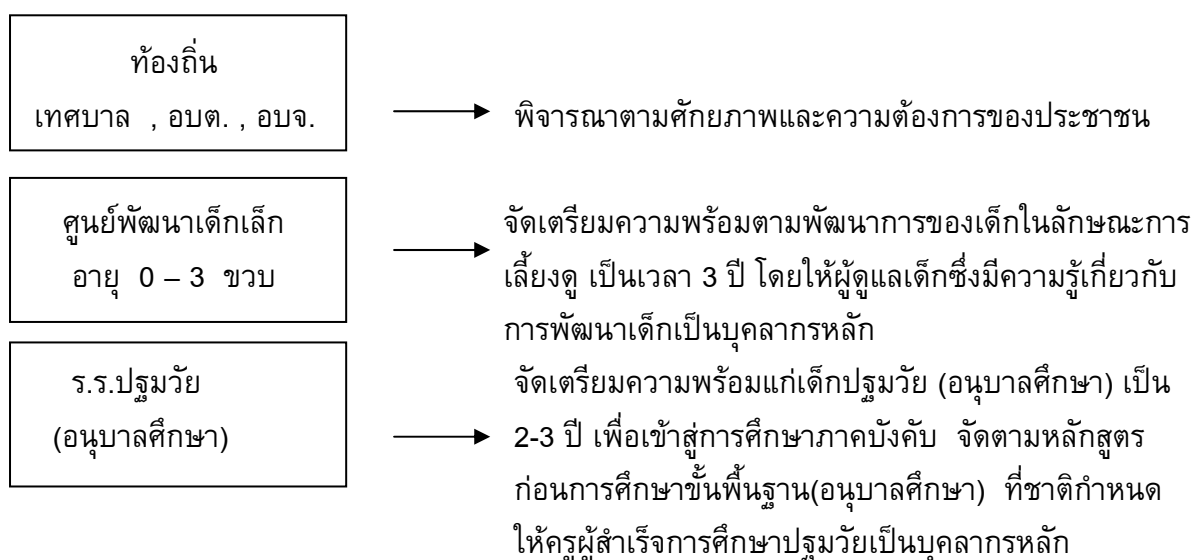
(2) วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาของท้องถิ่น

เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เติบโตตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา

(3) ภารกิจการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

จัดเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัยตามแนวประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษาเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เติบโตตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน(กรมการปกครอง.2542 :8-9)

โครงสร้างการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาปฐมวัย

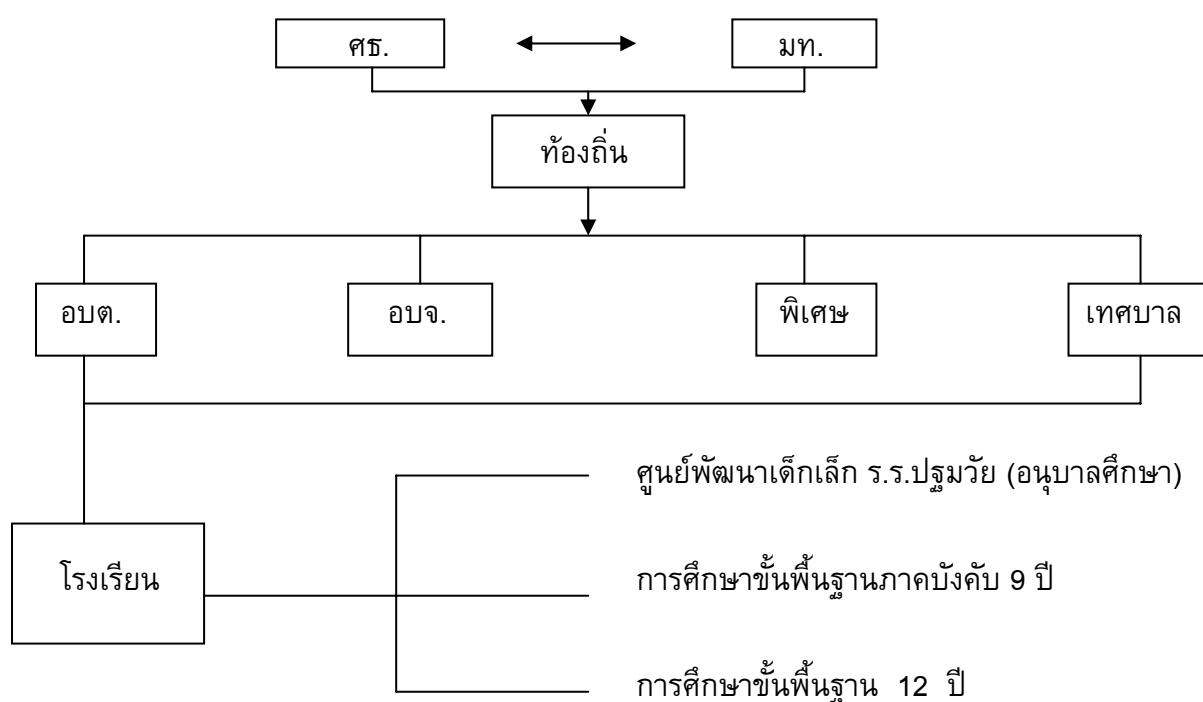

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาแก่ อบต.ในการจัดการศึกษาปฐมวัย
ที่มา : กรมการปกครอง . 2542 : 8-9

ในปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. เทศบาล
2. องค์การบริหารส่วนตำบล
3. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
4. รูปพิเศษ

ซึ่งในแต่ละท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีระดับชั้นของตนเอง ซึ่งแตกต่างกันทั้งรายได้ จำนวนประชากร ระบบบริหาร บุคลากรในองค์กรทำให้ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีศักยภาพในการจัดการศึกษาต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชัดเจนขึ้นในทางปฏิบัติ สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น จึงกำหนดยุทธศาสตร์ย่อยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาพประกอบ 2 การกำหนดยุทธศาสตร์ย่อยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาท้องถิ่น

ที่มา : กรมการปกครอง.2542 : 19 -22.

กรอบการแบ่งภาระความรับผิดชอบการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

ภาระงานในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น (กรมการปกครอง : 2542 : 23 – 25) ปัจจุบันการจัดการศึกษาท้องถิ่น รัฐบาลกำหนดนโยบายกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการตามหลักการกระจายอำนาจ อาจกล่าวได้โดยสรุปดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาท้องถิ่น ซึ่งเดิมได้รวมอำนาจไว้ที่ราชการส่วนกลาง ให้ไปอยู่กับราชการส่วนท้องถิ่น

2. หลักการมอบภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษาท้องถิ่น ให้อยู่ในความรับผิดชอบของท้องถิ่นและประชาชน ดังที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงวางรากฐานการประถมศึกษาไว้แต่เดิม และเช่นที่นานาอารยประเทศจัดทำอยู่

3. หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาท้องถิ่น รัฐจะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องก็เฉพาะในท้องถิ่นและประชาชนยังช่วยตนเองไม่ได้

หลักการดังกล่าวเป็นหลักการอย่างกว้างๆซึ่งได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารการศึกษาของท้องถิ่นสืบมา อย่างไรก็ตามเพื่อให้การบริหารการศึกษาของท้องถิ่นเป็นไปอย่างเหมาะสมกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและทำงานพิจารณาแนวทางในการดำเนินงานจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

เกณฑ์และภารกิจรับผิดชอบการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

การแบ่งระดับภารกิจจัดการศึกษาตามความพร้อมและศักยภาพ ตามขนาดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองรูปพิเศษ (เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร)

ทั้งนี้ ผลการพิจารณาที่คณะกรรมการนำเสนอขอความเห็นชอบกระทรวงมหาดไทย และกำลังศึกษาเกณฑ์รายได้ที่จะให้ท้องถิ่นไปเป็นกรอบแนวทางจัดการศึกษาตามศักยภาพได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมระดับที่1 ความพร้อมสูงดำเนินการดังนี้

- 1.1 จัดการศึกษาก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อนุบาล / ปฐมวัย)
- 1.2 จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี
- 1.3 จัดการส่งเสริมอาชีพ
- 1.4 จัดการศึกษานอกระบบ
- 1.5 จัดกิจกรรมเด็กและเยาวชน
- 1.6 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมระดับที่ 2 ความพร้อมปานกลาง
ดำเนินการดังนี้

- 2.1 จัดการศึกษาก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อนุบาล/ปฐมวัย)
- 2.2 จัดการส่งเสริมอาชีพ
- 2.3 จัดการศึกษานอกระบบ
- 2.4 จัดกิจกรรมเด็กและเยาวชน
- 2.5 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมระดับที่ 2 ความพร้อมปานกลาง
ดำเนินการดังนี้

- 3.1 จัดการส่งเสริมอาชีพ
- 3.2 จัดการศึกษานอกระบบ
- 3.3 จัดกิจกรรมเด็กและเยาวชน
- 3.4 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป้าหมายการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

การจัดการศึกษาที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนของท้องถิ่นได้รับการการศึกษาอบรมตามที่รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและพระราชบัญญัติเฉพาะของท้องถิ่น ให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ จึงเห็นควรถ้องถิ่นจะต้องจัดการศึกษาแก่ประชาชนให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด ตามความพร้อมและความต้องการของประชาชน ดังนี้

1. การดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็ก เป็นการเตรียมความพร้อมตามพัฒนาการของเด็ก ในลักษณะการเลี้ยงดูแก่เด็กกลุ่มอายุ 0-3 ปี อาจจัดในลักษณะศูนย์พัฒนาการเด็กเล็กเป็นการเฉพาะ ซึ่งควรให้ผู้ดูแลเด็กซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเป็นผู้ปฏิบัติการ

2. การจัดการศึกษาปฐมวัย (อนุบาลศึกษา) เป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัย (อนุบาลศึกษา) แก่เด็กกลุ่มอายุ 4-6 ปี โดยจัดในลักษณะเตรียมความพร้อมแก่เด็กเพื่อเข้าสู่การศึกษาขั้นพื้นฐานภาคบังคับ ทั้งนี้จะต้องจัดตามแนวหลักสูตรก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ก่อนประถมศึกษา) ตามที่กระทรวงกำหนด ควรให้ครูผู้สำเร็จเฉพาะด้าน (อนุบาลศึกษา/ปฐมวัย) เป็นบุคลากรหลัก

4.2 นโยบายและแผนการบริหารงานของเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

นายกเทศมนตรีตำบลเกาะสมุย (นายวรการณ์ รัตนรักษ์) ได้แถลงนโยบายต่อที่ประชุมสภาเทศบาลตำบลเกาะสมุย ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 มาตรา 48 ทศ ก่อนเข้ารับหน้าที่นายกเทศมนตรี โดยแถลงต่อสภาเทศบาล มีนโยบาย 7 ด้านดังนี้(สมุยสาร:2547:9-10)

1. นโยบายด้านการเมืองการบริหาร เป้าหมาย คือ ส่งเสริมประชาธิปไตยให้ประชาชนมีส่วนร่วม คือ

1.1 สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

1.2 สนับสนุนการยกระดับรูปแบบงานปกครองส่วนท้องถิ่นของสมุยให้มี

รูปแบบที่เหมาะสม

1.3 ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมือง โดยการร่วมคิดร่วมทำร่วมตรวจสอบและติดตามประเมินผลการดำเนินการ เพื่อให้การบริหารและการพัฒนาบ้านเมืองเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

1.4 สร้างระบบการบริหารงานโดยเน้นหลักประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สุจริต โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

1.5 ส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนด วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ การพัฒนา แผนงานโครงการในการพัฒนาเกาะสมุยให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชน

1.6 จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อบริการข้อมูลข่าวสารต่างๆ เอกสารต่างๆที่ประชาชนและนักท่องเที่ยวสนใจ และสามารถตรวจสอบและได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์

1.7 จัดพัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเพื่อให้มีความรู้ทักษะในการปฏิบัติ งาน เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน โดยใช้ระบบคุณธรรมและจัดสวัสดิการต่างๆตามความเหมาะสม

1.8 จัดทำโครงการเทศบาลเคลื่อนที่ เพื่อจัดบริการด้านต่างๆแก่ประชาชนและได้รับฟังปัญหาความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

2. นโยบายด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการชุมชน เป้าหมาย คือ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและทุกคนที่มีส่วนร่วมสร้างชุมชน คือ

2.1 จัดตั้งสถานีวิทยุชุมชนเกาะสมุย

2.2 โครงการสร้างอาคารสันทนาการและสวนสุขภาพระดับตำบล

2.3 จัดโครงการอบรมกฎหมาย เกษตร ประมง และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2.4 จัดโครงการส่งเสริมสุขภาพ การบริการสาธารณสุขการรักษาพยาบาลและจัดสวัสดิการแก่เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาสอย่างเพียงพอทั่วถึงและเป็นธรรม

5.6 ออกมาตรการขุดเซย และเทศบัญญัติอนุรักษ์สวนมะพร้าว

5.7 พื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง และที่วักอื่น ๆ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

6. นโยบายด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เป้าหมาย คือ รักษาเสริมสร้างสุขภาพอนามัยชาวสมุทร ให้มีมาตรฐานสุขภาพดีขึ้น มี

6.1 จัดให้มีปรับปรุงตลาดสด ตลาดผลไม้ให้ทันสมัยและถูกสุขลักษณะ

6.2 จัดโครงการเทศบาลอนามัยพบประชาชน

6.3 พัฒนาระบบการจัดเก็บขยะและระบบกำจัดขยะให้มีประสิทธิภาพ

6.4 เร่งรัดการก่อสร้างโครงการบำบัดน้ำเสียและระบบกำจัดขยะให้มี

ประสิทธิภาพ

6.5 จัดโครงการนำดีมีสะอาด สำหรับชุมชนและโรงเรียน

6.6 สร้างความสวยงามของสมุทรให้เป็นเมืองน่าอยู่ โดยปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ ส่งเสริมการปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ การจัดสวนหย่อม โดยส่งเสริมให้ชุมชนและเอกชนเป็นผู้มีบทบาทนำ

7. นโยบายด้านวัฒนธรรม การท่องเที่ยวและรักษาสีงแวดล้อม เป้าหมาย คือ รักษาพื้นฟู วัฒนธรรม และธรรมชาติ เพื่อลูกหลานชาวสมุทร

7.1 จัดสภาวัฒนธรรมชุมชนสมุทร โดยคณะกรรมการชุมชน

7.2 สนับสนุนให้จัดตั้งสถาบันธรรมชาติ และทรัพยากรท่องเที่ยวสมุทร

7.3 ส่งเสริมให้มีวิสาหกิจชุมชนโดยคณะกรรมการชุมชน

7.4 สนับสนุนโครงการพิทักษ์ธรรมชาติเพื่อชุมชน โดยคณะกรรมการชุมชน

7.5 สนับสนุนโครงการงานมหกรรมอาหารทะเลสมุทรในแหล่งท่องเที่ยว

7.6 ส่งเสริมงานประเพณีวัฒนธรรมชาวสมุทร

7.7 พัฒนาปรับปรุงและพื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

4.3 การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ภายใต้การดำเนินการของเทศบาลตำบล โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการถ่ายโอนจากหน่วยงานดังนี้ กรมศาสนา กรมพัฒนาชุมชน สปช. โดยมีจำนวนศูนย์ฯทั้งสิ้น 9 ศูนย์ โดยเฉลี่ยมีเด็กอยู่ประมาณ 12 - 500 คน ดังต่อไปนี้ (ฝ่ายกองการศึกษา เทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย)

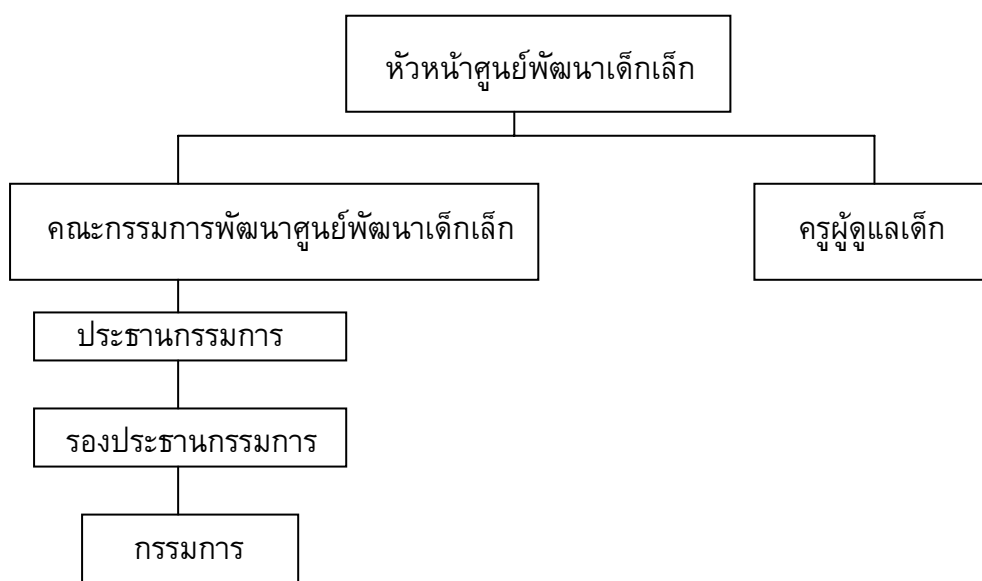
ที่	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	หน่วยงานที่รับผิดชอบเดิม ก่อนมีการถ่ายโอน
1.	วัดคงคาราม	สปช.
2.	วัดสันติวราราม	กรมศาสนา
3.	วัดคีรีวงศ์การาม	สปช.
4.	วัดละไม	กรมศาสนา
5.	วัดประเดิม	สปช.
6.	บางปอ	กรมพัฒนาชุมชน
7.	เฉวง	กรมพัฒนาชุมชน
8.	ท้องกู๊ด	กรมพัฒนาชุมชน
9.	แม่น้ำ	กรมพัฒนาชุมชน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยในการดำเนินงานต้องยึดหลักความต้องการของชุมชน และเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง โดยการนำเด็กไปรับการเลี้ยงดูให้มีการพัฒนาและเจริญเติบโตตามวัยทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม ในการนี้ชุมชนจะคัดเลือกผู้ปกครองหรือผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนมาเป็นคณะกรรมการพัฒนาเด็ก โดยสามารถเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองได้ตามสมควร เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นแต่ทั้งนี้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นกิจกรรมเพื่อชุมชนไม่ใช่ธุรกิจของผู้ใด การดำเนินงานจึงต้องอาศัยความต้องการของชุมชนเป็นหลัก

ภารกิจรับผิดชอบของเทศบาลตำบลที่มีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เทศบาลตำบล มีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานภายในศูนย์ในเรื่องต่อไปนี้

- 1.ค่าจ้างชั่วคราว ครูรายเดือน (4,700 บาท/คน)
- 2.สวัสดิการครู
- 3.ค่าอาหารเสริม(นม)
- 4.ค่าอาหารกลางวัน (หัวละ 10 บาท)
- 5.ค่าวัสดุการศึกษา

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างการบริหารงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล
อำเภอเกาะสมุย ของแต่ละศูนย์

หน้าที่ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- 1.ประสานงานระหว่างคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กับเทศบาลตำบล
- 2.ดูแล เอาใจใส่ การดำเนินงานภายในศูนย์ให้เป็นไปตามนโยบายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 3.ดูแลการทำงานของครูผู้ดูแลเด็ก และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

หน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- 1.ควบคุมดูแลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.ดำเนินงานด้านการเงินของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 3.ควบคุมดูแลการจัดอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) สำหรับเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดแก่เด็ก และเป็นกรรมการตรวจรับอาหารกลางวันตามโครงการจัดหาอาหารกลางวันสำหรับเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 4.ควบคุมการปฏิบัติงานและให้คำแนะนำช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก
- 5.ชี้แจงให้ประธานเข้าใจและให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 6.พิจารณาแก้ไขข้อขัดข้อง และอุปสรรคในการดำเนินงาน
- 7.ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับความช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเผยแพร่กิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาข้อมูลและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศที่มีส่วนเกี่ยวข้องและใกล้เคียงมานำเสนอ ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยต่างๆ จะชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางต่างๆ ที่สามารถใช้เป็นแนวคิดร่วมเพื่อศึกษาความต้องการของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งรายละเอียดของการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

นภาพรพรณ อุณากุล (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2540 ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการสวัสดิภาพของนักเรียนด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านสนามเด็กเล่น ด้านรถโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษาอยู่ในระดับมาก และผลรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยมีสวัสดิภาพของรถโรงเรียนเป็นความต้องการอันดับแรก ส่วนความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียน โดยส่วนรวมทั้ง 4 ด้าน เปรียบเทียบตามระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุปราณี รื่นพิทักษ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความคิดเห็นของครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง ที่สุ่มได้อย่างเจาะจงมาจากศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย 2 แห่ง ของกระทรวงสาธารณสุข ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามได้นำไปวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t- test มีผลการวิจัยโดยสรุปพบว่า ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับมากที่สุดโดยเฉพาะด้านโภชนาการ และคุณสมบัติของครู ส่วนในด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบตามอายุและการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับอายุต่างกันมีความคิดเห็นไม่ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

วรรณพร กาญจนภา (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ในสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหม ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียนจัดให้มีสนามและเครื่องเล่นสำหรับเด็ก อาคารเรียนเป็นอาคารชั้นเดียว ภายในห้องเรียนให้บุคลากรในแต่ละห้องจัดตกแต่งเอง สถานรับเลี้ยงเด็กจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสวัสดิการของข้าราชการทหารภายในหน่วยงาน มีการบริหารงานตามนโยบายของหน่วยงานสวัสดิการกองทัพ และดำเนินงานโดยคณะกรรมการการบริหารและผู้บริหารงบประมาณในการดำเนินงานได้มาจากค่าธรรมเนียมที่เก็บจากผู้ปกครอง การนิเทศการสอนบุคลากรใช้วิธีการ อบรมสัมมนา ในการจัดการเรียนการสอนมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เด็กมี

ทักษะทางสังคมและการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น โดยใช้หลักสูตรและตารางกิจกรรมที่จัดทำขึ้นเอง กิจกรรมที่ใช้ได้แก่การเล่นหัตถ์งานเรื่องต่าง ๆ และเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนจากธรรมชาติ ประเภทของสื่อที่ใช้คือ เพลงหรือดนตรี วัตถุและประเพณีผลเด็กโดยใช้การสังเกต และมีการคัดเลือก บุคลากรที่มีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์ บุคลากรมีหน้าที่จัดการเรียนการสอนและเลี้ยงดูเด็ก การประเพณีผลบุคลากรจะใช้การสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับเด็ก อาหารหรือของว่าง จัดเตรียมโดยบุคลากรภายใน สถานรับเลี้ยงเด็กได้มอบหมายให้บุคลากรเป็นผู้ประสานงานกับผู้ปกครองโดยการพบปะพูดคุยในขณะที่มารับและส่งเด็ก ทางสถานรับเลี้ยงเด็กให้คำปรึกษาและ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ปกครองและคนในชุมชนเรื่องการจัดการศึกษา และการเลี้ยงดูเด็ก ปรุณวัยที่ถูกรวบรวม

เพชรรัตน์ เบี้ยเยี่ยม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาของการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผลการศึกษาพบว่า สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก โดยเฉพาะโภชนาการ มีการปฏิบัติมากที่สุด ส่วนการจัดสภาพแวดล้อมมีการปฏิบัติน้อยที่สุด ในด้านการจัดการศึกษาพบว่า การจัด ประสพการณ์มีการปฏิบัติสูงที่สุด แต่การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีการปฏิบัติน้อยที่สุด ปัญหา การจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด พบว่า การจัด สภาพแวดล้อมมีปัญหามากที่สุด ส่วนความปลอดภัยมีปัญหาเล็กน้อยที่สุด สำหรับการจัดการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีปัญหาอยู่ในระดับและการจัดประสพการณ์มีปัญหาเล็กน้อยที่สุด ส่วนในภาพรวมทั้งด้านการดูแลและการจัดการศึกษาเมื่อจำแนกตามสถานภาพ ขนาดของสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัย และสัดส่วนของผู้ดูแลไม่แตกต่างกัน ส่วนปัญหาของการจัดการศึกษาใน ภาพรวมและเมื่อจำแนกตามสถานภาพ ขนาดของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และสัดส่วนของผู้ดูแลมี สภาพการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

สุวรรณ วลัยอักษรลิขิต (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเปรมฤทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุ วุฒิการศึกษา รายได้ต่อเดือน ต่างกันจะมีความพึงพอใจต่อการ จัด การศึกษาปฐมวัยไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการ จัด การศึกษาปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

คัลกิน (Culkin .1949 : 104 – 107) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง การสอนเด็กเล็กในปี ค.ศ.1949 ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ครูอนุบาลจะต้องเข้าใจเด็ก เข้าใจกฎของความเจริญเติบโต และต้องมีลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ไม่พูดเสียงดังจนเกินไป เวลาสอนน้ำเสียงให้เด็กฟังแล้ว เกิดความอบอุ่น กิริยาท่าทางไม่รีบร้อน ไม่แสดงสีหน้าเบื่อหน่ายเด็กให้เด็กได้เห็น มีความ

กระตือรือร้นในการทำงาน แสดงความเป็นเพื่อนกับเด็ก มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน และมีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ โดยเฉพาะต้องเป็นคนเปิดรับเด็กด้วย จึงจะเป็นครูอนุบาลที่ดีได้

ฟูกัว (Fugua. 1985 : 78.A) ได้ศึกษาถึงการปฏิสัมพันธ์และการแสดงออกถึงพฤติกรรมของเด็กนักเรียนอนุบาลในห้องเรียนจะขึ้นอยู่กับบรรยากาศของห้องเรียนโดยเปรียบเทียบการทดลองจากการจัดสภาพห้องเรียน 2 ห้อง ผลการศึกษาค้นพบว่า หากจัดสภาพบรรยากาศของห้องเรียนแตกต่างกัน เด็กที่อยู่ในห้องเรียนก็จะมีพฤติกรรมแตกต่างกันไปด้วย กล่าวคือ ห้องที่มีบรรยากาศดีเครียด เป็นระเบียบ เด็กจะมีความรู้สึกขัดแย้งกันระหว่างเพื่อนในห้องเรียน แต่ในขณะที่ห้องจัดตามรูปแบบธรรมชาติมีความร่มรื่น เด็กจะมีความสัมพันธ์กับเพื่อนที่ดี

ฟิลลิปและคนอื่นๆ (พรทิพย์ สวัสดิ์ .2537 : 24 ; อ้างอิงจาก Philip and others . 1980) ได้ศึกษาคุณภาพของศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในเบอร์มิวด้า (Bermuda) ศึกษาสภาพแวดล้อม 6 ประเภท ได้แก่การดูแลประจำวัน การจัดตกแต่งพื้นที่ และการจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับเด็ก ประสิทธิภาพการใช้เหตุผลทางภาษา กิจกรรมการใช้กล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาการทางด้านสังคม พบว่า พัฒนาการของเด็ก โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านสังคม และภาษาของเด็ก มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของสภาพแวดล้อมภายในศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในเบอร์มิวด้าทั้ง 6 ประเภท

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทำงานเพื่อช่วยเหลือสังคมในแง่ของการบริการให้ความช่วยเหลือผู้ปกครองดูแลเด็ก และส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยความสามารถ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล (คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. 2546 :6) ซึ่งจัดโดยหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานกฎ ระเบียบต่างๆ ในการจัดแตกต่างกันไป โดยมีชื่อเรียกต่างๆเช่น ชั้นเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล ศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน ศูนย์พัฒนาเด็ก ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ เป็นต้น (เยาวพา เดชะคุปต์ : 2543 : 232) ซึ่งขึ้นอยู่กับวิธีการของการจัดบริการในแต่ละแห่ง ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่อยู่ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แต่พันธกิจของการจัดการศึกษาปฐมวัยมี 2 อย่าง คือพันธกิจด้านการดูแลประกอบด้วย การจัดอาหาร โภชนาการ การพักผ่อน การใช้ห้องน้ำ เป็นต้น และพันธกิจด้านการศึกษาประกอบด้วยทำให้การศึกษาของเด็กจะเน้นการพัฒนาภาษา พัฒนามโนทัศน์องค์ความรู้ และทำให้การศึกษาของผู้ปกครองของเด็ก ด้วยรูปแบบของการบริการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับระบบโรงเรียน ทางผู้ปกครองและหน่วยงานที่รับผิดชอบจึงเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยมากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอสุมย์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้เพื่อนำข้อความรู้ที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ เทศบาลตำบล อำเภอสุมย์ มาส่งเสริมการจัดบริการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณภาพและไปในทิศทางเดียวกันตามที่ชุมชนต้องการ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองที่ส่งเด็กเข้ารับบริการเลี้ยงดูที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 9 ศูนย์ จำนวนทั้งสิ้น 1,418 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็น ผู้ปกครองที่ส่งเด็กเข้ารับบริการเลี้ยงดูที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 312 คน กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ยามาเน (Yamane' ,1970 : 725) โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างง่ายจากกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ 312 คน โดยเฉลี่ยตามสัดส่วน ในแต่ละศูนย์ดังตารางต่อไปนี้

ที่	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1.	วัดประเดิม	36	8
2.	วัดศรีวงศ์การาม	25	5
3.	วัดสันติวราราม	200	44
4.	วัดละไม	245	54
5.	แม่น้ำ	60	13
6.	ทองกรด	53	12
7.	บางปอ	191	42
8.	เฉวง	498	110
9.	วัดคงคาราม	110	24
	รวม	1,418	312

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็น แบบสอบถามความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสร้างด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการดูแลเด็กปฐมวัยและการจัดบริการการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาและความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ชุด เป็นแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ สำหรับสอบถามความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับบริการในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับคือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 4 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1.00 – 1.49	หมายถึง	ความต้องการในระดับน้อยที่สุด
1.50 - 2.49	หมายถึง	ความต้องการในระดับน้อย
2.50 - 3.49	หมายถึง	ความต้องการในระดับมาก
3.50 – 4.00	หมายถึง	ความต้องการในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อผู้ตอบแบบสอบถามแสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการบริการการศึกษาปฐมวัย สภาพแวดล้อม ความปลอดภัย โภชนาการ สุขภาพ การจัดประสบการณ์ บุคลากร การประเมินผล และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งจะกำหนดไว้เป็นคำถามท้ายข้อคำถามในตอนที 2 ทุกด้าน

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบข้อคำถามและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัย และผู้มีประสบการณ์ในการสอนระดับปฐมวัย จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1.1 อาจารย์เยาวพรรณ ทิมทอง อาจารย์ประจำวิชาเอกปฐมวัยศึกษาภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

1.2 อาจารย์สิริมงคล สุวรรณผา อาจารย์หัวหน้าฝ่ายอนุบาล โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

1.3 อาจารย์ณภากิส ตรีเพชรไพศาล ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนอนุบาลฟ้าใส
นำแบบสอบถามที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขข้อความ และรูปแบบของแบบสอบถามตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เกณฑ์การตัดสิน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ใน 3 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า จากแบบสอบถามทั้งหมด 76 ข้อ ตัดออก 19 ข้อ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นว่าการปรับข้อคำถามที่มีความหมายใกล้เคียงกัน การใช้คำให้กะทัดรัด และการใช้ภาษาให้ชัดเจน

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขทางภาษาแล้วจำนวน 57 ข้อ ตามความคิดเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (Try – out) กับผู้ปกครอง ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้แก่ ศูนย์เลี้ยงเด็กมารีอุปถัมภ์ ตำบลปอผุด อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มทดลองไปตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coffeient) ของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ .2538 : 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.96

4. นำแบบสอบถามที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังเทศบาลตำบล อำเภอกะสมุย กองการศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอกะสมุย จำนวน 9 ศูนย์
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 9 ศูนย์โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน ถึง 30 กันยายน 2549 ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 312 ฉบับ ได้รับข้อมูลกลับมาทั้งสิ้น 264 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.62 จาก 312 ฉบับ
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทุกฉบับ มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
4. เพื่อให้ข้อมูลสมบูรณ์ ได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ศึกษาสภาพที่จริง เพื่อให้เกิดความชัดเจนและความละเอียดของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพื่อคำนวณหาค่าสถิติดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานวิเคราะห์โดยใช้ การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลระดับความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามปัจจัยพื้นฐาน วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) เมื่อพบข้อมูลมีความแตกต่างกันจะทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1. ค่าร้อยละ โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด.2535 : 101)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์ . 2544 : 36)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล
 N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์.2544 : 68)

$$SD. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ SD. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล
 N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. สถิติวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ .2538 : 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum Si^2}{St^2} \right)$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 Si^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
 St^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปโดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์.2544 : 236)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป
 MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีทดสอบเชฟเฟ (Scheffe') (ชูศรี วงศ์รัตน์.2544 : 248 ; อ้างอิงจาก Byrkit .1975 : 276-277)

$$CVd = \sqrt{(k-1) (F^*) (MS_{within}) (2 / n)}$$

เมื่อ k แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 F* แทน ค่า F ที่เปิดจากตาราง
 MS_{within} แทน ค่า Mean square within group
 n แทน จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ คือ การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลเป็นขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	แทน	ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง (Mean of Square)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ปกครอง

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย

สถานภาพผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	22	8.3
25-35 ปี	150	56.8
35-40 ปี	72	27.3
40 ปีขึ้นไป	20	7.6
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	38	14.39
มัธยมศึกษาปีที่ 3	54	20.5
ประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือมัธยมศึกษาปีที่ 6	79	29.9
ประกาศนียบัตรชั้นสูง	29	11.0
ปริญญาตรี	64	24.2
ภูมิลำเนา		
คนในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี	100	37.9
ย้ายถิ่นจากภาคกลาง	35	13.3
ย้ายถิ่นจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	43	16.3
ย้ายถิ่นจากภาคใต้	60	22.7
ย้ายถิ่นจากภาคเหนือ	13	4.9
อื่นๆ	13	4.9
อาชีพ		
รับราชการ	21	8.0
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	34	12.9
ค้าขาย	49	18.6
รับจ้าง	133	50.4
อื่นๆ	27	10.2
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	30	11.4
5,000 – 10,000 บาท	133	50.4
10,000 - 30,000 บาท	80	30.3
มากกว่า 30,000 บาท	21	8.0
ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย		
น้อยกว่า 1 ปี	12	4.5
1ปี - 3 ปี	61	23.1
มากกว่า 3 ปีขึ้นไป	191	72.3

จากตาราง 1 พบว่า สถานภาพของผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 25 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.8 มีการศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือมัธยมศึกษาปีที่ 6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.9 และมีรายได้มากที่สุดระหว่าง 5,000 – 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 50.4 ซึ่งมีอาชีพรับจ้าง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.4 โดยส่วนใหญ่แล้วมีภูมิลำเนา เป็นคนในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย คิดเป็นร้อยละ 37.9 และส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่อำเภอเกาะสมุยมากกว่า 3 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 72.3

2. ระดับความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1 การจัดสภาพแวดล้อม

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม

ความต้องการของผู้ปกครอง การจัดสภาพแวดล้อม	$\bar{X}$	S.D.	ความต้องการ
1. มีสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นอยู่ในสภาพดี	3.40	0.78	มาก
2. ควรแยกพื้นที่นอนพักผ่อนและส่วนรับประทานอาหารออกจากกัน	3.56	0.66	มากที่สุด
3. มีรั้วรอบบริเวณและต้นไม้ให้ร่มเงา	3.53	0.66	มากที่สุด
4. พื้นสนามควรปรับให้เรียบสม่ำเสมอปลูกหญ้าเพื่อความสวยงาม	3.37	0.74	มาก
5. มีที่เล่นน้ำ เล่นทราย พร้อมอุปกรณ์ให้เด็กได้เล่น	2.84	0.93	มาก
6. มีสนามหญ้าให้เด็กได้วิ่งเล่นมากกว่าสนามปูนซีเมนต์	3.54	0.75	มากที่สุด
7. โถส้วมเป็นโถนั่งอยู่ในที่สามารถสังเกตเห็นได้	3.32	0.71	มาก
8. จัดของเล่นหรืออุปกรณ์อยู่ในที่ที่เด็กเอื้อมหยิบได้ถึง	3.26	0.73	มาก
9. มีของเล่นตามความสนใจของเด็ก	3.20	0.77	มาก
10. พื้นห้องเรียนควรปูด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดง่ายไม่ลื่น	3.67	0.55	มากที่สุด
11. ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ	3.74	0.51	มากที่สุด
12. มีการจัดสัดส่วนพื้นที่ในห้องเรียนที่สามารถปรับใช้ กับกิจกรรมต่างๆได้ง่าย	3.41	0.67	มากที่สุด
13. ห้องน้ำมีการแยกและเพียงพอกับจำนวนเด็ก	3.43	0.74	มาก
รวม	3.41	0.44	มาก

จากตาราง 2 ค่าคะแนนเฉลี่ยแสดงความต้องการต่อการบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{x} = 3.41$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ข้อที่ 11

ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ ($\bar{x} = 3.74$) ข้อที่ 10 พื้นห้องเรียนควรปูด้วยวัสดุที่ทำให้ความสะอาดง่ายไม่ลื่น ($\bar{x} = 3.67$) และข้อที่ 2 ควรแยกพื้นที่นอนพักผ่อนและส่วนรับประทานอาหารออกจากกัน ($\bar{x} = 3.56$)

2.2. ความปลอดภัย

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับความปลอดภัย

ความต้องการของผู้ปกครอง ความปลอดภัย	$\bar{X}$	S.D.	ความต้องการ
1.บริเวณสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีรั้วรอบขอบชิดเพื่อป้องกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่	3.69	0.54	มากที่สุด
2.ควรจัดให้มีทางสัญจรของรถรับ-ส่งเด็กภายในบริเวณสถานพัฒนาเด็ก	3.37	0.70	มาก
3.มีการตรวจสอบสภาพของสนามเด็กเล่นทุกเช้า	3.56	0.56	มากที่สุด
4.ของเล่นที่ใช้ควรเป็นของเล่นที่ปลอดภัยปราศจากอันตรายจากสีและสนิม	3.25	0.75	มาก
5.อัตราส่วนครูต่อจำนวนเด็กควรมีสัดส่วนเหมาะสมตามวัยและจำนวนเด็ก	3.70	0.60	มากที่สุด
6.ทางเข้าออกเพื่อรับส่งเด็กควรมีทางเดียว	3.35	0.68	มาก
7.ทางสัญจรภายในอาคารเรียนสามารถเดินสวนกันได้	3.22	0.81	มาก
8.โถส้วมควรมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็กและไม่ล้นตาจากผู้ใหญ่	3.56	0.58	มากที่สุด
รวม	3.46	0.43	มาก

จากตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยความต้องการ ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับความปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับ ความต้องการมาก ($\bar{x} = 3.46$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ ความต้องการมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ข้อที่ 5.อัตราส่วนครูต่อจำนวนเด็กควรมีสัดส่วนเหมาะสมตามวัยและจำนวนเด็ก ($\bar{x} = 3.70$) ข้อที่ 1 บริเวณสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีรั้วรอบ ขอบชิด เพื่อป้องกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่ ($\bar{x} = 3.69$) และ ข้อที่3 มีการตรวจสอบสภาพของสนามเด็กเล่นทุกเช้า($\bar{x} = 3.56$)

2.3 โภชนาการ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับโภชนาการ

ความต้องการของผู้ปกครอง โภชนาการ	$\bar{X}$	S.D.	ความต้องการ
1.อาหารสำหรับเด็กต้องมีคุณค่าทางอาหารครบทั้ง 5 หมู่	3.81	0.48	มากที่สุด
2.อาหารต้องมีลักษณะและสีสันทนารับประทาน	2.88	0.93	มาก
3.ควรมีการตรวจสอบสุขภาพผู้ปรุงอาหารเด็กทุกปี	3.49	0.69	มาก
4.สถานที่ประกอบอาหารต้องอยู่ห่างไกลจากแหล่งปฏิภาณ น้ำโสโครกแหล่งเพาะพันธุ์แมลง	3.75	0.54	มากที่สุด
5.ภาชนะใส่อาหารสำหรับเด็ก ต้องสะอาดทำจากวัสดุที่ปลอดภัย และทนทานทำความสะอาดได้ง่าย	3.79	0.45	มากที่สุด
6.ห้องปรุงอาหารต้องมีมุ้งลวดหรือตาข่ายป้องกันแมลงหรือสัตว์นำโรค ป้องกันแมลงหรือสัตว์นำโรค	3.54	0.67	มากที่สุด
7.น้ำดื่มและน้ำใช้ต้องแยกจากกันอย่างชัดเจน	3.83	0.43	มากที่สุด
รวม	3.58	0.39	มากที่สุด

จากตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยแสดงความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับโภชนาการ โดยรวมอยู่ในระดับต้องมากที่สุด ($\bar{x} = 3.58$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ ข้อข้อที่ 7 น้ำดื่มและน้ำใช้ต้องแยกจากกันอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 3.83$) ข้อที่ 1 อาหารสำหรับเด็กต้องมีคุณค่าทางอาหารครบทั้ง 5 หมู่ ($\bar{x} = 3.81$) และข้อที่ 5 ภาชนะใส่อาหารสำหรับเด็ก ต้องสะอาดทำจากวัสดุที่ปลอดภัย และทนทาน ทำความสะอาดได้ง่าย ($\bar{x} = 3.79$)

2.4 การบริการสุขภาพ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการบริการสุขภาพ

ความต้องการของผู้ปกครอง การบริการสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ความต้องการ
1.มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพของเด็กเป็นประจำ	3.52	0.59	มากที่สุด
2.จัดแพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาตรวจสุขภาพของเด็กสม่ำเสมอ	3.48	0.60	มาก
3.มีการชั่งน้ำหนัก ส่วนสูงของเด็ก เดือนละครั้ง	3.35	0.70	มาก
4.จัดให้มีการให้ภูมิคุ้มกันโรคตามที่ กระทรวงสาธารณสุขกำหนด	3.62	0.55	มากที่สุด
5.เด็กควรได้รับการแนะนำและสอนวิธีการดูแลสุขภาพตนเองด้วยตนเอง	3.52	0.60	มากที่สุด
6.โรงเรียนควรมีป้ายนิเทศการแนะนำและการป้องกันโรคต่างๆ	3.36	0.67	มาก
7. มีการส่งเสริมสุขภาพลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก	3.64	0.58	มากที่สุด
รวม	3.50	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยแสดงความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการบริการสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับ ความต้องการมากที่สุด ($\bar{x} = 3.50$) เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต้องการมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ข้อที่ 7 มีการส่งเสริมสุขภาพลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก ($\bar{x} = 3.64$) ข้อที่ 4 จัดให้มีการให้ภูมิคุ้มกันโรคตามที่ กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ($\bar{x} = 3.62$) และ ข้อที่ 1 มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพของเด็กเป็นประจำ ($\bar{x} = 3.52$)

2.5 การจัดประสบการณ์

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์

ความต้องการของผู้ปกครอง การจัดประสบการณ์	$\bar{X}$	S.D.	ความต้องการ
1.การสอนของครูต้องใช้วิธีผสมผสานเทคนิควิธีต่าง ๆ เพื่อให้เด็ก เกิดความสนใจ และอยากเข้าร่วมกิจกรรม	3.64	0.59	มากที่สุด
2.การทำกิจกรรมตามตารางกิจวัตรประจำวัน ที่เหมาะสมจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก	3.53	0.58	มากที่สุด
3.จัดกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนา เป็นรายบุคคลให้มากที่สุด	3.21	0.73	มาก
4.ครูต้องมีการวางแผนประสบการณ์เพื่อช่วยวินิจัยและจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละอายุ	3.50	0.63	มาก
5.ประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดสำหรับเด็กเป็นเรื่องรอบตัวเด็ก	3.38	0.69	มาก
6.กิจกรรมสำหรับเด็กควรไม่ยากเกินไป	3.37	0.65	มาก
7.พัฒนาการของเด็กขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง	3.48	0.61	มาก
รวม	3.45	0.49	มาก

จากตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยแสดงความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ โดยรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{x} = 3.45$) เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต้องการมากที่สุด มี 2 ข้อคือ ข้อที่ 1 การสอนของครูต้องใช้วิธีผสมผสานเทคนิควิธีต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจและอยากเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{x} = 3.64$) ข้อที่ 2 การทำกิจกรรมตามตารางกิจวัตรประจำวันที่เหมาะสมจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ($\bar{x} = 3.53$)

2.6 บุคลากร

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับบุคลากร

ความต้องการของผู้ปกครอง บุคลากร	$\bar{X}$	S.D.	ความต้องการ
1.ควรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสุขภาพและการรักษาความปลอดภัย	3.54	0.59	มากที่สุด
2.เข้าใจพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน	3.53	0.58	มากที่สุด
3.มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.54	0.59	มากที่สุด
4.มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ให้กับเด็ก	3.54	0.60	มากที่สุด
5.มีความสามารถในการควบคุมเด็กให้อยู่ในวินัย	3.50	0.59	มาก
6.มีการใช้ภาษาอย่างง่าย ๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจง่าย	3.62	0.55	มากที่สุด
รวม	3.54	0.46	มากที่สุด

จากตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยแสดงความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับต้องการมากที่สุด ($\bar{x} = 3.54$) เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต้องการมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ ข้อ 6 มีการใช้ภาษาอย่างง่าย ๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจง่าย ($\bar{x} = 3.62$) มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือข้อที่ 3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 3.54$) และข้อที่ 1 ควรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสุขภาพ และการรักษาความปลอดภัย ($\bar{x} = 3.54$)

2.7 การประเมินผล

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการประเมินผล

ความต้องการของผู้ปกครอง การประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ความต้องการ
1.มีการศึกษาปัญหาและความก้าวหน้าของพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กและหาแนวทางแก้ไข	3.53	0.60	มากที่สุด
2.การประเมินผลสามารถนำมาปรับปรุงกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	3.42	0.57	มาก
3.มีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ	3.43	0.67	มาก
4.มีการสัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิดเด็กเพื่อช่วยในการประเมินพัฒนาการเด็ก	3.32	0.71	มาก
5.มีการศึกษาปัญหาและติดตามความก้าวหน้าของพัฒนาการเด็กด้านต่างๆ	3.47	0.62	มาก
6. การประเมินผลเด็กเป็นการดูพัฒนาการในภาพรวมของเด็กแต่ละคน	3.45	0.65	มาก
รวม	3.44	0.50	มาก

จากตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยแสดงความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับความต้องการมาก ($\bar{x} = 3.44$) เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต้องการมากที่สุด มี 1 ข้อ คือ ข้อที่ 1 มีการศึกษาปัญหาและความก้าวหน้าของพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กและหาแนวทางแก้ไข ($\bar{x} = 3.53$)

2.8 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ความต้องการของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	$\bar{X}$	S.D.	ความต้องการ
1. มีจดหมายข่าว เพื่อเป็นการสื่อสารกับผู้ปกครอง	3.36	0.68	มาก
2. ผู้ปกครองที่มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตนควรมาเป็นวิทยากรพิเศษให้แก่สถานพัฒนาเด็ก	2.97	0.79	มาก
3. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดงานในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ของสถานพัฒนาเด็ก	3.34	0.70	มาก
รวม	3.23	0.58	มาก

จากตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยแสดงความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{x} = 3.23$) เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต้องการมาก ลำดับแรก คือ ข้อที่ 1 มีจดหมายข่าวเพื่อเป็นการสื่อสารกับผู้ปกครอง ($\bar{x} = 3.36$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการดูแล

ความต้องการของผู้ปกครอง การบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการดูแล	$\bar{X}$	S.D.	ความต้องการ
1. การจัดสภาพแวดล้อม	3.41	0.44	มาก
2. ความปลอดภัย	3.46	0.43	มาก
3. โภชนาการ	3.58	0.39	มากที่สุด
4. บริการสุขภาพ	3.50	0.45	มากที่สุด
รวม	3.47	0.36	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการดูแล โดยส่วนรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{x} = 3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการเกี่ยวกับโภชนาการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.58$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการศึกษา

ความต้องการของผู้ปกครอง การบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความต้องการ
1. ด้านการจัดประสบการณ์	3.45	0.49	มาก
2. ด้านบุคลากร	3.54	0.46	มากที่สุด
3. ด้านประเมินผล	3.44	0.50	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	3.23	0.58	มาก
รวม	3.44	0.43	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{x} = 3.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการเกี่ยวกับบุคลากร มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.54$)

ตาราง 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระหว่างด้านการดูแลและด้านการศึกษา

ความต้องการของผู้ปกครอง การบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	$\bar{X}$	S.D.	ความต้องการ	อันดับที่
1. ด้านการดูแล	3.47	0.36	มาก	1
2. ด้านการศึกษา	3.44	0.43	มาก	2

จากตาราง 12 พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับต้องการมากทั้งสองด้าน ความต้องการมากอันดับแรกคือ ความต้องการบริการด้านการดูแล ($\bar{x} = 3.47$)

3. การศึกษาเปรียบเทียบระดับความต้องการของผู้ปกครองจำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครอง

3.1 การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีอายุต่างกัน

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความต้องการของผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันในภาพรวม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	1.111	3	0.37	2.77	0.042
ภายในกลุ่ม	34.734	260	0.13		
รวม	35.846	263			

จากตาราง 13 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการต่อบริการในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความต้องการของผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันในภาพรวม

อายุ	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	ต่ำกว่า 25 ปี	อายุ 25-35 ปี	อายุ 35-40 ปี	อายุ 40 ปีขึ้นไป
		3.43	3.48	3.46	3.24
ต่ำกว่า 25 ปี	3.43	-	- .05	-.03	.20
อายุ 25-35 ปี	3.48	.05	-	.02	.25*
อายุ 35-40 ปี	3.46	.03	- .02	-	.23
อายุ 40 ปีขึ้นไป	3.24	-.20	- .25*	- .23	

จากตาราง 14 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ผู้ปกครองที่มีอายุ 25 – 35 ปี กับ ผู้ปกครองอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความต้องการต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความต้องการของผู้ปกครองที่มีระดับ
การศึกษาต่างกันในภาพรวม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	.000	1	.000	.001	.978
ภายในกลุ่ม	36.197	262	.138		
รวม	36.197	263			

จากตาราง 15 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการต่อบริการ
ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.3 การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีรายได้ต่างกัน

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความต้องการของผู้ปกครองที่มีรายได้
ต่างกันในภาพรวม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	1.707	3	.569	4.288	.006
ภายในกลุ่ม	34.490	260	.133		
รวม	36.197	263			

จากตาราง 16 พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีความต้องการต่อบริการในภาพรวม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการของผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน ในภาพรวม

รายได้	คะแนน เฉลี่ย $\bar{x}$	ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,000 – 10,000 บาท	10,000 – 30,000 บาท	มากกว่า 30,000 บาท
		3.27	3.45	3.50	3.61
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.27	-	-.18	-.23 *	-.34 *
5,000 -10,000 บาท	3.45	.18	-	-.05	-.17
10,000 - 30,000บาท	3.50	.23 *	.05	-	-.12
มากกว่า 30,000 บาท	3.61	.34 *	.17	.12	-

จากตาราง 17 พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน มีความต้องการต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นผู้ปกครองที่มีรายได้ 10,000 – 30,000 บาท/เดือน กับผู้ปกครองที่มีรายได้ มากกว่า 30,000 บาท / เดือน มีความต้องการต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีอาชีพต่างกัน

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความต้องการของผู้ปกครองที่มีอาชีพ
ต่างกันในภาพรวม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	.115	4	.029	.207	.935
ภายในกลุ่ม	36.082	259	.139		
รวม	36.197	263			

จากตาราง 18 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการต่อบริการในภาพรวม
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีภูมิลำเนาต่างกัน

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความต้องการของผู้ปกครองที่มีภูมิลำเนาต่างกัน ในภาพรวม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	.536	5	.107	.776	.568
ภายในกลุ่ม	35.661	258	.138		
รวม	36.197	263			

จากตาราง 19 พบว่า ผู้ปกครองที่มีภูมิลำเนาต่างกันมีความต้องการต่อบริการในภาพรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.6 การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเกาะสมุยต่างกัน

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความต้องการของผู้ปกครองที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเกาะสมุยต่างกันในภาพรวม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	.032	2	.016	.116	.891
ภายในกลุ่ม	36.165	261	.139		
รวม	36.197	263			

จากตาราง 20 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเกาะสมุยต่างกันมีความต้องการต่อการบริการในภาพรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในสภาพปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย

สมมติฐานในการวิจัย

ความต้องการของผู้ปกครองในภาพรวมและจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้ และ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย ต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 312 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตร ยามาเน และทำการสุ่มอย่างง่ายจากทั้ง 9 ศูนย์ โดยใช้การแบ่งสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้กับแต่ละศูนย์โดยตรง และนัดเก็บแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 30 วัน ระหว่างวันที่ 1 กันยายน ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2549 ได้รับข้อมูลกลับมาทั้งสิ้น 264 คน คิดเป็นร้อยละ 84.62

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็น แบบสอบถามความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสร้างด้วยตนเองมีความเชื่อมั่น 0.96 ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับคือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 4 ระดับ จำนวน 57 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1.00 - 1.49	หมายถึง	ความต้องการในระดับน้อยที่สุด
1.50 - 2.49	หมายถึง	ความต้องการในระดับน้อย
2.50 - 3.49	หมายถึง	ความต้องการในระดับมาก
3.50 - 4.00	หมายถึง	ความต้องการในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อผู้ตอบแบบสอบถามแสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการบริการการศึกษาปฐมวัย สภาพแวดล้อม ความปลอดภัย โภชนาการ สุขภาพ การจัดประสบการณ์ บุคลากร การประเมินผล และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งจะกำหนดไว้เป็นคำถามท้ายข้อคำถามในตอนที่ 2 ทุกด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพื่อคำนวณหาค่าสถิติดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานวิเคราะห์โดยใช้ การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลระดับความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามปัจจัยพื้นฐาน วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) เมื่อพบข้อมูลมีความแตกต่างกันจะทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe')

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 25 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.8 มีการศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือมัธยมศึกษาปีที่ 6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.9 และมีรายได้มากที่สุดระหว่าง 5,000 – 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 50.4 ซึ่งมีอาชีพรับจ้าง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.4 โดยส่วนใหญ่แล้วมีภูมิลำเนา เป็นคนในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย คิดเป็นร้อยละ 37.9 และส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่อำเภอเกาะสมุยมากกว่า 3 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 72.3

2. ระดับความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมมีระดับมาก ดังนี้

2.1 การบริการด้านการดูแล ผู้ปกครองมีความต้องการอยู่ในระดับมาก จำแนกตามด้านได้ดังนี้

2.1.1 โภชนาการ ผู้ปกครองมีระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะ ข้อที่ 7 น้ำดื่มและน้ำใช้ต้องแยกจากกันอย่างชัดเจน และข้อที่ 1 อาหารสำหรับเด็กต้องมีคุณค่าทางอาหารครบทั้ง 5 หมู่

2.1.2 บริการสุขภาพ ผู้ปกครองมีระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะข้อที่ 7 มีการส่งเสริมสุขภาพลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก และข้อที่ 4 จัดให้มีการให้ภูมิคุ้มกันโรคตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

2.2 การบริการด้านการศึกษา ผู้ปกครองมีความต้องการอยู่ในระดับมาก จำแนกตามด้านได้ดังนี้

2.2.1 บุคลากร ผู้ปกครองมีระดับความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะข้อ 6 มีการใช้ภาษาอย่างง่าย ๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจง่าย

2.2.2 การจัดประสบการณ์ ผู้ปกครองมีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะข้อที่ 1 การสอนของครูต้องใช้วิธีผสมผสานเทคนิควิธีต่างๆ เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจและอยากเข้าร่วมกิจกรรม และ ข้อที่ 2 การทำกิจกรรมตามตารางกิจวัตรประจำวันที่เหมาะสมจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก

3. การเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครอง จำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครอง พบว่า จำแนกตามระดับการศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย ความต้องการของผู้ปกครองไม่แตกต่างกันยกเว้น อายุ และ รายได้ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุ 25 – 35 ปี กับอายุ 40 ปีขึ้นไป และ ผู้ปกครองที่มีรายได้ 10,000 -30,000 บาท / เดือน

กับ รายได้ 30,000 บาทขึ้นไป มีความต้องการต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยจำแนกประเด็นอภิปรายเป็น 3 ประเด็นคือ

1. ผู้ปกครองมีความต้องการต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับต้องการมาก โดยเฉพาะด้านการดูแล มากกว่า ด้านการศึกษาสามารถอภิปรายได้ว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ยังต้องการการช่วยเหลือโดยเฉพาะในส่วนที่เด็กยังมีวุฒิภาวะไม่ถึง ช่วยตนเองยังไม่ได้ เช่นการดูแลความปลอดภัย โภชนาการและสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ เอสซ่า (Essa.1996 : 19-20) ที่กล่าวว่า การกิจสำคัญของสถานศึกษาปฐมวัยต้องประกอบด้วย การดูแล (care) และการศึกษา (education) ควบคู่กัน แต่เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพื้นที่อำเภอเกาะสมุยนั้นมีอายุเฉลี่ยอยู่ระหว่างอายุ 3 - 5 ปี ซึ่งเป็นวัยที่มีการพัฒนาแตกต่างกันในแต่ละช่วงอายุ ดังที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 :4-5) กล่าวไว้ว่า ช่วงของการเจริญเติบโตและการพัฒนาการ ทำให้ระดับการดูแลและการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กปฐมวัยแต่ละช่วงอายุแตกต่างกัน เช่น เด็กวัย แรกเกิด - 1ปี จะเน้นมิติการดูแลเป็นหลัก เด็กวัย 2-3 ปี เน้นทั้งมิติการดูแลและมิติการศึกษา เมื่อเข้าสู่วัย 3-6 ปี จะเน้นมิติการศึกษามากกว่ามิติการดูแล เป็นต้น ซึ่งในลักษณะบริการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีการบริการที่ต้องเน้นทั้งมิติการดูแลและมิติการศึกษาควบคู่กันผู้ปกครองจึงเห็นว่าเด็กควรได้รับการดูแลมากกว่าการให้การศึกษา แต่จากผลการวิจัยจะเห็นว่าทั้งสองด้านไม่แตกต่างกันมากนัก อาจเป็นเพราะผู้ปกครองเห็นว่า แม้ว่าการศึกษาปฐมวัยจะไม่ได้เป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่การจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา ที่เรียกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังกล่าวนั้นมีระบบและรูปแบบของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดชั้นเรียน มีการจัดการเรียนการสอน และมีครู ดังนั้น เด็กจึงควรได้รับการศึกษาควบคู่ไปด้วย แต่การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยจะต่างจากการศึกษาในระดับอื่นๆ การให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยจึงไม่อยู่ที่ให้ความรู้หลักการทางวิชาการ แต่การให้การศึกษาแก่เด็กมุ่งสร้างเด็กให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างเสริมพัฒนาการตนเองตามช่วงอายุของเด็ก ให้เด็กสามารถก้าวสู่นาคตเพื่อการเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป (กุลยา ตันติผลาชีวะ . 2545 : 3-4) ซึ่งเป็นไปได้ที่ผู้ปกครองจะมีความต้องการด้านการดูแลสูงกว่าด้านการศึกษา ซึ่งคงเป็นเพียงการเตรียมความพร้อมด้านการเรียนในระดับสูงต่อไป

2. ความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านที่มีความต้องการระดับสูงสุดคือ โภชนาการ บุคลากร และบริการสุขภาพ สามารถอภิปรายรายด้านได้ดังนี้

- 2.1 โภชนาการ จากการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองต้องการบริการด้านโภชนาการมากที่สุด อันดับ 1 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของสุปราณี รื่นพิทักษ์ (2545 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านโภชนาการ ที่ผู้ปกครองมีความต้องการในด้านนี้มาก สามารถอภิปรายผลได้ว่า

เด็กวัยนี้เป็นวัยที่มีอัตราการเจริญเติบโตเป็นไปอย่างรวดเร็วมากทั้งด้านการเพิ่มขนาดและน้ำหนักของร่างกายและสมอง ความต้องการปริมาณแคลอรีและคุณค่าทางสารอาหารที่จำเป็นจึงสูงกว่าวัยอื่นๆ ซึ่งผู้ปกครองเห็นว่าเป็นการตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของเด็ก ที่เด็กควรจะได้รับจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับสิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2545 : 26) ที่กล่าวถึงว่า ประเทศไทยได้มีนโยบายให้ความสำคัญต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของเด็ก ดังปรากฏในปฏิญญาเพื่อเด็ก พ.ศ.2533 มีการคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานของเด็กทุกคนโดยใช้และกำหนด “สภาวะความต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็กและเยาวชน” (สพด.) เกณฑ์ดังกล่าวครอบคลุมความต้องการของเด็กปฐมวัยจากทฤษฎีมาสโลว์ ให้พื้นฐานความเกี่ยวข้องกับเด็กว่า ในการพัฒนามนุษย์นั้นควรยึดหลักการสนองความต้องการของเด็กเพื่อจะได้สามารถพัฒนาได้ตรงตามศักยภาพในตัวของเขา ดังนี้ ความต้องการด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ได้แก่ความต้องการด้านอาหาร การติดตามเฝ้าระวังความเจริญเติบโตและการพัฒนาการ การได้รับภูมิคุ้มกันโรค การได้รับการรักษาพยาบาล การให้บริการดูแลเด็ก นอกจากนี้ พาณี สิตกะสิน (2531 : 188) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการส่งเสริมด้านโภชนาการของเด็กปฐมวัย ว่า โภชนาการมีความสำคัญมากต่อกลุ่มประชากรที่เป็นเด็กปฐมวัย เพราะมีผลโดยตรงต่อการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ การบริโภคอาหารที่มีคุณภาพในปริมาณที่เพียงพอและสะอาดถูกสุขลักษณะเป็นการส่งเสริมสุขภาพประการหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ ผู้ปกครองจึงมีความต้องการในด้านนี้มากที่สุด นอกจากนั้นข้อที่ผู้ปกครองมีความต้องการมากที่สุดได้แก่ ข้อที่ 7 น้ำดื่ม น้ำใช้ว่าควรมีการแยกจากกันอย่างชัดเจน จากผลการวิจัยนี้ อาจเป็นเพราะ สภาพพื้นที่อำเภอเกาะสมุยเป็นพื้นที่ที่เป็นเกาะ มีความจำกัดในเรื่องของน้ำ ระบบประปายังไม่สามารถให้บริการไปได้อย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่ ดังนั้นน้ำที่ใช้ส่วนใหญ่จะขุดเจาะจากใต้ดินเป็นน้ำบาดาลที่ไม่ได้ผ่านการกรอง เพราะฉะนั้น หากนำมาใช้ดื่ม อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ ผู้ปกครอง จึงอาจเห็นว่า เด็กเล็กๆอาจไม่สามารถแยกแยะได้ ดังนั้นทางศูนย์ควรมีบริการนำดื่ม น้ำใช้ที่มีการแบ่งแยกอย่างชัดเจนเพื่อเด็กจะได้รับน้ำดื่ม น้ำใช้ที่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาพร เทพยสุวรรณ (2540 : 53-55) ที่กล่าวว่า การจัดบริการด้านโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นควรมีการจัดบริการนำดื่ม น้ำใช้แยกกันอย่างชัดเจน นอกจากนั้นผู้ปกครองยังมีความต้องการมากที่สุดในข้อที่ 1 อาหารสำหรับเด็กต้องมีคุณค่าทางอาหารครบทั้ง 5 หมู่ ดังที่ ประภาพรณ เอี่ยมสุภามิต (2548 :38-39) ได้กล่าวไว้ว่าเด็กปฐมวัยเป็นช่วงของชีวิตที่ร่างกายมีการเจริญเติบโต และมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วหนทางหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเป็นไปตามวัยได้ด้วยดีนั้น ก็คือให้เด็กรับประทานอาหารในปริมาณที่เพียงพอ และอาหารนั้นต้องให้สารอาหารครบถ้วนตามที่ร่างกายต้องการ สารอาหารหมายถึง สารชนิดต่างๆที่ประกอบอยู่ในอาหารซึ่งมีด้วยกัน 6 ชนิด คือโปรตีน คาร์โบไฮเดรต ไขมัน วิตามิน เกลือแร่ และน้ำ สารอาหารทั้ง 6 ยกเว้นน้ำมีอยู่ในอาหารหลัก 5 หมู่ได้แก่ อาหารประเภทเนื้อสัตว์ ไข่ แป้ง ข้าว ไขมัน ผักและผลไม้ เพราะฉะนั้น ในการปรุงอาหารให้เด็กรับประทานในทุกมื้อควรให้ได้รับสารอาหารดังกล่าวอย่างครบถ้วน เพื่อให้เด็กมีร่างกายแข็งแรง มีความพร้อมในการที่จะพัฒนาในด้านอื่นๆต่อไป

2.2 บุคลากร จากการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการด้านบุคลากรในระดับมากที่สุด เป็นอันดับที่ 2 สามารถอธิบายได้ว่า บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย อันได้แก่ ครู พี่เลี้ยงเด็กเป็นผู้อยู่ใกล้ชิดเด็กมากเปรียบประดุจพ่อและแม่คนที่สองของเด็ก ดังที่เบญจา แสงมลิ (2522) กล่าวว่า ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งรองมาจากบิดามารดาของเด็กเอง เมื่อเด็กเล็กๆ จากบิดามารดามาโรงเรียน เด็กก็จะยึดถือครูแทนบิดามารดาของตน ทำให้การพูด ตลอดจนการกระทำต่างๆ เพราะเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ ดังนั้นครูจึงต้องมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม ดังที่กรมวิชาการ (2546 : 10-35) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะบุคลากรที่อยู่ในสถานปฐมวัยไว้ว่า บุคลากรทุกคนในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีความเมตตาต่อเด็กและช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความไว้วางใจผู้อื่น อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ และควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก เช่น มีความเมตตา มีการใช้ภาษาที่สร้างสรรค์ มีกิริยาที่สุภาพ ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ นอกจากนั้นบุคลากรควรมีความรู้ ความเข้าใจเด็กปฐมวัยด้วย เพราะครูมีหน้าที่ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก ดังนั้น ผู้ปกครองจึงมีความต้องการให้บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์และมีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ และการรักษาความปลอดภัย เพราะสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่ได้มีหน้าที่ด้านการดูแลเท่านั้นแต่ต้องให้การศึกษาควบคู่ไปด้วย ดังนั้น บุคลากรจึงเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการจัดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในส่วนของการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

2.3 บริการสุขภาพ จากการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการด้านสุขภาพมากที่สุด เป็นอันดับที่ 3 อาจเป็นเพราะ เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีโอกาสรับเชื้อโรคและได้รับอุบัติเหตุได้ง่าย เด็กวัยนี้ไม่รู้จักการป้องกันโรคจากตนเองแพร่ไปสู่ผู้อื่น และไม่สามารถป้องกันโรคจากผู้อื่นมาสู่ตนเองได้ เพราะฉะนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องตระหนักและใส่ใจในด้านบริการสุขภาพอย่างมาก ดังที่กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 : 17-18) ได้กล่าวว่า การดูแลสุขภาพของสถานศึกษาปฐมวัยมิได้หมายถึงการทำหน้าที่เหมือนโรงพยาบาลหรือสถานเฝ้าระวัง ที่ให้การบำบัดดูแลรักษา แต่งานการดูแลสุขภาพของสถานศึกษาปฐมวัย เป็นงานว่าด้วยการป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ การดูแลสุขภาพจิตของเด็ก และการดูแลรักษา การสร้างเสริมความมีสุขภาพที่ดีให้เด็กนั้นต้องเกิดจากการร่วมมือระหว่าง ครู โรงเรียน และผู้ปกครอง โดยมีวิธีการส่งเสริมสุขภาพของเด็กอย่างน้อย 3 วิธี คือ การให้ความรู้ การให้คำปรึกษา และการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ (กุลยา ตันติผลาชีวะ ,2546 : 44-45) ซึ่งได้ข้อมูลที่สำคัญจากผู้ปกครองว่าความต้องการของผู้ปกครองมากที่สุดด้านการส่งเสริมสุขภาพลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็กรวมถึงการบันทึกสุขภาพการให้ภูมิคุ้มกันและการสุขศึกษาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้กำหนดมาตรฐานว่าด้วยสุขภาพ 1 ใน 3 ตัวบ่งชี้ ไว้ว่า เด็กควรมีสุขนิสัยที่ดี หมายถึง มีพฤติกรรมที่ดี รู้จักเลือกรับประทานอาหาร และมีความระมัดระวังตนเองไม่ให้เกิดอันตราย สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ครูต้องเป็นผู้ปลูกฝังแนะนำ และจัดกิจกรรมเพื่อเด็กเกิดการเรียนรู้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้เอง

3. ผลการเปรียบเทียบความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครองซึ่งส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นอายุและรายได้ ที่ผู้ปกครองมีความต้องการแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยจะอภิปรายใน 2 ประเด็น ดังนี้

3.1 อายุ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุ 25 – 35 ปี กับ อายุ 40 ปีขึ้นไป มีความต้องการต่อการบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน สามารถอภิปรายผลได้ว่า อาจเป็นเพราะผู้ปกครองที่อายุ 40 ปีขึ้นไป นั้นมีประสบการณ์ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กมากกว่า คนที่มีอายุ 25 – 35 ปี ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยทำงาน ประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็กอาจน้อย ทำให้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กไม่มาก ทำให้เกิดความต้องการที่มีต่อการบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่างกัน ดังที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 : 116) กล่าวว่า การเรียนรู้ และประสบการณ์ที่สะสมมาเป็นตัวกำหนดเจตคติขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักเชื่อยอมรับและถือเป็นแบบอย่าง เมื่อเจตคติต่างกันความต้องการในด้านต่างก็แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความเชื่อที่ตนเองมีอยู่ ดังนั้นประสบการณ์ที่สะสมตามช่วงอายุของผู้ปกครองแต่ละคนก็อาจส่งผลต่อความต้องการที่ต่างกัน ด้วยเหตุนี้ น่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้ความต้องการของผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันนั้นแตกต่างกัน

3.2 รายได้ พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ 10,000 - 30,000 บาท / เดือน กับรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป มีความต้องการต่อการบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน สามารถอภิปรายผลได้ว่า อาจเป็นเพราะ ผู้ปกครองที่มีรายได้มากมักมีฐานะทางเศรษฐกิจดี สามารถจัดหาสิ่งดีเพื่อการศึกษาสำหรับบุตรหลานของตนได้เป็นอย่างดี ส่วนผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยทำให้มีความขัดสนด้านการเงินการจะดูแลให้บุตรหลานอาจจะน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ กมลาลำพูน (2542) กล่าวว่า ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการจัดดูแลเด็กวัยก่อนอนุบาลแตกต่างกัน ส่วนความต้องการด้านอาหารและสุขภาพผู้ปกครองมีความต้องการไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ วัชรภรณ์ พยัคฆ์เมธี (2546) กล่าวว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนและวุฒิการศึกษาต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยแตกต่างกัน ยกเว้นด้านอาหารและสุขภาพผู้ปกครองมีความต้องการไม่แตกต่างกัน เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับเรื่องความต้องการพื้นฐานที่เด็กควรจะได้รับเหมือนกัน ได้แก่ เรื่องของอาหาร สุขภาพ และความปลอดภัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะต่อการจัดบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สำคัญดังนี้

1. ควรจัดบริการในด้านของการดูแลให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้แก่ การจัดโภชนาการให้มีคุณค่าสะอาดถูกสุขลักษณะ การบริการสุขภาพควรมีทั้งการควบคุมและป้องกันโรคและความปลอดภัยที่ต้องมีความใส่ใจครบทุกด้าน
2. ควรมีบุคลากรที่จบการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยโดยตรง ทั้งนี้เพราะบุคลากรเหล่านี้จะมีความรู้ความชำนาญในการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กได้รับการสอนการดูแลที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนพี่เลี้ยงควรผ่านการอบรมเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย รวมถึงคุณสมบัติของบุคลากรเหล่านี้ต้องมีจิตใจอ่อนโยน รักเด็ก เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดทำสารนิทัศน์เกี่ยวกับสุขภาพเด็ก การแจ้งข่าวสารถึงผู้ปกครอง รวมถึงการสร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเท่าที่จำเป็นสำหรับผู้ปกครองด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาปัญหาและการจัดบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เพื่อเปรียบเทียบกับความต้องการของผู้ปกครอง
2. ควรทำการศึกษาศึกษาลักษณะพึงประสงค์ของเด็กที่ได้เข้ารับการบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามความต้องการของผู้ปกครอง
3. ควรศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้บริหาร ครูและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกี่ยวกับการดูแล และการศึกษาที่จำเป็นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. ควรทำการศึกษาเรื่องศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตัวอย่างที่ใช้ผลการวิจัยเป็นฐาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ลา ล่าพูน . (2542) . **การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเด็กวัยก่อนอนุบาลเกี่ยวกับการจัดบริการดูแลเด็กก่อนอนุบาลในโรงเรียนสาธิตของสถาบันราชภัฏ**. ปรินญานิพนธ์ . กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ . (2540) . **หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ . (2540) . **แนวการจัดประสบการณ์ก่อนประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ . (2540) . **หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ . (2546) . **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี)** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กิตติ วัฒนกุล. (2544) . **พฤติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ . (2542ก.) “ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย”, **วารสารการศึกษาปฐมวัย**. 3(3) :17-24 .
- . (2542ข) . **การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย . เอกสารการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ** .ถ่ายเอกสาร.
- . (2543ก. ,เมษายน) . “โรงเรียนเด็กเล็ก: Nursery School” , **วารสารการศึกษาปฐมวัย**. 4(3) :16 - 18.
- . (2543ข.,กรกฎาคม) “การวางแผนประสบการณ์,” **วารสารการศึกษาปฐมวัย**. 4(3) : 22-35.
- . (2544 ,ตุลาคม) “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน,” **วารสารการศึกษาปฐมวัย**. 4(3) : 16-21.
- . (2545) . **รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา** .กรุงเทพฯ .บริษัท เอ็ดสันทน์ เพรสโปรดักส์ จำกัด .
- . (2547,ตุลาคม) “พันธกิจด้านสุขภาพของสถานศึกษาปฐมวัย,” **วารสารการศึกษาปฐมวัย**. 8(4):16-21.
- . (2547) . **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย** . กรุงเทพฯ .บริษัท เอ็ดสันทน์ เพรสโปรดักส์ จำกัด .
- . (2549,เม.ย.) . **งานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกับผู้ปกครอง** . **วารสารการศึกษาปฐมวัย**. 10(2) : 46 – 59.
- กุศล สุนทรธาดา และ จิตตินันท์ เดชะคุปต์ . (2544) . **รูปแบบและระดับการจัดบริการสถานเลี้ยงเด็กที่มีคุณภาพในประเทศไทย : กรณีพิพิธศึกษา** . นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ . (2544) . **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย** . พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ธรรมบุญ นวลใจ . (2541) . **หัวใจแห่งการศึกษาสำหรับเด็กวัย 1-5 ขวบ** . กรุงเทพฯ : คำแก้วการพิมพ์ .
- นภาพรณ อุณาภูล . (2540) . **การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล** . ปรินญานิพนธ์ . กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) .กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด . (2535) . **การวิจัยเบื้องต้น** . กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น .
- เบญจา แสงมลิ . (2527) . “สื่อเพื่อจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย” ใน **เอกสารการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช วิชาสื่อการสอนระดับปฐมวัย หน่วยที่ 5** . นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เบญจา แสงมลิ และ ประดิษฐ์ อูปรมย์ . (2533) . “การจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเด็กปฐมวัย” ใน **เอกสารการสอน ชุดวิชาฝึกอบรมครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 1-15** . นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช .

- ประภาพรณ เอี่ยมสุภานิต .(2548,เม.ย.) .”การปลูกฝังพฤติกรรมกรรมการบริโภคให้กับเด็กปฐมวัย” .**วารสารการศึกษาปฐมวัย**. 9(2) : 37-41.
- ประสพศรี อึ้งถาวร . (2535) “ศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวัน” **การสัมมนาวิชาการเพื่อประเมินผลโครงการพัฒนาการให้บริการตรวจสอบคุณภาพเด็กระยะที่ 3 ใน 35 จังหวัด (พ.ศ. 2533 – 2535)** . กองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข .
- เยาวพา เดชะคุปต์ . (2541) “ แนวทางการในการจัดตั้งศูนย์เด็กปฐมวัย” **เอกสารประกอบการสอนวิชาการศึกษาศาสตร์** . ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . อัดสำเนา.
- . (2542) . **การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย** .กรุงเทพฯ : เอพี กราฟฟิกส์ ดีไซน์.
- . (2543) . **การศึกษาปฐมวัย** .กรุงเทพฯ : เอพี กราฟฟิกส์ ดีไซน์.
- พาดิน สิตะกลิน .(2548) . “ประสิทธิผลของ TQM . ในโรงพยาบาลชุมชนในเขตภาคเหนือ ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล,” **วารสารวิชาการสาธารณสุข**. 14 (2) : 317-325.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา . (2542) . **จิตวิทยาการศึกษา** . กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- พรทิพย์ สวิล . (2537) . **การจัดกิจกรรมการสอนของครูกับความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนในโรงเรียนอนุบาลของรัฐบาลและเอกชน** . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ . อัดสำเนา.
- เพชรรัตน์ เบี้ยเยี่ยม. (2547) . **การศึกษาปัญหาและการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิภาพ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในเขตกรุงเทพมหานคร** .ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) .
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราตี ทองสวัสดิ์ .(2538) . “รุ่งอรุณของชีวิต” **เอกสารประกอบการอบรมครูสอนชั้นอนุบาลห้องเรียนเปิดใหม่**.กรุงเทพฯ : สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร .
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ . (2538) . **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5 .กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชาการ ,กอง (2545) .**นโยบายและแผนสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีงบประมาณ 2545 – 2549**.
กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงพิมพ์อักษรไทย.
- วัชรภรณ์ พยัคฆ์เมธี . (2546). **การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ในอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่** . กรุงเทพฯ . ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) .กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรภรณ์ รักวิชัย . (2543) . **“บทบาทครูกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542”** .
วารสารการศึกษาปฐมวัย . 4(4) : 8-10.
- วรรณพร กางนาภา. (2544) .**การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในสถานรับ.วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย)** .กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์ . (2542) . **การวิจัยการศึกษาปฐมวัย** . สกลนคร : โปรแกรมวิชาการวัดผลทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ . สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- วดีนิ อิศรเสนาณ อยุธยา (2547) . **การจัดโปรแกรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน (ปฐมวัย)** กรุงเทพฯ :
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน .(2533) . **หลักการจัดอนุบาลศึกษา** . กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน .

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน . (2536) . **สุขภาพพลานามัยสำหรับเด็กอนุบาล : คู่มือครูการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยที่ดีให้แก่เด็ก**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว .
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา,สำนักงาน .(2537) .**เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2537**.
กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา.(2543) . **ขั้นตอนการพัฒนาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ปฏิสนธิถึง 5 ปี** .
กรุงเทพฯ . โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545) . **ตัวบ่งชี้สภาพพึงประสงค์และเกณฑ์การประเมินระดับก่อนประถมศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.
- สิริมา ภิญญอนันตพงษ์(2542) . “การประเมินสภาพจริงเด็กปฐมวัย : ทางเลือกใหม่ของการประเมิน”
วารสารการศึกษาปฐมวัย. 3 (4) : 33-45 .
- . (2545) . **การวัดและประเมินแนวใหม่**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขา
การศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุปราณี รื่นพิทักษ์ . (2545) . **การศึกษาความคิดเห็นของครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองที่มีต่อการจัด
ศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัย**. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) .กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณา วลัยอักษรลิขิต.(2547) . **ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย
โรงเรียนเปรมทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)
.กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพร เทพยสุวรรณ. . (2540) . **การสร้างเกณฑ์การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนอนุบาล**.
ปริญญาโท กศ.ม. .กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- . (2541,ตุลาคม) .”เกณฑ์การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนอนุบาล”,วารสารการศึกษาปฐมวัย. 2(4). : 41-63.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ . (2525) . **การวางแผน การประเมินผลการศึกษาผู้ใหญ่** . กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ศศิลักษณ์ ขยันกิจ.(2544) . **การพัฒนาโปรแกรมการใช้สารนิทัศน์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครู
ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอนุบาล**. วิทยานิพนธ์ . ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- คันสนีย์ จัตรคุปต์ . (2542) . **รายงานสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาดได้อย่างไร** .
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ไฉฉิลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล . (2539) . **บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา**.วิทยานิพนธ์ ศศม.กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.ถ่ายเอกสาร
- หรรษา นิลวิเชียร .(2537) . **ปฐมวัยศึกษา หลักสูตรและแนวปฏิบัติ** . กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์ .
- Culkin , L. (1949) . **Creativity in Art with Preschool Children** . lecture at the MCTC Alumni
meeting of the Golda Meir Mount carmel International Training Center Haifa, Israel.
- Essa .(1996) . **Introduction to Early Childhood Education** . 2nd ed . Albany: Delmar Publishers.
- Good , C.V. (1973). **Dictionary of Education 3 rd ed**.New York : Mcgraw – Hill.
- Maslow . Abraham Harold. (1954) . **Motiration and Personality** . New York : Harper & Row.
- Mondy , W.R. (1993) . **Management Concept , Practices , and Skills** . Massachusetts : Allyn and Bacon .

Morrison . (1991) . ***Early Childhood Education Today*** . 5th ed . New York : Macmillan Publishing Co.

Morrison , G.S. (2000) ***Fundamentals of Early childhood Education*** . 2nd ed . New jersey : Merrill.

Webb, N.E.C. (1989) . Quality of Child Care Center and Commitment of Their Caregivers.

Dissertation abstracts International .

Yamane' , Taro.(1967) . ***Statistical on Introductory Analysis*** . 2nd ed . Tokyo : Harper & Row .

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาการจัดบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2 ด้านหลัก คือ 1) การจัดบริการด้านการดูแล ซึ่งประกอบด้วย โภชนาการ การบริการสุขภาพ ความปลอดภัย สภาพแวดล้อม 2) การจัดบริการด้านการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การจัดประสบการณ์ บุคลากร การประเมินผล และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ขอความกรุณาท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนเพื่อความสมบูรณ์ในการเก็บข้อมูล และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะนำมาประมวลเป็นภาพรวมและนำเสนอเป็นผลการศึกษาเพื่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานีให้มีคุณภาพต่อไป

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1	ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2	ระดับความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ตอนที่ 3	ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดเทศบาลตำบล อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 1
คำชี้แจง

ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่เกี่ยวข้องกับตัวท่าน

1. เพศ

- () ชาย
- () หญิง

2. อายุ

- () ต่ำกว่า 25 ปี
- () 25-35 ปี
- () 35-40 ปี
- () 40 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- () ปริญญาตรี
- () ปวส.
- () ปวช.หรือ ม.6
- () ม.3
- () ประถมศึกษา

4.ภูมิลำเนา

- () คนอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยกำเนิด
- () ย้ายถิ่นจากภาคกลาง
- () ย้ายถิ่นจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- () ย้ายถิ่นจากภาคเหนือ
- () ย้ายถิ่นจากภาคใต้(นอกเหนือจาก จ.สุราษฎร์ธานี) ได้แก่จังหวัด.....
- () อื่นๆ กรุณาระบุ

5. อาชีพ

- () รับจ้าง
- () เจ้าของธุรกิจ (ระบุประเภท.....)
- () ค้าขาย
- () ข้าราชการ
- () อื่นๆ (ระบุ.....)

6. รายได้

- () ต่ำกว่า 5,000 บาท / เดือน (ระบุ.....บาท/เดือน)
- () 5,000 – 10,000 บาท / เดือน
- () 10,000 – 30,000 บาท / เดือน
- () มากกว่า 30,000 บาท / เดือน (ระบุ.....บาท/เดือน)

7. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

- () น้อยกว่า 1 ปี (ระบุ.....เดือน)
- () 1 ปี – 3 ปี
- () มากกว่า 3 ปี ขึ้นไป (ระบุ.....ปี)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อคำถามโดยตอบตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

4	หมายถึง	ต้องการมากที่สุด
3	หมายถึง	ต้องการมาก
2	หมายถึง	ต้องการน้อย
1	หมายถึง	ต้องการน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการของผู้ปกครองต่อบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1. บริการด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอก หมายถึง การจัดสิ่งแวดลอมรอบตัวเด็กให้เหมาะสมตามความต้องการของเด็ก
ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อจะให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก

ข้อ	ข้อความ	ความต้องการ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	มีสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นอยู่ในสภาพดี				
2	ควรแยกพื้นที่นอนพักผ่อนและส่วนรับประทานอาหารออกจากกัน				
3	มีรั้วรอบบริเวณและคั่นไม้ให้ร่มเงา				
4	พื้นสนามควรปรับให้เรียบสม่ำเสมอปลูกหญ้าเพื่อความสวยงาม				
5	มีที่เล่นน้ำ เล่นทราย พร้อมอุปกรณ์ให้เด็กได้เล่น				
6	มีสนามหญ้าให้เด็กได้วิ่งเล่น มากกว่าสนามปูนซีเมนต์				
7	โถส้วมเป็นโถนั่งอยู่ในที่สามารถสังเกตเห็นได้				
8	จัดของเล่นหรืออุปกรณ์อยู่ในที่ที่เด็กเอื้อมหยิบได้ถึง				
9	มีของเล่นตามความสนใจของเด็ก				
10	พื้นห้องเรียนควรปูด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดง่ายไม่ลื่น				
11	ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ				
12	มีการจัดสัดส่วนพื้นที่ในห้องเรียนที่สามารถปรับใช้กับกิจกรรมต่างๆ ได้ง่าย				
13	ห้องน้ำมีการแยกและเพียงพอกับจำนวนเด็ก				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

2. การบริการด้านความปลอดภัย หมายถึง การดูแลสภาพแวดล้อมโดยรวมทั้งสภาพภายในและภายนอกอาคารเรียนซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดอันตรายหรือบาดเจ็บต่อเด็ก

ข้อ	ข้อความ	ความต้องการ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	บริเวณสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีรั้วรอบขอบชิด เพื่อป้องกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่				
2	ควรจัดให้มีทางสัญจรของรถรับ-ส่งเด็กภายในบริเวณศูนย์พัฒนาเด็ก				
3	มีการตรวจสอบสภาพของสนามเด็กเล่นทุกเช้า				
4	ของเล่นที่ใช้ควรเป็นของเล่นที่ปลอดภัย ปราศจากอันตรายจากสี และสนิม				
5	อัตราส่วนครูต่อจำนวนเด็กควรมีสัดส่วนเหมาะสมตามวัยและจำนวนเด็ก				
6	ทางเข้าออกเพื่อรับส่งเด็กควรมีทางเดียว				
7	ทางสัญจรภายในอาคารเรียนสามารถเดินสวนกันได้				
8	โถส้วมควรมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็กและไม่ลื่นตาจากผู้ใหญ่				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

3. การบริการด้านโภชนาการ หมายถึง การจัดบริการอาหารให้ถูกสุขลักษณะอนามัย และการควบคุมความสะอาด อาหาร น้ำดื่ม สิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

ข้อ	ข้อความ	ความต้องการ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	อาหารสำหรับเด็กต้องมีคุณค่าทางอาหารครบทั้ง 5 หมู่				
2	อาหารต้องมีลักษณะและสีสันทนรับประทาน				
3	ควรมีการตรวจสอบสุขภาพผู้ปรุงอาหารเด็กทุกปี				
4	สถานที่ประกอบอาหารต้องอยู่ห่างไกลจากแหล่งปฏิกูล น้ำโสโครก แหล่งเพาะพันธุ์แมลง				
5	ภาชนะใส่อาหารสำหรับเด็ก ต้องสะอาด ทำจากวัสดุที่ปลอดภัย และทนทาน ทำความสะอาดได้ง่าย				
6	ห้องปรุงอาหารต้องมีมุ้งลวดหรือตาข่ายป้องกันแมลงหรือสัตว์นำโรค				
7	น้ำดื่มและน้ำใช้ต้องแยกจากกันอย่างชัดเจน				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

4. การบริการด้านสุขภาพ หมายถึง การดูแลงานด้านการป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ การดูแลสวัสดิภาพของเด็ก รวมถึงการดูแลรักษาความสะอาดของเด็กด้วย

ข้อ	ข้อความ	ความต้องการ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพของเด็กเป็นประจำ				
2	จัดแพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข มาตรวจสุขภาพของเด็กสม่ำเสมอ				
3	มีการชั่งน้ำหนัก ส่วนสูงของเด็ก เดือนละครั้ง				
4	จัดให้มีการให้ภูมิคุ้มกันโรคตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด				
5	เด็กควรได้รับการแนะนำและสอนวิธีการดูแลสุขภาพตนเองด้วยตนเอง				
6	โรงเรียนควรมีป้ายนิเทศการแนะนำและการป้องกันโรคต่างๆ				
7	มีการส่งเสริมสุขลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

5. การบริการด้านการจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเด็ก

ให้มีความพร้อมทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญา

ข้อ	ข้อความ	ความต้องการ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	การสอนของครูต้องใช้วิธีผสมผสานเทคนิควิธีต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ และอยากเข้าร่วมกิจกรรม				
2	การทำกิจกรรมตามตารางกิจวัตรประจำวันที่เหมาะสมจะช่วยให้พัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก				
3	จัดกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาเป็นรายบุคคลให้มากที่สุด				
4	ครูต้องมีการวางแผนประสบการณ์ เพื่อช่วยวินิจฉัยและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละอายุ				
5	ประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดสำหรับเด็กเป็นเรื่องรอบตัวเด็ก				
6	กิจกรรมสำหรับเด็กควรไม่ยากเกินไป				
7	พัฒนาการของเด็กขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

6. บุคลากร หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ในการให้การศึกษาและดูแลเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อ	ข้อความ	ความต้องการ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	ควรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสุขภาพและการรักษาความปลอดภัย				
2	เข้าใจพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน				
3	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์				
4	มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ให้กับเด็ก				
5	มีความสามารถในการควบคุมเด็กให้อยู่ในวินัย				
6	มีการใช้ภาษาอย่างง่าย ๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจง่าย				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

7. การประเมินผล หมายถึง การวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กทุกด้านโดยใช้วิธีการต่างๆ เพื่อนำผลการประเมินนั้นมาใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กให้เต็มศักยภาพ

ข้อ	ข้อความ	ความต้องการ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	มีการศึกษาปัญหาและความก้าวหน้าของพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก และหาแนวทางแก้ไข				
2	การประเมินผลสามารถนำมาปรับปรุงกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก				
3	มีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ				
4	มีการสัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิดเด็กเพื่อช่วยในการประเมินพัฒนาการเด็ก				
5	มีการศึกษาปัญหาและติดตามความก้าวหน้าของพัฒนาการเด็กด้านต่างๆ				
6	การประเมินผลเด็กเป็นการดูพัฒนาการในภาพรวมของเด็กแต่ละคน				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

8. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเข้าร่วมกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กจัดขึ้น
เป็นการเพิ่มเติมความรู้ให้กับตนเอง รวมถึงการเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น

ข้อ	ข้อความ	ความต้องการ			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1	มีจดหมายข่าว เพื่อเป็นการสื่อสารกับผู้ปกครอง				
2	ผู้ปกครองที่มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตนควรมาเป็นวิทยากรพิเศษให้แก่สถานพัฒนาเด็ก				
3	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดงานในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ของสถานพัฒนาเด็ก				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางรำเพย แดงประไพ (ภูมิวิทยา)
วันเดือนปีเกิด	5 มกราคม 2517
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลมิชชั่น กรุงเทพฯ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 2 หมู่ 6 ตำบลบ่อผุด อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84320
โทรศัพท์ติดต่อ	077-422631 , 084 -1417200
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท กระสิน พรอพเพอร์ตี้ ไลน์ จำกัด อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเบญจมินทร์ จ.กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง จ.กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง จ.กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2539	วิทยาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จ.กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2549	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จ.กรุงเทพฯ